

2011

LETNO POROČILO 2011

DARS

LETNO POROČILO 2011

Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji
DARS d.d.

Ljubljana, april 2012

IZJAVA UPRAVE

Uprava DARS d.d. v skladu z določbo 60. a člena Zakona o gospodarskih družbah zagotavlja, da je Letno poročilo družbe DARS d.d., Celje za leto 2011, vključno z izjavo o upravljanju, sestavljeno in objavljeno v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah, Zakonom o trgu finančnih instrumentov, Zakonom o Družbi za avtoceste v RS ter slovenskimi računovodskimi standardi.

Člani uprave DARS d.d., Celje, ki jo sestavljajo Mateja Duhovnik, predsednica uprave, Gordana Bošković, članica uprave in mag. Alojz Ratajc, član uprave – delavski direktor, v skladu s 110. členom Zakona o trgu finančnih instrumentov po svojem najboljšem vedenju izjavljajo:

- da je računovodsko poročilo družbe DARS d.d., Celje za leto 2011 sestavljeno v skladu s slovenskimi standardi računovodskega poročanja in da je resničen in pošten prikaz sredstev in obveznosti, finančnega položaja in poslovnega izida družbe DARS d.d., Celje;
- da poslovno poročilo družbe DARS d.d., Celje za leto 2011 vključuje pošten prikaz razvoja in izidov poslovanja družbe ter njenega finančnega položaja, vključno z opisom bistvenih vrst tveganj, ki jim je izpostavljena družba DARS d.d., Celje.

Gordana Bošković

članica uprave

Mateja Duhovnik

predsednica uprave

Mag. Alojz Ratajc

član uprave - delavski direktor

Celje, 11. april 2012

An aerial, high-angle photograph of a multi-lane highway bridge. The bridge spans across a valley with green fields and trees. Several vehicles are visible on the bridge: a dark car in the top left lane, a red car in the top right lane, a white car in the middle left lane, and a large red tanker truck in the bottom right lane. The bridge has concrete pillars and railings. The text 'VSEBINA' is overlaid in the top left, and 'POSLOVNO POROČILO 4' and 'RAČUNOVODSKO POROČILO 59' are overlaid in the top right.

VSEBINA

POSLOVNO POROČILO 4
RAČUNOVODSKO POROČILO 59

POSLOVNO POROČILO

DARS

DARS

VSEBINA

POSLOVNO POROČILO

Pismo uprave	8
Poročilo o delu nadzornega sveta za leto 2011	12
Podatki o družbi in ključni poslovni podatki	14
Poslanstvo, vizija, vrednote in strateške usmeritve	18
Avtoceste in hitre ceste v RS ter prometne obremenitve	20
Pomembni poslovni dogodki v poslovnem letu 2011	25
Poslovno tveganje	27
Finančno tveganje	30
Analiza poslovanja	32
Poslovne aktivnosti družbe	34
Cestninjenje	34
Vzdrževanje in upravljanje avtocest	37
Organizacija gradenj in obnov	39
Vlaganja v razvoj in obnavljanje avtocest	41
Aktivnosti družbe na področju raziskav in razvoja	42
Integrirani sistem vodenja	43
Notranja revizija	44
Družbena odgovornost	45
Prometna varnost	45
Ravnanje z okoljem	47
Upravljanje človeških virov	49
Zadovoljstvo uporabnikov in komuniciranje	52
Pričakovani razvoj družbe	54
Izjava o upravljanju DARS d.d.	55

KRATICE

ABC	Avtomatsko brezgotovinsko cestninjenje
ACB	Avtocestna baza
ASECAP	Association Européenne des Concessionnaires d'Autoroutes et d'ouvrages à Péage/European Association of Operators of Tolloed Road Infrastructure
AUKN	Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije
DARS d.d.	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.
dTIMS_CT	Deighton Total Infrastructure Management System, Concurrent Transformation
EBITDA	Earnings before interest, taxes, depreciation and amortization
ECS	Elektronski cestninski sistem
LPRO AC	Letni program razvoja in obnavljanja avtocest
MMP	Mednarodni mejni prehod
MZP	Ministrstvo za promet
MZIP	Ministrstvo za infrastrukturo in prostor
NPIA	Nacionalni program izgradnje avtocest v Republiki Sloveniji
OCCN	Operativni center cestninskega nadzora
PGD	Projekt za pridobitev gradbenega dovoljenja
PIARC	Permanent International Association of Road Congresses
PIC	Prometno-informacijski center za državne ceste
PLDP	Povprečni letni dnevni promet
PMS-DARS	Pavement Management System – DARS (Ekspertni sistem za gospodarjenje z vozišči - DARS)
PPT	Prosti prometni tok
PZI	Projekt za izvedbo
R3	Motorna vozila z dvema ali tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg, in skupine vozil z dvema ali tremi osmi, katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3.500 kg
R4	Motorna vozila z več kakor tremi osmi, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kg, in skupine vozil z več kakor tremi osmi, katerih največja dovoljena masa vlečnega vozila presega 3.500 kg
RS	Republika Slovenija
SNVP	Sistem za nadzor in vodenje prometa
SRS	Slovenski računovodski standardi 2006
ZDARS	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-UPB1) (Uradni list RS, št. 20/2004)
ZDARS-1	Zakon o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 97/2010-ZDARS-1)
ZGD-1	Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1) (Uradni list RS, št. 65/2009-UPB3, 83/2009)

PISMO UPRAVE

Poleg novih kilometrov avtocest so bila odprta tudi nova počivališča, ki uporabnikom avtocest omogočajo oskrbo z gorivom ter počitek na poti.

Leto 2011 je bilo za družbo DARS d.d. dinamično in zahtevno, saj so ga močno zaznamovale globalna gospodarska in finančna kriza ter še posebej kriza v gradbeništvu v Sloveniji. Nova zakonodaja in drugi dogodki so od družbe terjali hitre ter učinkovite odločitve, tako v odnosu do zunanjega okolja kakor tudi znotraj družbe.

DARS d.d. je v letu 2011 skladno s poslovnim načrtom organiziral in vodil projekte izgradnje avtocestnih odsekov. Z dograditvijo druge polovice 2,4 kilometra dolgega avtocestnega odseka v smeri Radovljica–Kranj se je končala gradnja 70-kilometrskega kraka štiripasovne avtoceste med Karavankami in Ljubljano. Prometu sta bila predana tudi del obvoznice Mengeš in druga faza južne ankaranske vpadnice.

Na ostalih avtocestnih odsekih, kjer so se izvajala zaključna dela, smo se pri realizaciji predvidenih projektov srečevali s številnimi težavami, največkrat zaradi stečajev ali likvidnostnih težav slovenskih gradbenih podjetij. Prav zaradi težav slovenskih gradbenih podjetij je bila realizacija del po sklenjenih pogodbah nižja od planirane, težave pa so se pojavljale tudi pri odpravljanju napak v garancijski dobi.

Nadaljevala se je gradnja predora Markovec. Potem ko glavni izvajalec gradbenih del v predoru ni bil več sposoben nadaljevati gradnje, je v mesecu februarju dela prevzelo avstrijsko podjetje, ki je nadaljevalo gradnjo predora v skladu z določili osnovne gradbene pogodbe. Kljub nekaterim zastojem pri gradnji je bila januarja 2012 prebita

desna predorska cev v smeri Koper–Izola. V družbi pričakujemo, da se bodo dela tudi v prihodnje nadaljevala in zaključila v skladu z osnovno gradbeno pogodbo.

Po propadu večjih slovenskih gradbenih podjetij, ki so za družbo izvajala gradnjo avtocestnih odsekov, se je izkazalo, da slednja podizvajalci niso plačevala opravljenih storitev. Podizvajalci so zahteve za direktno plačilo na našo družbo naslovili prepozno, praviloma dolgo zatem, ko je družba poravnala svoje obveznosti glavnim izvajalcem.

V DARS d.d. se zavedamo težkih razmer, v katerih so se znašli podizvajalci, zato smo bili pripravljeni razreševati to problematiko pred arbitražno komisijo GZS. Vendar pa moramo kot dober gospodar vedno ravnati

odgovorno, v interesu družbe in skladno z zakonodajo, ki prepoveduje dvakratno plačilo za isto delo.

V skladu z Akcijskim načrtom za uvedbo elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku, ki ga je sprejela Vlada Republike Slovenije, smo pripravili in 8. 8. 2011 tudi objavili mednarodni javni razpis za izvajalca za vzpostavitev in delovanje večstopenjskega elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku na avtocestah in hitrih cestah. Obstoječi sistem za cestninjenje tovornih vozil v Sloveniji je potrebno zamenjati, saj ga ni več mogoče dolgoročno vzdrževati. Na drugi strani sedanji cestninski sistem ne izpolnjuje tehnoloških zahtev za izvajanje tako imenovane evropskega elektronskega cestninjenja v

skladu z Direktivo Evropskega parlamenta in sveta št. 2004/52/ES o interoperabilnosti elektronskih cestninskih sistemov v Skupnosti. Akcijski načrt in posledično razpisna dokumentacija ne določata tehnologije novega cestninskega sistema, ampak jo prepušča ponudnikom, pod pogojem, da slednji izpolnjujejo zahteve razpisa.

Cestninjenje vozil v letu 2011 je potekalo na ustaljeni način, po dveh ločenih cestninskih sistemih – z vinjetami za vozila, katerih največja dovoljena masa ne presega 3.500 kilogramov in na klasičen način v odprtem in zaprtem cestninskem sistemu na cestninskih postajah za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov. Sistema sta med seboj praviloma neodvisna in zaradi tega neoptimalna, zato je

temeljno vodilo pri izvajanju cestninjenja prav optimizacija obeh sistemov.

V letu 2011 so se vzdrževalna dela izvajala v zmanjšanem obsegu zaradi težav z javnimi razpisi za izbor izvajalcev. Za večjo pretočnost prometa in zmanjševanje zastojev smo postavljane zapor večinoma izvajali ponoči, to je v času, ko je manj prometa. Tudi dnevna vzdrževalna dela planiramo in izvajamo zunaj prometnih konic.

Investicijsko obnavljanje in vzdrževanje avtocest ter hitrih cest se je izvajalo na osnovi Poslovnega načrta za leto 2011, ki je bil pripravljen na podlagi izvedenih pregledov in ocene stanja vozišč, spremljanja stanja infrastrukture in strokovne presoje o nujnosti obnove. Izbrani odseki so bili dodatno

potrjeni s pomočjo ekspertnega sistema za gospodarjenje z vozišči, ki se uporablja za optimalno planiranje obnove vozišč.

Slovenijo na področju izgradnje cestnih povezav čaka še vrsta izzivov – poleg odseka obalne hitre ceste Izola–Lucija nas čaka še avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje. Glede na pridobljene izkušnje in znanje pri izvajanju NPJA v RS v minulih skoraj dveh desetletjih želi DARS d.d. aktivno sodelovati tudi pri gradnji cestne povezave Postojna–Divača–Jelšane ter odseka Šentrupert–Dravograd.

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor so v letu 2011 tekli postopki priprave enajstih državnih prostorskih načrtov. Pri tem smo v okviru svo-

jih pristojnosti sodelovali tudi z javnostjo in uporabniki ter tako prispevali k sprejemanju rešitev, ki so družbeno sprejemljive.

Kljub neugodnemu poslovnemu okolju so se celotni prihodki DARS d.d. v letu 2011 povzpeli na 336,5 milijona evrov in za 6 % presegle prihodke, ustvarjene v letu 2010. Na rast so vplivali predvsem večji prihodki od cestnin, ki so predstavljali 89 % vseh prihodkov družbe.

Cestninski prihodki so znašali 298,3 milijona evrov ter so za 3 % presegle prihodke, ustvarjene v letu 2010. V strukturi prihodkov od cestnin predstavljajo prihodki od vinjet 46 %, prihodki od cestninjenja tovornih vozil pa 54 %.

Odhodki družbe v letu 2011 so znašali 305,7 milijona evrov, kar je 10 % več kot v letu 2010. V strukturi odhodkov največji, 52-odstotni delež, predstavlja amortizacija, medtem ko finančni odhodki predstavljajo 25-odstotni delež.

Čisti dobiček družbe v letu 2011 znaša 24,6 milijona evrov.

Tudi v letu 2011 je bila ena glavnih aktivnosti družbe upravljanje dolga, ki se je akumuliral ob intenzivni gradnji in obnovah v preteklih letih. V letu 2011 je družba odplačala kredite v višini 66,7 milijona evrov in poravnala obresti v višini 79,3 milijona evrov. Skupni dolg družbe na dan 31. 12. 2011 je znašal 2.931,8 milijonov evrov.

Poslovno leto 2011 smo uspešno zaključili predvsem zaradi predanega dela, truda in zavzetosti vseh zaposlenih. Na delovne in poslovne rezultate družbe vsekakor pomembno vpliva uspešno usklajevanje zasebnega, družinskega in poklicnega življenja njenih delavcev. V DARS d.d. se zavedamo odgovornosti, ki jo imamo kot podjetje, zato smo v okviru projekta Družini prijazno podjetje pridobili osnovni certifikat in se obvezali, da bomo tudi v prihodnje podpirali realizacijo vseh ukrepov, ki bodo pripomogli k večjemu zadovoljstvu zaposlenih.

V DARS d.d. se zavedamo družbenih izzivov, ki nas čakajo v prihodnosti, pomembnosti trajnostnega razvoja ter nujnosti ohranjanja in varovanja okolja. Še posebej smo ponosni, da smo v lanskem letu pridobili certifikat sistema ravnanja z okoljem ISO 14001. Sistem celovito ureja obvladovanje okoljskih vidikov, od zmanjševanja količine odpadkov in racionalne rabe energentov, aktivnega spremljanja naših dejavnosti z vidika varovanja okolja do spremljanja in izvajanja okoljske zakonodaje ter izobraževanja zaposlenih za okolju bolj prijazno delovanje.

Zdaj, ko je večina avtocestnega križa tako rekoč zgrajena, prihaja čas, ko se bomo morali bolj kot do sedaj posvetiti upravljanju zgrajene avtocestne infrastrukture oziroma izzivom, ki jih prinaša prizadevanje za večjo varnost in pretočnost prometa na avtocestah in hitrih cestah.

DARS d.d. je družbeno odgovorno podjetje, zato si bo še bolj kot do sedaj prizadeval postati poslovno odprta, uspešna in tržno naravnana gospodarska družba za upravljanje sodobnih infrastrukturnih omrežij v skladu s pričakovanji deležnikov.

Gordana Bošković
članica uprave

Mateja Duhovnik
predsednica uprave

Mag. Alojz Ratajc
član uprave - delavski direktor

POROČILO O DELU NADZORNEGA SVETA ZA LETO 2011

Nadzorni svet DARS d.d. ocenjuje, da sta uprava DARS d.d. in nadzorni svet DARS d.d. v letu 2011 delovala dobro in v korist družbe.

1. Sestava nadzornega sveta DARS d.d.

V skladu s točko 7.3.1 Statuta DARS d.d. z dne 14. 3. 2011 nadzorni svet DARS d.d. sestavlja šest članov. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnika zaposlenih.

V letu 2011 so nadzorni svet sestavljali naslednji člani:

- dr. Milan Medved, predsednik (18. 1. 2012 podal odstopno izjavo),
- Iztok Klančnik, namestnik predsednika (v mesecu avgustu 2011 podal odstopno izjavo),
- mag. Tomaž Mencinger, član, od 28. 9. 2011 namestnik predsednika, od 15. 2. 2012 predsednik,
- Darij Barrile, član, od 15. 2. 2012 namestnik predsednika,
- Vito Meško, član – predstavnik zaposlenih,
- Darko Kodrič, član – predstavnik zaposlenih.

2. Delovanje nadzornega sveta

Nadzorni svet DARS d.d. se je v letu 2011 sestel na štirinajstih rednih sejah, imel štiri dopisne seje in dve izredni seji.

Člani so se redno udeleževali sej, kar dokazuje podatek, da so bili na šestnajstih sejah prisotni vsi člani, na štirih sejah je manjkal en oziroma dva člana.

Člani so na sejah aktivni in sodelujejo v razpravah s ciljem, da se vsa morebitna različna stališča pojasnijo in uskladijo do take mere, da je sklepe v večini primerov mogoče sprejeti soglasno. To dokazuje podatek, da so bili v letu 2011 vsi sklepi sprejeti soglasno. Razprave so dokaz, da se člani nadzornega sveta predhodno temeljito pripravijo na seje, saj v nasprotnem primeru ne bi mogli aktivno in strokovno sodelovati pri obravnavi posameznih točk dnevnega reda.

V letu 2011 je nadzorni svet DARS d.d. v skladu s točko 7.3.7 Statuta DARS d.d. dal soglasje na devet poslov v posamezni vrednosti nad 2,5 milijona evrov. Na podlagi sklepa nadzornega sveta iz leta 2010, da je potrebno tudi za sklenitev aneksa k pogodbi, na katero je nadzorni svet že dal soglasje, ponovno pridobiti soglasje nadzornega sveta, četudi je vrednost le-tega manjša od 2,5 milijona evrov, je nadzorni svet v letu 2011 dal sedem soglasij za sklenitev tovrstnih aneksov.

Na januarski in februarskih sejah se je nadzorni svet seznanil z aktivnostmi pri pripravi odzivnega poročila na revizijsko poročilo Računskega sodišča RS z naslovom Izplačilo odškodnine in gradnja nadvoza

nad AC odsekom Pluska–Ponikve. Odzivno poročilo na revizijsko poročilo, s katerim se je nadzorni svet seznanil na februarski seji, je bilo posredovano tudi AUKN in objavljeno na spletni strani DARS d.d.

Na marčevski seji je nadzorni svet dal soglasje k Poslovnemu načrtu DARS d.d. za leto 2011 in se seznanil z letnim načrtom dela službe za notranjo revizijo za leto 2011. Obravnaval je tudi problematiko poplačila podizvajalcev na pomurski avtocesti. Uprava družbe je v zvezi s tem problemom pridobila dve pravni mnenji, ki dokazujeta, da je bilo dotedanje ravnanje DARS d.d. v primeru podizvajalcev pravilno.

S problematiko poplačila podizvajalcev se je nadzorni svet tekoče seznanjal vse leto.

Obravnaval je Letno poročilo DARS d.d. in revizorjevo poročilo za leto 2010. Poleg tega se je seznanil z razpisno dokumentacijo za elektronsko cestninjenje v PPT in soglašal z objavo razpisa.

Nadzorni svet je obravnaval poziv Računskega sodišča za razrešitev predsednice in članice uprave DARS d.d. in odločil, da se poziv zavrne kot neutemeljen.

Na zadnji seji v letu 2011 je dal soglasje k Poslovnemu načrtu DARS d.d. za leto 2012.

Nadzorni svet DARS d.d. se je sproti seznanjal s poročili o obsegu del po posameznih odsekih, ločeno po osnovnih pogodbah in aneksih, s poročili o obnavljanju in vzdrževanju, z zahtevki za revizijo postopkov javnega naročanja in s poročili o sklenjenih finančnih poslih, vrednih več kot 2,5 milijona evrov, za sklepanje katerih je nadzorni svet v mesecu februarju 2007 pooblastil upravo družbe.

Tekoče se je seznanjal tudi z aktivnostmi pri izvajanju del v predoru Markovec, z analizo poslovanja DARS d.d. po posameznih obdobjih tekočega leta kakor tudi s kadrovskim poročili in poročili o varnosti in zdravju pri delu in z aktivnostmi, povezanimi z izvajanjem elektronskega cestninjenja v PPT.

2.1. Komisije nadzornega sveta DARS d.d.

Revizijska komisija

Naloge revizijske komisije so določene z Zakonom o gospodarskih družbah in Poslovníkom o delu revizijske komisije nadzornega sveta DARS d.d. Revizijska komisija se sestane pred vsako sejo nadzornega sveta, na kateri se obravnavajo Letno poročilo, predlog za izbor

revizorja za opravljanje revizijskih storitev v DARS d.d., Letni načrt dela službe za notranjo revizijo ipd. Revizijska komisija se sestane tudi v drugih posebnih primerih. Predsednik revizijske komisije na seji nadzornega sveta poroča o zaključkih oz. sprejetih sklepih revizijske komisije.

V zvezi s Poročilom Računskega sodišča RS z naslovom Izplačilo odškodnine in gradnja nadvoza nad AC odsekom Pluska–Ponikve je revizijska komisija predlagala nadzornemu svetu, da zadolži upravo družbe za vložitev tožbe za ugotavljanje ničnosti kupoprodajne in menjalne pogodbe ter sporazuma namesto razlastitve v delu, ki se nanaša na izplačilo odškodnine zaradi škode, nastale zaradi poslovanja na dveh lokacijah, ter v delu, ki se nanaša na gradnjo nadvoza in zahteva povračilo neupravičeno izplačane odškodnine. Poleg tega je revizijska komisija nadzornemu svetu predlagala, da preveri ustreznost dogovorov in izplačil odškodnin za odkup zemljišč, potrebnih za izgradnjo avtocestnih odsekov Pluska–Ponikve in Ponikve–Hrastje. S poročilom o dodatni preveritvi ustreznosti dogovorov in izplačil odškodnin za odkup zemljišč, potrebnih za izgradnjo avtocestnih odsekov Pluska–Ponikve in Ponikve–Hrastje, se je revizijska komisija seznanila na junijski seji.

Revizijska komisija se je v letu 2011 sestala na sedmih sejah.

2.2. Organizacija dela

Nadzorni svet DARS d.d. je v skladu s poslovníkom že konec leta 2005 imenoval sekretarko nadzornega sveta, ki je iz vrst zaposlenih in je za delo, ki ga opravlja za nadzorni svet, odgovorna izključno predsedniku nadzornega sveta. Sekretarka nadzornega sveta koordinira delo nadzornega sveta in njegovih komisij, skrbi za to, da strokovne službe družbe pravočasno pripravijo gradiva za seje nadzornega sveta in njegove komisije ter opravlja ostale naloge, določene v Poslovníku nadzornega sveta.

Nadzorni svet se večinoma sestaja na izpostavi DARS d.d. v Ljubljani, občasno tudi na sedežu družbe v Celju. Kadar je zaradi obravnave določene tematike potreben ogled na terenu, se nadzorni svet sestane na terenu.

Takšen način dela zagotavlja optimalno učinkovitost delovanja nadzornega sveta.

V skladu s Kodeksom upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države z dne 18. 1. 2011 je nadzorni svet v začetku leta 2012 izvedel postopek vrednotenja učinkovitosti.

3. Potrditev Letnega poročila in predlog uporabe bilančnega dobička za leto 2011

Nadzorni svet DARS d.d. je Letno poročilo DARS d.d. za leto 2011 preveril v okviru zakonskega roka. Seznanil se je z revizijskim poročilom in mnenjem pooblaščenega revizorja o pregledanih računovodskih izkazih za poslovno leto 2011 ter ugotovil, da pooblaščen revizor ni odkril nobenih napačnih navedb oz. nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na računovodske izkaze družbe. V revizijskem poročilu tudi ni nobenih pripomb in zadržkov glede uprave družbe in nadzornega sveta.

Nadzorni svet DARS d.d. je na osnovi določil 64. in 230. člena ZGD-1 in v kontekstu celovite obravnave Letnega poročila ter predloga uprave na temelju revidiranih računovodskih izkazov družbe ugotovil, da ugotovljeni čisti dobiček družbe za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2011 znaša 24.609.551,89 evrov. Čisti dobiček se razporedi v:

- zakonske rezerve v višini 1.230.477,59 evrov;
- druge rezerve iz dobička po sklepu uprave in nadzornega sveta DARS d.d. v višini 11.689.537,15 evrov.

Ugotovljeni bilančni dobiček na dan 31. decembra 2011 znaša 11.689.537,15 evrov.

O bilančnem dobičku bo odločala skupščina družbe.

Nadzorni svet DARS d.d. je na seji dne 24. 4. 2012 sprejel sklep o potrditvi revidiranega Letnega poročila DARS d.d. za leto 2011, kar v skladu z 282. členom ZGD-1 pomeni, da nadzorni svet DARS d.d. soglašja z revidiranim poročilom in s tem tudi sprejema Letno poročilo DARS d.d. za leto 2011.

Nadzorni svet DARS d.d. ocenjuje, da sta uprava DARS d.d. in nadzorni svet DARS d.d. v letu 2011 delovala dobro in v korist družbe, kar je razvidno tudi iz doseženih poslovnih rezultatov, in predlaga skupščini, da jima skladno z 293. členom ZGD-1 podeli razrešnico.

Mag. Tomaž Mencinger
predsednik nadzornega sveta

PODATKI O DRUŽBI IN KLJUČNI POSLOVNI PODATKI

NAZIV	Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.
KRATICA	DARS d.d.
SEDEŽ	Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje tel.: (03) 426-40-71 faks: (03) 544-20-01
IZPOSTAVA	Dunajska 7, 1000 Ljubljana tel.: (01) 300-99-00 faks: (01) 300-99-01
SPLETNE STRANI	www.dars.si www.promet.si
LETO USTANOVITVE	1993
REGISTRSKI VLOŽEK	1/06158/00, Okrožno sodišče v Celju
USTANOVITELJ	Republika Slovenija
DELNIČAR	Republika Slovenija
MATIČNA ŠTEVILKA	5814251000
IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA ZA DDV	SI92473717
OSNOVNI KAPITAL	2.319.866.345,16 EUR
ŠTEVILO IZDANIH DELNIC	55.592.292 imenskih kosovnih delnic

Družba DARS d.d. je bila ustanovljena z ZDARS leta 1993, poslovati pa je začela 1. 1. 1994. Do 31. 12. 2003 je imela status javnega podjetja v obliki delniške družbe, od 1. 1. 2004 pa ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe. Edina ustanoviteljica in delničarka družbe DARS d.d. je Republika Slovenija, ki jo na podlagi Zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 38/10) zastopa AUKN.

Konec leta 2010 je začel veljati ZDARS-1, v skladu s katerim DARS d.d.:

- opravlja v imenu RS in za njen račun posamezne naloge v zvezi s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest;
- izvaja gradnjo avtocest v svojem imenu in za svoj račun;
- upravlja in vzdržuje avtocestne odseke, za katere pridobi koncesijo za gradnjo.

Država prek razvojnih dokumentov ohranja strateški nadzor nad razvojem avtocest z določanjem novih odsekov in rokov, v katerem morajo biti ti novozgrajeni odseki predani v promet.

ZDARS-1 določa status, naloge in obveznosti družbe DARS d.d. ter ureja stvarnopravna razmerja v zvezi z avtocestami. DARS d.d. se je s tem zakonom preoblikoval v koncesionarja, ki prevzema vse finančne obveznosti, povezane z gradnjo novih avtocestnih odsekov. ZDARS-1 prav tako določa, da DARS d.d. v imenu RS in za njen račun opravlja posamezne naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor, ter naloge v zvezi s pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Zakon nadalje določa, da DARS d.d. nadaljuje gradnjo avtocest in hitrih cest, ki so se začele graditi pred uveljavitvijo ZDARS-1, ter da še naprej upravlja in vzdržuje obstoječe avtoceste in hitre ceste v RS.

Tabela 1: Ključni poslovni podatki po letih

Ključni poslovni podatki v EUR	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
Skupni prihodki	212.591.309	241.837.168	272.329.357	316.615.824	336.538.471
Skupni odhodki	198.884.469	227.052.630	259.421.061	278.327.509	305.730.681
Čisti prihodki od prodaje	208.879.897	237.907.159	266.050.392	301.412.873	310.772.380
Poslovni stroški	198.855.297	226.984.620	259.366.619	205.792.943	228.906.759
Dajatev po koncesijski pogodbi	122.637.201	142.385.612	169.447.153	0	0
Poslovni izid iz poslovanja	12.268.914	13.289.015	11.687.109	108.485.776	102.262.961
EBITDA	20.343.174	21.575.090	21.189.454	223.979.429	261.146.284
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	10.504.137	11.499.906	10.161.585	30.463.365	24.609.552
Osnovni kapital	212.823	212.823	212.823	2.319.866.345	2.319.866.345
Kapital na dan 31. 12.	49.023.704	55.271.542	55.413.862	2.402.580.775	2.427.190.327
Skupna vrednost aktive na dan 31. 12.*	5.127.370.135	5.664.712.555	5.935.788.392	5.611.218.851	5.529.053.959
Stanje dolga na dan 31. 12.	2.260.844.842	2.685.098.254	2.947.416.960	2.998.506.697	2.931.830.772
Odplačilo dolga - glavnica	58.764.151	62.172.986	62.614.691	133.910.263	66.675.925
Plačilo obresti **	81.174.046	108.472.971	91.263.756	79.015.798	79.275.822

* Podatki v obdobju 2007-2009 se nanašajo na sredstva DARS d.d. in sredstva RS prejeta v upravljanje

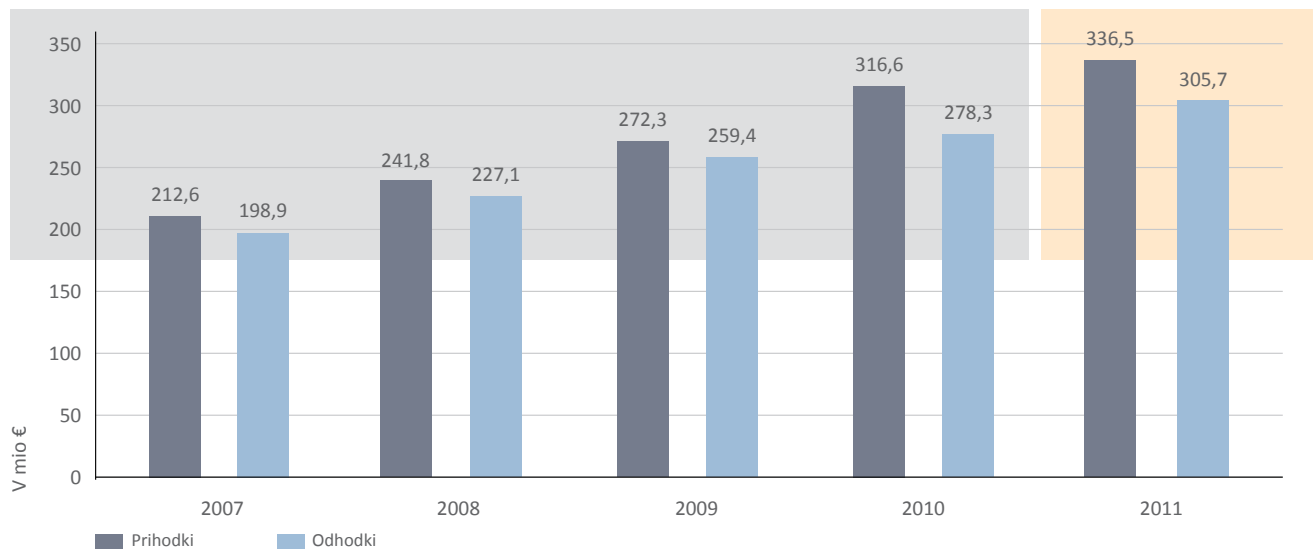
** Podatek se nanaša na dejanske odlive za obresti v posameznem letu

Kazalniki	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
Marža iz poslovanja	5,9 %	5,6 %	4,4 %	36,0 %	32,9 %
EBITDA marža	9,7 %	9,1 %	8,0 %	74,3 %	84,0 %
Neto marža	5,0 %	4,8 %	3,8 %	10,1 %	7,9 %
Donosnost na kapital (ROE)	23,5 %	22,1 %	18,4 %	2,5 %	1,0 %

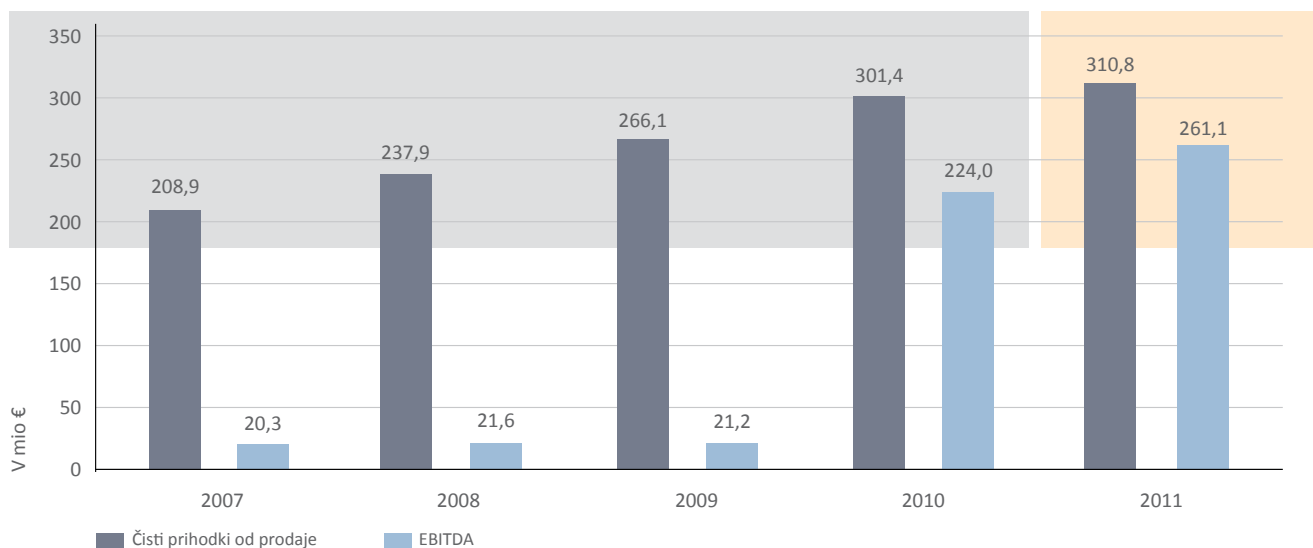
Število zaposlenih	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
Konec leta	1.128	1.209	1.250	1.247	1.249

Pričakovanja AUKN glede nekaterih pomembnejših poslovnih kazalcev družbe DARS d.d. so navedena v dokumentu Priporočila in pričakovanja Agencije za upravljanje kapitalskih naložb do družb z lastništvom države. Iz priporočil je razvidno, da AUKN do leta 2015 pričakuje 2-odstotno stopnjo donosnosti kapitala (ROE).

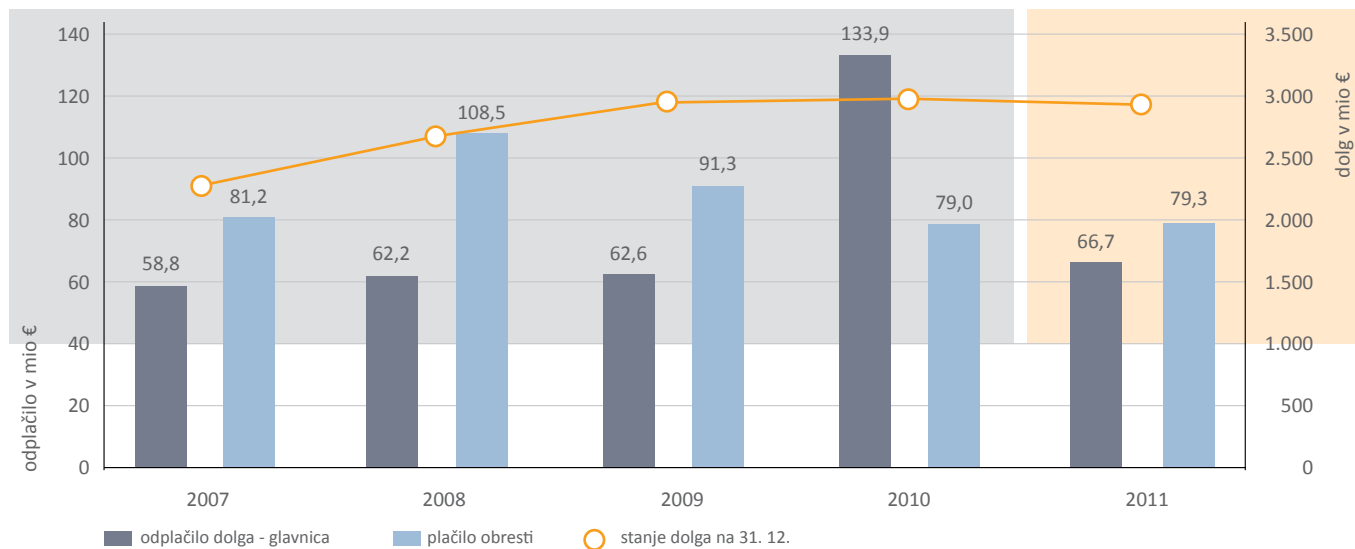
Graf 1: Prikaz gibanja skupnih prihodkov in odhodkov DARS d.d. v obdobju 2007 - 2011

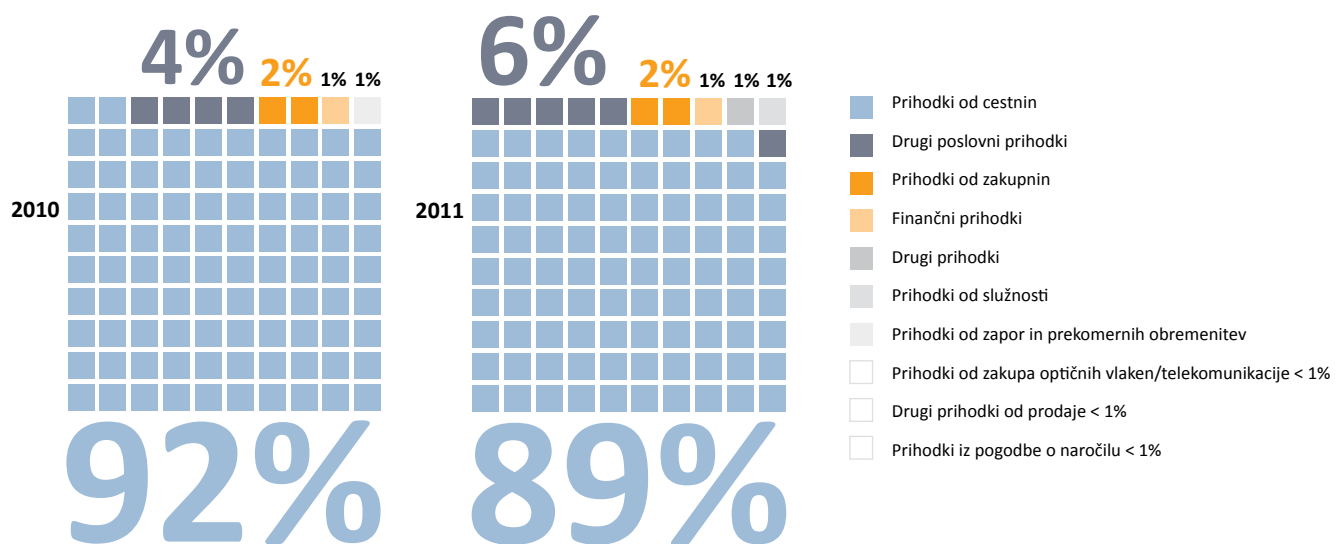
Graf 2: Prikaz gibanja čistega prihodka od prodaje ter dobička iz poslovanja pred amortizacijo DARS d.d. v obdobju 2007–2011

Graf 3: Stanje dolga (31. 12.), odplačilo glavnica in plačilo obresti v obdobju 2007–2011

Graf 4: Struktura prihodkov DARS d.d.

POSLANSTVO, VIZIJA, VREDNOTE IN STRATEŠKE USMERITVE

POSLANSTVO

Skrbimo za družbeno odgovorno in učinkovito gradnjo, upravljanje in vzdrževanje avtocestnih in drugih infrastrukturnih omrežij v Republiki Sloveniji ter zagotavljamo pogoje za njihovo varno uporabo. S sistematičnim razvojem novih poslovnih idej spodbujamo neprestano rast in razvoj družbe DARS d.d. in njenih zaposlenih.

VIZIJA

DARS d.d. je vsako leto uspešnejša in bolj tržno naravnana, učeča se gospodarska družba za razvoj in upravljanje sodobnih infrastrukturnih omrežij, ki deluje v korist vseh deležnikov.

TEMELJNE VREDNOTE

Odgovornost

Odgovorno do sebe in do naše družbe izpolnjujemo prevzete delovne obveznosti in si, z mislijo na naše uporabnike, prizadevamo za kakovostno uresničevanje zadanih nalog.

Gospodarnost

V naši družbi ravnamo skrbno kot dobri gospodarji – naše delovne cilje uresničujemo kakovostno, pravočasno in stroškovno učinkovito.

Inovativnost

Spodbujamo in nenehno razvijamo inovativne pristope k našemu delu; razmišljamo ustvarjalno, saj se zavedamo, da lahko le tako oblikujemo inovativne rešitve z veliko dodano vrednostjo za uporabnike, zaposlene, družbo, lastnika.

Transparentnost

Naše delovanje in poslovanje je pregledno in pravično za vse deležnike družbe; je skladno s splošno veljavnimi predpisi in z našim etičnim kodeksom.

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela naredili vse, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših strank, lastnika, zaposlenih, okolja in družbe. Naš poslovni uspeh ni prepuščen naključju, pač pa je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan.

STRATEŠKE USMERITVE

Strateška partnerstva z deležniki

V podjetju skušamo sistematično razvijati strateška partnerstva z vsemi deležniki, ki nam zagotavljajo ustrezne pogoje za optimalno poslovanje in dolgoročno rast in razvoj podjetja.

Učinkovito upravljanje z dolgom

V podjetju zagotavljamo stabilno oz. vzdržno servisiranje naših obveznosti iz naslova nastalega dolga (učinkovit finančni inženiring za uspešno upravljanje z dolgom).

Zagotavljanje pretočnosti in varnosti na avtocestnih omrežjih

S strokovnim pristopom in na osnovi objektivnih analiz zagotavljamo pretočnost in varnost na avtocestah in ostali cestni infrastrukturi ter na stalno merljiv in finančno vzdržen način izboljšujemo našo organiziranost in operativno odličnost.

Sistematični razvoj in implementacija novih idej

Prizadevamo si razvijati nove tržno naravnane programe z visoko dodano vrednostjo na sistematičen in trajnosten način.

Učinkovito upravljanje z viri družbe

Trudimo se čim bolj učinkovito upravljati vse vire našega poslovnega sistema: kadrovske, materialne, finančne in informacijske.

POLITIKA INTEGRIRANEGA SISTEMA VODENJA

Vodstvo in vsi zaposleni v družbi bomo s strokovnim in odgovornim opravljanjem svojega dela naredili vse, da bomo izpolnili zahteve in pričakovanja naših strank, lastnika, zaposlenih, okolja in družbe. Naš poslovni uspeh ni prepuščen naključju, pač pa je skrbno načrtovan, voden in nadzorovan. Zavezujemo se k neprestanemu izboljševanju vseh poslovnih procesov, s poudarkom na preventivnem delovanju.

Naš cilj je kakovostna, okolju prijazna in celovita storitev. Ta cilj dosegamo:

- z odgovornim odločanjem na podlagi dejstev,
- z vzpostavljanjem dobrih pogojev in odnosov znotraj in izven družbe,
- s spodbujanjem inovativnosti zaposlenih,
- z doslednim spoštovanjem zakonodaje, drugih obvezujočih zahtev in razvojnih usmeritev,
- s skrbnim izbiranjem usposobljenih partnerjev in drugih zunanjih izvajalcev,
- s podpiranjem razvoja stroke in pridobivanjem novih znanj,
- aktivno komuniciramo z javnostmi ter
- z zavezanostjo varovanju okolja in prijaznosti do soljudi.

Uprava podjetja vlaga velike napore, da bo po svojih najboljših močeh in s svojim osebnim zgledom skupaj z zaposlenimi dosegla zastavljene cilje.

AVTOCESTE IN HITRE CESTE V RS TER PROMETNE OBREMENITVE

Republika Slovenija je leta 1994 s posebno pogodbo prenesla na DARS d.d. v upravljanje in vzdrževanje vse zgrajene avtoceste in infrastrukturne objekte ter naprave na njih. RS je tako prenesla na DARS d.d. 198,8 kilometrov do takrat zgrajenih dvopasovnih in štiripasovnih avtocest in hitrih cest ter 67,5 kilometrov priključkov.

Z izvajanjem NPIA se je večalo tudi omrežje v upravljanju in vzdrževanju DARS d.d. Ob koncu leta 2011 je družba upravljala 606,6 km avtocest, 163,4 km priključkov nanje, 22,3 km razcepov ter 9,3 kilometrov drugih servisnih cest.

V Sloveniji imamo vinjetni cestninski sistem za lahka osebna vozila ter odprti in zaprti cestninski sistem za težka vozila.

Vinjetni cestninski sistem je namenjen vozilom, katerih največja dovoljena masa ne presega 3.500 kilogramov, ne glede na največjo maso priklopnega vozila. Nakup vinjete je pogoj za uporabo avtocest in hitrih cest v upravljanju DARS d.d.

Tabela 2: Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. na dan 31. 12.

Dolžina omrežja v upravljanju in vzdrževanju DARS d. d. na dan 31. 12. (v km)	Leto 2007	Leto 2008	Leto 2009	Leto 2010	Leto 2011
Avtoceste (brez predorov)	438,245	527,728	567,129	582,456	582,456
Razcepi	13,351	16,763	21,345	22,254	22,254
Druge servisne ceste	9,297	9,829	10,416	9,306	9,306
Priključki	128,592	149,616	158,435	163,399	163,399
Predori	17,958	20,435	24,110	24,170	24,170
Skupna dolžina avtocest	456,203	548,163	591,239	606,626	606,626

Tabela 3: Avtoceste in hitre ceste v upravljanju DARS d.d.

Stanje 31. 12. 2011 (v km)	Dolžina AC in HC (A)	Dolžina razcepov	Dolžina priključkov	Dolžina drugih cest	Zaprti sistem za vozila nad 3.500 kg	Odpri sistem za vozila nad 3.500 kg	Cestninske ceste za vozila nad 3.500 kg	Necestninske ceste za vozila nad 3.500 kg
A1 Šentilj–Dragučova–Maribor–Slivnica–Celje–Trojane–Ljubljana (Zadobrova–Malence–Kozarje)–Postojna–Razdrto–Divača–Črni Kal–Srmin	245,266	11,782	71,246	0	96,666	141,655	238,321	6,945
A2 Predor Karavanke–Lesce–Podtabor–Kranj–Ljubljana (Kozarje)–po A1–Malence–Ivančna Gorica–Bič–Pluska–Trebnje–Hrastje–Novo mesto–Kronovo–Drnovo–Obrežje	175,475	4,933	44,936	4,866	7,438	140,752	148,190	27,285
A3 Divača (Gabrk)–Sežana vzhod–Fernetiči	12,246	0	5,131	2,724	12,246	0	12,246	0
A4 Slivnica–Draženci [–Gruškovje*]	20,750	4,440	6,530	0	0	20,600	20,600	0,150
A5 Maribor (Dragučova)–Lenart–Senarska–Vučja vas–Murska Sobota–Dolga vas–Lendava–Pince	79,574	1,099	15,663	0	0	79,574	79,574	0
H2 Pesnica–Maribor (Tezno)	7,200	0	3,590	0	0	0	0	7,200
H3 Ljubljana (Zadobrova–Tomačevo–Koseze)	10,222	0	6,849	0	0	4,533	4,533	5,689
H4 Razdrto (Nanos)–Vipava–Ajdovščina–Selo–Šempeter–Vrtojba	42,117	0	4,837	1,716	19,203	22,914	42,117	0
H5 Škofije–Koper (Škocjan) [–Dragonja*]	7,833	0	2,153	0	0	0	0	7,833
H6 Koper (Škocjan)–Koper (Žusterna) [–Lucija]	1,880	0	1,509	0	0	0	0	1,880
H7 Dolga vas–meja z Madžarsko	4,063	0	0,955	0	0	0	0	4,063
Skupaj AC in HC	606,626	22,254	163,399	9,306	135,553	410,028	545,581	61,045

* Odseki, ki se gradijo oz. se bodo gradili in bodo predani v upravljanje DARS d. d.

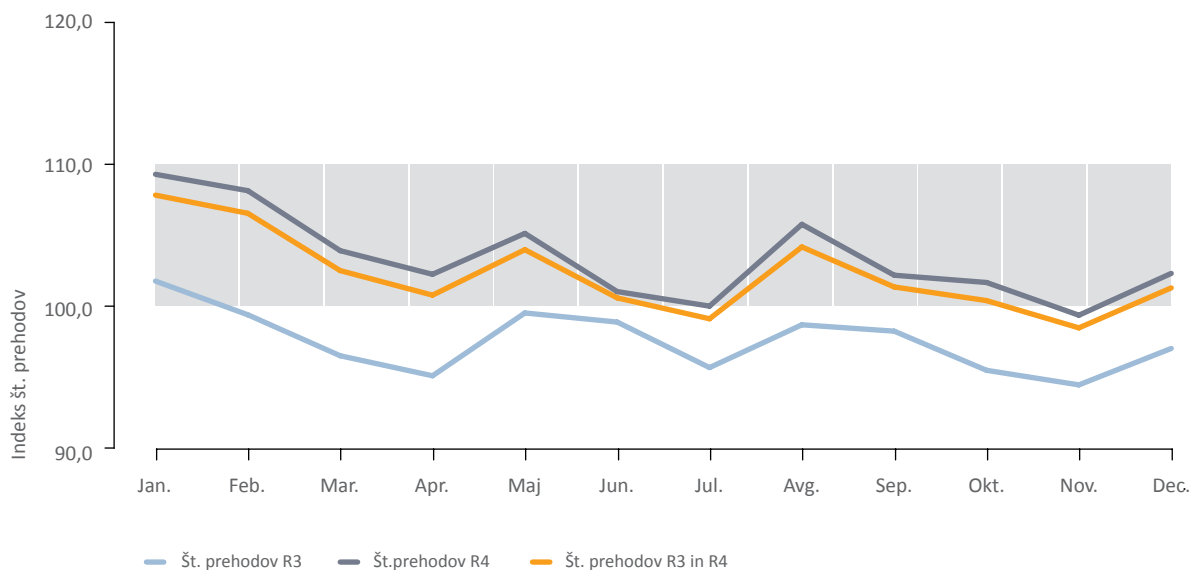
Odpri in zaprti cestninski sistem sta v uporabi za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov. Cestnina na 545,6 kilometrih se plačuje neposredno, in sicer klasično (s plačilnimi karticami, gotovinsko) ali elektronsko (DARS kartica/DARS kartica Transporter ter ABC tablica). Težka tovorna vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov, se ne cestninijo na delu ljubljanske obvoznice, mariborski obvoznici, obalnih cestah ter severnem delu gorenjskega kraka, ki se ne cestnini zaradi opustitve gradnje cestninske postaje.

Večje prometne obremenitve pomenijo za DARS d.d. več prihodkov iz naslova cestnine, hkrati pa obremenjujejo poslovanje družbe iz naslova vzdrževanja avtocest.

V obdobju izvajanja Resolucije o NPIA, v katerem je potekala pospešena gradnja avtocestnega sistema v RS, torej v obdobju po letu 2004, je promet na slovenskih avtocestah in hitrih cestah do leta 2008 intenzivno naraščal. Po letu 2009, v katerem se je rast prometa umirila, je na slovenskih avtocestah in hitrih cestah zopet opazna manjša rast prometa.

Promet osebnih vozil na avtocestah in hitrih cestah je bil v letu 2011 še vedno v porastu in je v povprečju narasel za 3 %. Največja rast je bila zabeležena na pomurskem kraku, kjer je promet osebnih vozil narasel za 6,2 %, in na dolenskem kraku, kjer se je povečal za 5,5 %.

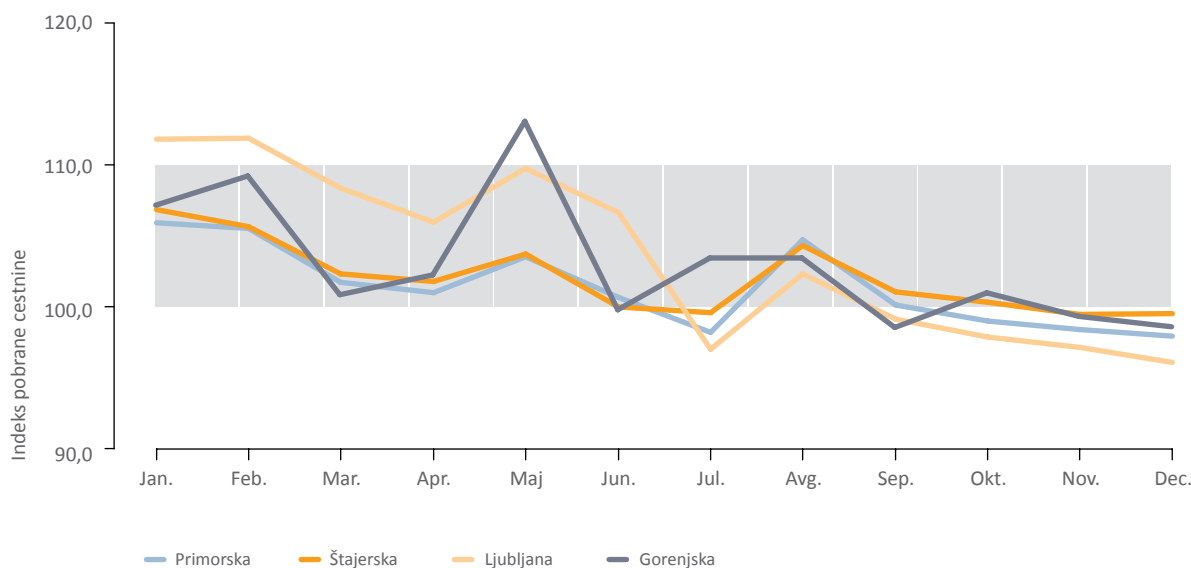
Graf 5: Indeks števila prehodov vozil razredov R3 in R4 v obdobju 2011/2010 na vseh cestninskih postajah

V letu 2011 se je število prehodov na cestninskih postajah za cestninski razred R3 zmanjšalo glede na raven števila prehodov v letu 2010 za 2,5 %, število prehodov na cestninskih postajah za cestninski razred R4 pa je v letu 2011 naraslo za 3,2 %. Skupno število prehodov vozil iz razredov R3 in R4 se je povečalo za 2,0 % (na primorskem kraku za 2,1 %, na štajerskem za kraku 3,1 %, na ljubljanskem kraku za 0,3 % in na gorenjskem kraku za 2,8 %).

V letu 2011 se je tudi močno spremenilo razmerje prehodov uporabnikov avtocest z uporabo elektronskih medijev ABC sistema in ročnim plačilom cestnine (delež prehodov z elektronskimi mediji ABC sistema je znašal 39,3 %, delež prehodov z ročnim plačilom cestnine pa 60,7 %). Skupno število prehodov z elektronskimi mediji ABC sistema se je v primerjavi z letom 2010 povečalo za 68,1 % (106,1 % za cestninski razred R3 in 64,7 % za R4), kar odraža povečan prehod uporabnikov avtocest na uporabo brezkontaktnega plačila cestnine. Posledično se je skupno število prehodov z ročnim plačilom cestnine v povprečju zmanjšalo za 18,7 % (v cestninskem razredu R3 za 14,3 %, v razredu R4 za 20,0 %).

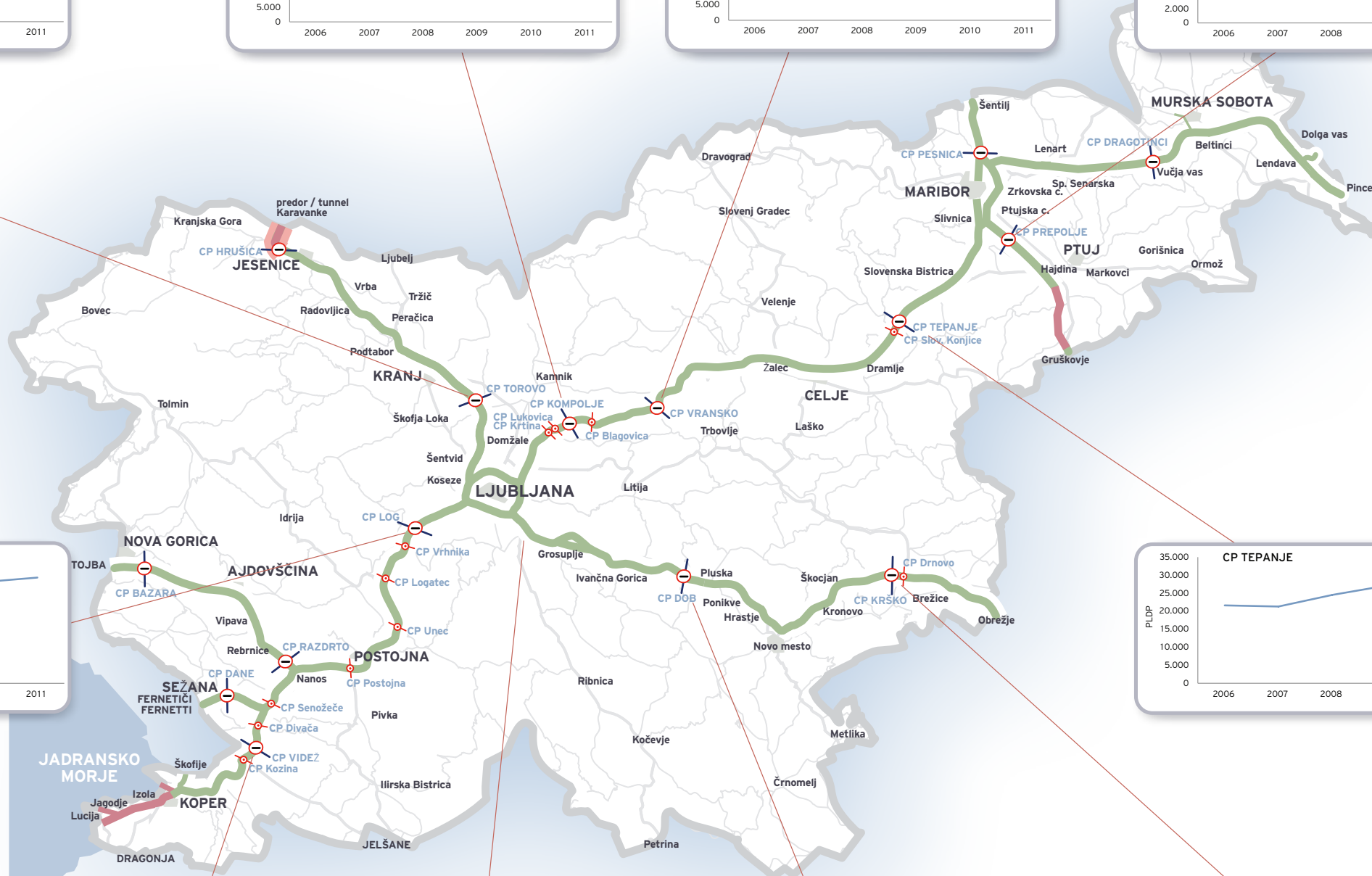
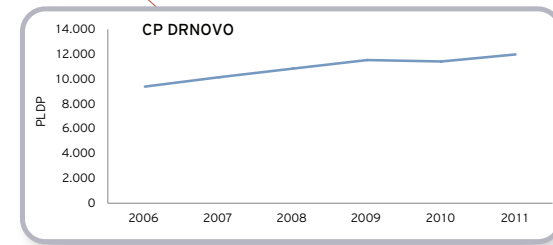
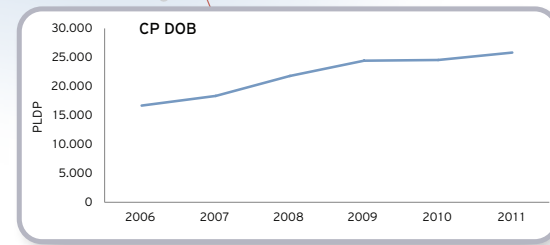
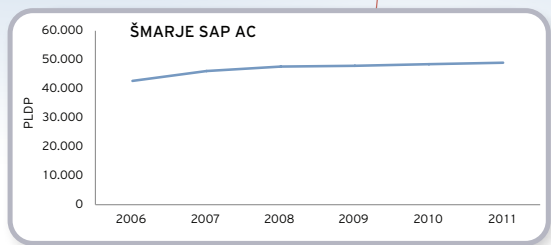
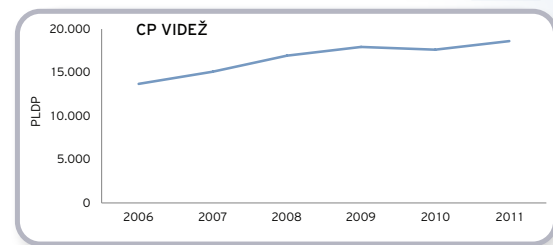
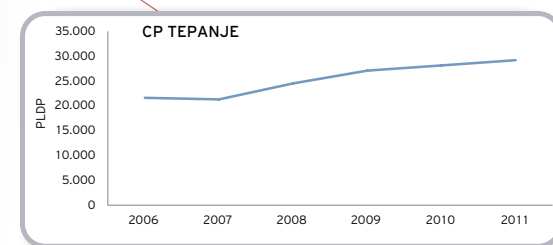
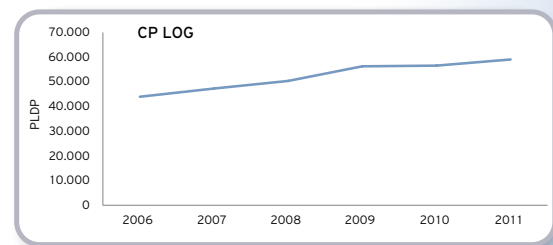
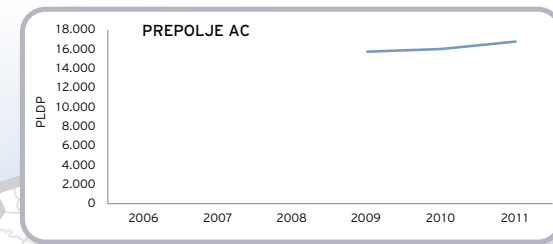
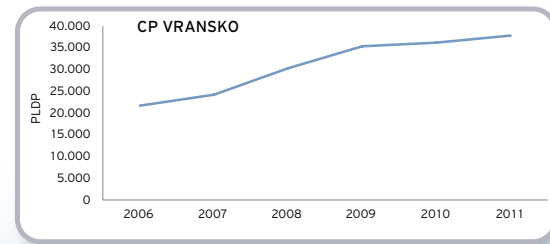
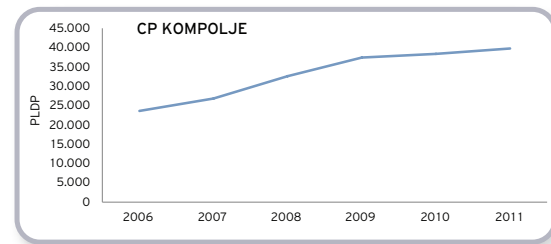
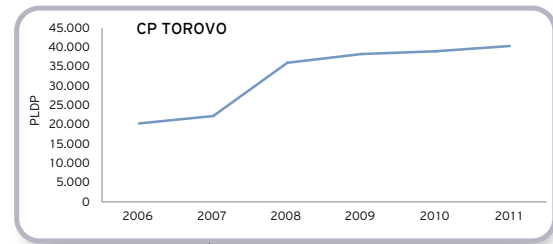
Graf 6: Indeks pobrane cestnine (skupaj R3 in R4) v obdobju 2011/2010 po avtocestnih krakih

Slika 1: Avtocestni sistem v RS, december 2011

Slika 2: PLDP na izbranih števnih mestih

POMEMBNI POSLOVNI DOGODKI V POSLOVNEM LETU 2011

Februar

Vlada RS je sprejela Uredbo o državnem prostorskem načrtu za navezovalno cesto Jeprca–Stanežiče–Brod.

Ministrstvo za okolje in prostor je izdalo uporabno dovoljenje za odsek avtoceste med Lendavo in Pincami ter odsek hitre ceste do MMP Dolga vas.

Marec

Nadzorni svet je dal soglasje k Poslovnemu načrtu družbe za leto 2011.

V marcu 2011 je potekala 1. skupščina DARS d.d., na kateri je edini lastnik odločal o:

- dokapitalizaciji družbe DARS d.d. s stvarnim vložkom iz 18. člena ZDARS-1. Vpis povečanega kapitala je bil izvršen dne 31. 3. 2011, skladno z določbo 25. člena ZDARS-1 pa se je povečani osnovni kapital bilančno izkazoval že v letu 2010,
- sprejemu novega statuta DARS d.d., ki je bil v sodni register vpisan 31. 3. 2011,
- delitvi dela bilančnega dobička DARS d.d. iz leta 2009 v višini 8,2 milijona evrov. Bilančni dobiček je bil razporejen v druge rezerve iz dobička.

April

DARS d.d. je v skladu z zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, drugo področno zakonodajo in internimi predpisi družbe objavil načrte zaščite in reševanja ob množični nesreči na avtocesti ali hitri cesti za območja devetih avtocestnih vzdrževalnih baz (Hrušica, Kozina, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Novo mesto, Postojna, Slovenske Konjice in Vransko).

Maj

Evropska komisija je 6. maja 2011 izdala sklep št. C(2011) 3248 o dodelitvi finančne pomoči Unije za projekte skupnega interesa z naslovom Izdelava projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja za avtocestni odsek Draženci–mednarodni mejni prehod Gruškovje.

Junij

Vlada je sprejela spremembo Akcijskega načrta za uvedbo elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku, ki ga je ministrski zbor sprejel 26. 11. 2009. Hkrati je naložila MZP in DARS d.d., da nadaljuje izvajanje aktivnosti za uvedbo ECS v PPT v skladu z vsebinskimi in časovnimi opredelitvami v spremembi akcijskega načrta.

Julij

V juliju 2011 je potekala 2. skupščina DARS d.d., na kateri je edini lastnik odločal o:

- uporabi bilančnega dobička za leto 2010 v višini 14,5 milijona evrov. Dobiček se je namenil za druge rezerve iz dobička,
- razrešnici uprave in nadzornega sveta družbe za poslovno leto 2010,
- imenovanju pooblaščenega revizorja za revidiranje računovodskih izkazov za poslovno leto 2011,
- plačilu za delo in sejinah članom nadzornega sveta in članom komisij nadzornega sveta.

Vlada je sprejela uredbo o državnem prostorskem načrtu za dograditev priključka Šmarje - Sap na avtocestnem odseku Malence–Šmarje - Sap.

Avgust

DARS d.d. je objavil mednarodni javni razpis za izvedbo projekta vzpostavitve in delovanja večsteznega ECS v PPT.

Oktober

DARS d.d. je predal prometu smerno vozišče 2,4 kilometra dolgega odseka na gorenjski avtocesti med Peračico in Podtaborom v smeri Radovljica–Kranj.

December

Družba DARS d.d. je pridobila certifikat sistema ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001 ter certifikat Družini prijazno podjetje.

POSLOVNO TVEGANJE

V družbi se zavedamo posledic uresničitve različnih vrst tveganja, zato namenjamo veliko pozornosti pravočasnemu zaznavanju tveganja in njegovemu upravljanju. Proces upravljanja tveganja je postal del našega strateškega poslovanja, zato smo še posebej ponosni na uspešno obvladovanje tveganja v letu 2011. Naš najvažnejši cilj je bil zmanjšanje negativnih posledic krize na rezultate poslovnih procesov, ob tem smo pravočasno prepoznali nevarnosti in z njimi povezano tveganje, jih spremljali skozi poslovne procese in pravočasno ukrepali, da bi tako dosegli čim manjše odmike od načrtovanih rezultatov.

Obvladovali smo naslednje vrste tveganja:

- vpliv zunanjih dejavnikov (makroekonomski položaj, odnosi z javnostjo),
- tveganje na področju zakonodaje in regulative,
- tveganje pri investicijskih projektih in izpolnjevanju pogodbenih določil,
- tveganje pri zagotavljanju resursov,
- informacijska podpora poslovnih procesov,
- varovanje okolja,
- varnost in zdravje pri delu.

Vpliv zunanjih dejavnikov

Dosledno spremljamo ekonomska gibanja in aktivno prilagajamo poslovanje novim razmeram na gospodarskem in političnem področju. Zunanji dejavnik tveganja na zakonodajnem in regulativnem področju obvladujemo s spremljanjem zakonodaje, posvetovanjem in dajanjem predlogov že v fazi priprave. Pravna služba DARS d.d. se vključuje v delo na vseh področjih, predvsem na področju vodenja in koordiniranja sporov. Služba sodeluje pri reševanju spornih zadev, pregleduje pogodbe in pripravlja interne akte. Argumentirano sodelujemo tudi pri pripravi cenikov, pripravi predloga metodologije, ki določa višino cestnine, spremembe cestnine in načine njenega plačevanja. Morebitna izguba zaradi negativne podobe družbe v javnosti je težko merljiva in še težje popravljiva. Tveganje, ki bi lahko nastalo pri komuniciranju z različnimi segmenti javnosti, smo obvladovali s primerno komunikacijsko strategijo. Poudarek je bil na komuniciranju tako z zunanjo kot z interno javnostjo.

Tveganje neizpolnjevanja pogodbenih določil pri izvajanju investicijskih projektov

Tekoče spremljamo vse informacije o poslovanju poslovnih partnerjev in pripravljamo ukrepe za preprečitev vpliva neugodnih dogodkov na poslovanje družbe (spremembe določil v pogodbi, sporazumne prekinitve pogodb). Že v samem postopku izbire izvajalca v postopku javnega naročanja temeljito preučimo predvidene roke izgradnje posameznega projekta, plačilne pogoje in garancije, natančno pripravimo terminske plane dokončanja posamezne faze in skrbimo za kvalitetna pogajanja. Preverjamo upravičenost morebitnih sprememb investicijskih projektov ter njihov vpliv na stroške in doseganje terminskih načrtov. Redno nadziramo stroške investicij, tako rednih kot tistih, ki so nastali zaradi naknadnih sprememb projekta. Nadzor in spremljavo izvajamo s pomočjo naših pogodbenih partnerjev (inženirjev).

Tveganje zagotavljanja resursov

Pri nabavi blaga in storitev moramo kot zavezanec po Zakonu o javnem naročanju vse postopke nabave izpeljati s postopki javnega naročanja. Pravočasno načrtovanje, analiziranje konkurence na trgu, skrbno oblikovanje razpisne dokumentacije in aktivna vloga skrbnikov pogodb so ključni ukrepi obvladovanja tveganja pri nabavi (tveganje nabave neustreznega blaga oz. storitve, tveganje negospodarne nabave, tveganje neizvršitve zaradi spremenjenih okoliščin, tveganje zamud pri dobavi oz. izvedbi storitve).

Informacijska podpora poslovnih procesov

Vse večja informacijska podprtost poslovnih procesov je nujno povezana s tveganjem. Kot najpomembnejše tveganje smo opredelili tveganje motenj oziroma prekinitve delovanja strojne opreme, lokalnega omrežja, komunikacijskih povezav, sistemske in aplikativne programske opreme ter tveganje, povezano z varnostjo sistema.

Obvladovanje zagotavljamo z rednim spremljanjem tveganja in takojšnjim odzivanjem na spremembe. Vzpostavljeni so sistem neprekinjenega delovanja informacijske tehnologije (s podvajanjem najvitalnejših delov informacijsko-komunikacijske tehnologije, delovanjem sekundarnega podatkovnega središča, podvajanjem komunikacijskih poti) in varnostni ukrepi za zaščito in varovanje informacijskih sistemov pred nepooblaščenimi posegi. Kot eno izmed metod prepoznavanja nevarnosti uporabljamo tudi neodvisne varnostne preglede informacijske tehnologije. Tveganje, ki je posledica delovanja informacijske infrastrukture, obvladujemo z rednim vzdrževanjem programske in strojne opreme, komunikacijskih in omrežnih povezav ter z obvladovanjem sprememb razvoja informacijskih sistemov.

Zaposleni

Zaposleni so eden ključnih dejavnikov uspešnega poslovanja družbe, zato vsako leto izmerimo organizacijsko klimo in sprejemamo ukrepe za povečanje zadovoljstva zaposlenih, izboljšanje kakovosti delovnega okolja in višanje ravni timskega dela. Ker se zavedamo, da se bo sistem cestninjenja v prihodnosti spremenil in da se bo zaradi tega število zaposlenih zmanjšalo, število zaposlenih uravnavamo z najemanjem delovne sile preko študentskih servisov in zaposlovanjem za določen čas.

Varnost in zdravje pri delu

Promet se iz leta v leto povečuje. Ker nekateri uporabniki ne upoštevajo dovolj postavljene signalizacije, so naši delavci na področju vzdrževanja in cestninskega nadzora pri svojem delu vse bolj ogroženi. Z metodologijo, ki smo jo sami razvili, ocenjujemo verjetnost nastanka določenega nezgodnega dogodka in njegovih posledic ter verjetnost nastanka zdravstvenih okvar pri delavcih na posameznem delovnem mestu. Večino

vzdrževalnih del in cestninski nadzor se izvaja ob potekajočem prometu in na območju cestišča. Služba za varnost in zdravje pri delu je tveganje nevarnosti nezgod in poškodb na delovnem mestu obvladovala z izvedbo splošnih izobraževanj s področja varnosti in zdravja pri delu in drugimi aktivnostmi. Na osnovi odziva delavcev ocenjujemo, da se je razširilo njihovo znanje in izboljšal odnos do tega področja, predvsem pa se je izboljšal odnos delavcev do njihove lastne varnosti.

Okoljsko tveganje

Okoljsko tveganje, kamor uvrščamo tveganje neustreznega odlaganja odpadkov, tveganje onesnaževanja okolja in tveganje varovanja vplivnega območja, postaja čedalje pomembnejše. Sistematično obvladovanje okoljskega tveganja odraža ekološko ozaveščenost zaposlenih. Nesreče na avtocesti lahko negativno vplivajo na okolje, zato moramo zmanjševati tveganje za njihov nastanek, ob morebitnem nastanku pa ustrezno ukrepati. Verjetnost nastanka izrednih dogodkov zmanjšujemo tudi s preventivnimi ukrepi. Z izobraževanjem in vajami za pravilno ukrepanje zagotavljamo minimalne vplive morebitnih izrednih dogodkov na okolje. Z ustreznimi aktivnostmi v okviru vzdrževanja avtocest (čiščenje zadrževalnih bazenov itd.), z zbiranjem in sortiranjem zbranih odpadkov ter s stalnim nadzorovanjem prisotnosti ogljikovega monoksida in vidljivosti v predorih smo veliko prispevali k zmanjševanju negativnih vplivov na okolje in uspešno obvladali tveganje za nastanek ekoloških nesreč.

FINANČNO TVEGANJE

Finančno tveganje je tveganje, ki lahko negativno vpliva na sposobnost ustvarjanja prihodkov, obvladovanja odhodkov, ohranjanja vrednosti sredstev ter obvladovanja obveznosti.

Z upravljanjem različnih vrst finančnega tveganja skušamo v družbi DARS d.d. doseči čim večjo stabilnost poslovanja in zmanjšati izpostavljenost posameznim vrstam tveganja na sprejemljivo raven. Cilj je doseči čim bolj stabilen denarni tok, ki omogoča pravočasno poravnavanje obveznosti iz naslova zadolženosti za gradnjo avtocest.

Tabela 4: Vrste finančnega tveganja

Zap. št.	Opis tveganja	Ocena tveganja		Stopnja tveganja	Upravljanje tveganja (kontrola)
		Verjetnost nastanka	Posledice nastanka		
1	2	3	4	5=3*4	6
1	tveganje sprememb deviznih tečajev	1	1	1	uporaba naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov, redno spremljanje deviznih trgov, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
2	tveganje sprememb obrestnih mer	3	3	9	spremljanje gibanja obrestnih mer, pogajanja s kreditnimi institucijami, varovanje z uporabo ustreznih finančnih instrumentov
3	kreditno tveganje	2	3	6	spremljanje in redno analiziranje vzdržnosti kreditnega portfelja družbe
4	kreditno tveganje poslovnih partnerjev	2	2	4	spremljanje izpostavljenosti do posameznega partnerja
5	likvidnostno tveganje	2	2	4	načrtovanje potreb po likvidnih sredstvih, vnaprej dogovorjeni okvirni krediti in limiti

Verjetnost nastanka: 1-majhna, 2-srednja, 3-velika

Posledice nastanka: 1-dobre, 2-srednje, 3-slabe

Tveganje sprememb deviznih tečajev

Pred spreminjanjem deviznih tečajev smo se v letu 2011 zavarovali predvsem z uporabo naravne zaščite izenačevanja denarnih tokov. Tovrstna zaščita je mogoča zaradi majhnega števila valut, s katerimi posluje DARS d.d., ter dejstva, da je velika večina transakcij izvedena v evrih.

Tveganje sprememb obrestnih mer

Družba je imela konec leta 2011 najetih 26 dolgoročnih posojil, ki so delno ali v celoti vezana na referenčno obrestno mero EURIBOR (6-mesečni ali 3-mesečni). V letu 2011 se DARS d.d. ni na novo zadolževal.

Del variabilnih obrestnih mer dolgoročnih kreditov je zaščiten z uporabo ustreznih izvedenih finančnih instrumentov, s pomočjo katerih je bila variabilna obrestna mera spremenjena v fiksno. Po stanju 31. decembra 2011 je imela družba 38,2 % dolga najetega po fiksni obrestni meri, 60,3 % dolga po spremenljivi obrestni meri, 1,5 % dolga pa je predstavljal brezobrestni dolg. Skupaj z uporabo izvedenih finančnih instrumentov je družba pred obrestnimi tveganji zaščitila 41,3 % kreditnega portfelja.

Evropska centralna banka je v letu 2011 ključno obrestno mero zvišala z 1,0 % na 1,5 %, vendar jo je že konec leta znižala nazaj na 1,0 %. Vrednost referenčne obrestne mere EURIBOR je v prvi polovici leta naraščala, potem pa je v drugi polovici leta ponovno začela padati. V letu 2011 smo zaključili postopek za fiksacijo obrestne mere tranše kredita v višini 50,0 milijonov evrov, najetega pri Evropski investicijski banki, ki je imela do leta 2010 variabilno obrestno mero.

Simulacija tveganja spremembe obrestne mere na spremembo finančnih odhodkov v letu 2011 glede na stanje dolga DARS d.d. in strukturo obrestnih mer na dan 31. 12. 2011 kaže, da bi sprememba EURIBOR za eno odstotno točko pomenila povečanje oz. zmanjšanje finančnih odhodkov na letnem nivoju za ca. 18,0 milijonov evrov.

Kreditno tveganje DARS d.d.

Kreditno tveganje DARS d.d. predstavlja možnost, da družba ne bi bila sposobna poravnati obveznosti iz naslova zadolženosti. Temeljni vir za odplačilo obveznosti iz zadolženosti so v skladu z novim ZDARS-1 prihodki od cestnin, ki so trenutno dovolj veliki, da poleg ostalih obveznosti pokrivajo tudi obveznosti iz naslova zadolženosti. Vendar kreditni portfelj spremljamo čedalje bolj pozorno, saj negativne spremembe na finančnih trgih lahko hitro bistveno spremenijo letno višino obveznosti iz naslova zadolženosti. Zato je pomembno, da bo v prihodnje v Sloveniji veljal takšen cestninski sistem, ki bo maksimiziral prihodke od pobrane cestnine in da bo na drugi strani upravljavec avtocest te prihodke upravljal s čim nižjimi stroški. Kreditno tveganje obvladujemo v povezavi z upravljanjem obrestnega tveganja.

Kreditno tveganje poslovnih partnerjev

Kreditno tveganje poslovnih partnerjev predstavlja možnost, da bodo terjatve poplačane delno ali sploh ne bodo poplačane. DARS d.d. ves čas nadzira odprte terjatve do posameznih poslovnih partnerjev in v primeru potrebe ustrezno ukrepa. To tveganje obstaja pri prodaji vinjet prek zastopnikov za prodajo ter pri plačilu cestnine z elektronskimi mediji za vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov, za katera se plačilo izvede za pretekli mesec na podlagi izstavljenega zbirnega računa. Verjetnost tega tveganja ter narava poslovanja družbe trenutno ne zahtevata omejevanja maksimalne izpostavljenosti do posameznih partnerjev, aktivnega upravljanja terjatev in izračunavanja bonitetnih ocen, so pa za določen segment strank zahtevani instrumenti zavarovanj.

Likvidnostno tveganje

Tveganja, povezana s plačilno sposobnostjo, smo v letu 2011 zmanjševali prek kvalitetnega upravljanja likvidnosti in z oblikovanjem hitrolikvidnega naložbenega portfelja. Ocenjujemo, da je likvidnostno tveganje družbe zmerno.

ANALIZA POSLOVANJA

Prihodki DARS d.d.

Tabela 5: Pregled prihodkov DARS d.d.

Vrsta prihodkov	2011 (v EUR)	2010 (v EUR)	Indeks 2011/2010	Strukturni deleži za leto 2011
Prihodki iz pogodbe o naročilu	643.333	668.098	96	0 %
Prihodki od pobrane cestnine, zakupnin, zapor in prekomernih obremenitev ter drugi prihodki	330.526.387	313.610.621	105	98 %
Prihodki od cestnin	298.339.794	290.095.679	103	89 %
Prihodki od zakupnin	7.221.547	6.518.711	111	2 %
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.081.994	2.378.157	45	0 %
Prihodki od služnosti	1.753.320	131.767	1.331	1 %
Prihodki od zakupa optičnih vlaken/telekomunikacije	1.008.136	1.011.992	100	0 %
Drugi prihodki od prodaje	724.255	608.469	119	0 %
Drugi poslovni prihodki	20.397.340	12.865.847	159	6 %
Finančni prihodki	3.355.869	2.256.934	149	1 %
Drugi prihodki	2.012.882	80.171	2.511	1 %
SKUPAJ	336.538.471	316.615.824	106	100 %

V poslovnem letu 2011 so prihodki družbe DARS d.d. znašali 336,5 mio evrov, kar je 6 odstotkov več kot leta 2010. Na rast prihodkov je najbolj vplivalo povečanje prihodkov od cestnin, ti prihodki so znašali 298,3 mio evrov in so bili v primerjavi z letom 2010 za 3 odstotke večji. Razlog za večje prihodke je predvsem rast prihodkov iz naslova prodaje vinjet. Glede na leto 2010 so bistveno večji tudi drugi poslovni prihodki, na njihovo rast je vplivalo povečanje prihodkov iz naslova prejetih sredstev iz EU ter sredstev, prejetih iz sofinanciranja

občin, ki se v prihodke prenašajo ob prejemu sredstev iz oblikovanih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitv, skladno z nastankom stroškov (obračunano amortizacijo).

Odhodki DARS d.d.

Tabela 6: Pregled odhodkov DARS d.d.

Vrsta odhodkov	2011 (v EUR)	2010 (v EUR)	Indeks 2011/2010	Strukturni deleži za leto 2011
Stroški dela	33.670.414	32.840.366	103	11 %
Stroški materiala in nabavna vrednost prodanega blaga	9.395.424	13.152.610	71	3 %
Stroški storitev	24.847.753	26.397.177	94	8 %
Odpisi vrednosti	158.883.323	115.493.653	138	52 %
Drugi poslovni odhodki	2.109.845	17.909.137	12	1 %
Finančni odhodki	76.689.689	72.328.103	106	25 %
Drugi odhodki	134.233	206.463	65	0 %
SKUPAJ	305.730.681	278.327.509	110	100 %

Odhodki družbe DARS d.d. za leto 2011 so znašali 305,7 mio evrov in so bili glede na leto 2010 večji za 10 odstotkov. Na rast odhodkov je vplival predvsem dvig odpisov vrednosti, ki predstavljajo 52 % vseh odhodkov.

Poslovni izid

Čisti poslovni izid družbe DARS d.d. za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2011 je znašal 24,6 milijonov evrov in je bil v primerjavi s čistim poslovnim izidom za leto 2010 nižji za 19 odstotkov. Razlog za slabši poslovni izid gre iskati predvsem v večjih odhodkih iz naslova odpisov vrednosti.

Tabela 7: Kazalniki poslovanja

		31. 12. 2011	31. 12. 2010
Kazalniki stanja financiranja			
Stopnja lastniškosti financiranja v odstotkih	kapital obveznosti do virov sredstev	43,90	42,82
Stopnja dolgoročnosti financiranja v odstotkih	kapital + rezervacije + dolgoročni dolgovi obveznosti do virov sredstev	96,45	96,66
Stopnja kratkoročnosti financiranja v odstotkih	kratkoročni dolgovi (skupaj s kratkoročnimi PČR) obveznosti do virov sredstev	3,55	3,34
Kazalniki stanja investiranja			
Stopnja osnovnosti investiranja v odstotkih	osnovna sredstva (po neodpisani vrednosti) sredstva	97,44	97,23
Stopnja dolgoročnosti investiranja v odstotkih	osnovna sredstva + dolg. finančne naložbe + dolg. poslovne terjatve sredstva	97,45	97,23
Kazalniki vodoravnega finančnega ustroja			
Pospešena pokritost s kratkoročnimi obveznostmi v odstotkih	likvidnostna sredstva + kratkoročne terjatve kratkoročne obveznosti	17,36	24,42
Kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti v odstotkih	kratkoročna sredstva kratkoročne obveznosti	69,22	81,96
Kazalniki gospodarnosti			
Gospodarnost poslovanja v odstotkih	poslovni prihodki poslovni odhodki	144,67	152,72
Stopnja dobičkovnosti poslovnih prihodkov v odstotkih	poslovni dobiček poslovni prihodki	30,88	34,52
Stopnja čiste dobičkovnosti prihodkov v odstotkih	čisti dobiček prihodki	7,31	9,62
Kazalniki dobičkonosnosti			
Čista dobičkonosnost kapitala	čisti dobiček v poslovnem obdobju povprečna vrednost kapitala (brez čistega dobička poslovnega obdobja)	0,01	0,03

POSLOVNE AKTIVNOSTI DRUŽBE

CESTNINJENJE

Cestninjenje vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov (tovorna vozila), se izvaja na 28 cestninskih postajah. Na prometnih krakih so t. im. čelne cestninske postaje, na izvozih pa stranske, ki so manjše, tri od njih so avtomatske in dvostranske. Cestninjenje poteka na osnovi plačila glede na prevoženo razdaljo v enotnem cestninskem sistemu z različnimi možnostmi plačevanja.

Pri cestninjenju z ustavljanjem uporabniki avtoceest plačujejo cestnino na cestninskih postajah z gotovino ali drugimi plačilnimi sredstvi, pri cestninjenju z uporabo elektronskih tablic sistema ABC pa uporabniki lahko prevozijo cestninsko postajo po hitrih stezah sistema ABC s hitrostjo do 40 km/h. Ustavijo se le občasno zaradi vnaprejšnjega plačevanja cestnine na blagajniških stezah ali na manjših cestninskih postajah, kjer ni posebnih hitrih stez.

Od 1. januarja 2010 izvajamo tudi cestninjenje tovornih vozil po emisijskih razredih, kar je skladno z usmeritvami evropske direktive. Pri tem imajo ekološko čistejša vozila popust na ceno cestnine.

Cestninjenje vozil do 3.500 kilogramov največje dovoljene mase (osebna vozila) poteka na osnovi plačila glede na čas uporabe avtoceste, ki se dokazuje z nakupom in namestitvijo ustrezne vinjete. Ta način je v veljavi od 1. 7. 2008.

Cestninjenje vozil, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov

V letu 2011 smo s cestninjenjem tovornih vozil ustvarili 161,4 milijona evrov prihodka, v letu 2010 pa 159,2 milijona evrov, kar pomeni 1,4-odstotno povečanje prihodkov.

V letu 2011 na področju cestninjenja tovornih vozil ni bilo posebnih sprememb. Vsa vozila, katerih največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov se cestninijo v dveh cestninskih razredih, glede na število osi, in znotraj teh dveh cestninskih razredov v treh EURO emisijskih razredih. Vozila iz emisijskih razredov EURO 3 in višjih so upravičena do znižane cene cestnine, pod pogojem da le-to plačujejo s pravilno registriranimi elek-

tronskimi mediji (ABC in DARS kartico). Konec leta 2011 je bilo v obtoku 24.500 elektronskih medijev, prilagojenih za diferencirano plačevanje cestnine, od tega je bilo nekaj manj kot 60 % tablic elektronskega sistema ABC, ostalo so bile DARS kartice.

Kljub temu, da cestninjenje tovornih vozil z elektronskimi tablicami sistema ABC ni optimalno, saj sistem v osnovi ni bil predviden za cestninjenje vozil, kateri največja dovoljena masa presega 3.500 kilogramov, omogoča cestninjenje teh vozil brez ustavljanja, zato ga uporabniki vedno pogosteje uporabljajo. Tako je bilo v letu 2011 prodanih 12.302 tablic. Trenutno jih je v uporabi že več kot 27.000.

Za plačevanje cestnine za tovorna vozila lahko uporabniki uporabljajo, poleg sprotnega plačevanja cestnine z gotovino ali 12 različnimi plačilnimi karticami, tudi predplačniški ali poplačniški način plačevanja cestnine. Med tujimi uporabniki prevladuje predplačniški način plačevanja cestnine, saj jim omogoča popust pri nalaganju dobroimetja. Domači uporabniki pa poleg predplačniškega sistema pogosto uporabljajo tudi poplačniško plačevanje cestnine na podlagi neposredne pogodbe z DARS d.d., ki jim, odvisno od porabe, nudi možnost do 10-odstotnega rabata.

Ravno na področju poplačniškega plačevanja cestnine smo se v prejšnjih letih soočali z vse pogostejšimi primeri plačilne nediscipline, ki pa nam jo je v letu 2011 uspelo zaježiti, saj je bil na pobudo DARS d.d. spremenjen cenik cestnine za uporabo cestninskih cest. Spremembe cenika so omogočile zaostritev pogojev pri sklepanju poplačniških pogodb in pri ponovnem aktiviranju elektronskih medijev v primeru neplačila cestnine.

Prodaja vinjet

Na področju prodaje vinjet je leto 2011 zaznamoval predvsem znaten porast prodaje sedemdnevnih oz. tedenskih vinjet za dvosledna vozila v primerjavi z letom 2010, in sicer jih je bilo prodanih 339.165 več, kar pomeni 11-odstotno rast. Skupaj je bilo prodanih 3.410.941 sedemdnevni vinjet za dvosledna vozila in 38.361 za enosledna vozila. Prodanih je bilo tudi 1.087.487 mesečnih vinjet za dvosledna vozila, kar je 7,4 % več kot v letu 2010. Največ prihodkov je bilo ustvarjenih s prodajo letnih vinjet za dvosledna vozila, slednjih smo v letu 2011 prodali 840.839, kar je v primerjavi z letom poprej za 0,3 % manj. Prodanih je bilo tudi 2.084 letnih vinjet in 16.275 polletnih vinjet za enosledna vozila.

V letu 2011 smo iz naslova prodanih vinjet ustvarili 136,9 milijonov evrov prihodka, v letu 2010 pa 130,9 milijonov evrov, torej so prihodki povečali za 4,5 %. Konec leta 2011 smo vinjete prodajali na 955 prodajnih mestih v Sloveniji in 874 prodajnih mestih v tujini.

Pomemben delež v prodaji vinjet predstavlja tudi prodaja na lastnih prodajnih mestih. Poleg prodaje na cestninskih postajah je pomembna predvsem mreža prodajnih mest na mejnih prehodih, ki oživi zlasti v času večjih praznikov in poletnih dopustov. V letu 2011 smo na teh prodajnih mestih prodali skupaj 583.126 vseh vrst vinjet, kar pomeni, da smo prek lastne prodajne mreže prodali vsako deseto vinjeto.

V letu 2011 smo nadaljevali prodajo avstrijskih vinjet na cestninski postaji Hrušica in jo celo razširili na še eno prodajno mesto na mejnem prehodu Gruškovje. Skupaj je bilo prodanih 107.230 avstrijskih vinjet, od tega največ 10-dnevni vinjet za dvosledna vozila, in sicer 105.172.

Tudi v letu 2011 smo uspešno izvajali cestninski nadzor. Nadzorniki so izdali 49.488 plačilnih nalogov, v katere so všteti tudi plačilni nalogi na osnovi novih pooblastil. Skladno z zakonom o javnih cestah in zakonom o prekrških so globe, plačane za prekrške, prihodek države.

Razvijanje cestninskega nadzora in pridobitev dodatnih pooblastil

Pomemben mejnik v delu cestninskega nadzora predstavljajo nova pooblastila po zakonu o pravilih cestnega prometa in zakonu o cestah, ki neposredno omogočajo zagotavljanje večje prometne varnosti. Cestninski nadzorniki so tako dobili pooblastilo za kontrolo omejitve prometa in pooblastilo za nadzor tovornega prometa na počivališčih. Na podlagi Pravilnika o vozilih s prednostjo pa smo dobili dovoljenje za uporabo obvestilne signalizacije in modrih luči, kar je cestninskemu nadzoru dalo še večjo prepoznavnost in omogočilo izvajanje nadzora tudi na mestih, kjer ga prej nismo mogli izvajati. Na osnovi pravice uporabe modrih luči tudi pomagamo pri urejanju prometa v zimskem času.

V OCCN pregledujejo sumljive dogodke na hitrih stezah (npr. sum na pobeg, neustrezen EURO emisijski razred na elektronski tablici, uporaba neprenosljive elektronske tablice v drugem vozilu). Na podlagi ugotovljene kršitve OCCN izda plačilni nalog za plačilo globe, vendar le takrat, ko cestninska oprema v času sumljivega dogodka deluje 100-odstotno zanesljivo. V ta namen je bila izdelana aplikacija za prikaz trenutnega stanja krmilnikov, blagajn in periferije na stezah cestninskih postaj.

Varnost zaposlenih

Na cestninski postaji Hrušica in na prodajnem mestu Gruškovje so bile iz varnostnih razlogov na vsa okna nameščene varnostne protivlomne zaščitne rešetke, za dodatne varnostne ukrepe smo poskrbeli tudi v Cestninskem uporabniškem centru. S tem smo na izpostavljenih mestih zmanjšali možnost ropov ali napadov na naše zaposlene.

Zaposleni na pobiranju cestnine so dobili dodatne napotke za samozaščitno delovanje, za zagotovitev večje varnosti na delovnih mestih in napotke za uporabo varnostnih tehničnih sredstev. Za bolj varno delo na osnovi novih pooblastil smo vse cestninske nadzornike usposobili na Policijski akademiji, pripravili pa smo tudi treninge varne vožnje.

Posodobitev strojne in programske opreme cestninskega sistema

V letu 2011 je potekala vrsta aktivnosti, povezanih s posodobitvijo strojne in programske opreme: v aprilu so bile zamenjane cestninske blagajne na nekaterih prodajnih mestih DARS d.d. Izdelana je bila tudi programska oprema, prilagojena prodajnim in reklamacijskim aktivnostim.

Vzpostavitev ECS v PPT

Novembra 2010 smo na podlagi Akcijskega načrta za uvedbo elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku podpisali pogodbo za pripravo in izdelavo dokumentacije ter izvajanje drugih strokovnih storitev pri izvedbi projekta vzpostavitve ECS v PPT. Akcijski načrt je sprejela Vlada RS v novembru 2009.

Koncept ECS v PPT je bil dokončan februarja 2011, konec marca smo objavili predhodno informativno obvestilo o nameravani izvedbi javnega naročila za vzpostavitev ECS v PPT. Vlada RS je 2. junija 2011 sprejela spremembo Akcijskega načrta, kar je delno vplivalo tudi na dokončanje investicijske in razpisne dokumentacije.

Do konca julija smo pripravili še investicijsko in razpisno dokumentacijo ter nato v začetku avgusta objavili javno naročilo za vzpostavitev in delovanje večsteznega elektronskega cestninskega sistema v prostem prometnem toku na avtocestah in hitrih cestah. Zaradi vloženih revizijskih zahtevkov in posledično sprememb razpisne dokumentacije, ki so jim sledile, se je rok za odpiranje ponudb iz oktobra 2011 premaknil v leto 2012.

Dne 8. 3. 2012 je Vlada RS sprejela sklep, s katerim je DARS d.d. naložila ustavitev vseh aktivnosti, povezanih z uvedbo novega sistema cestninjenja.

VZDRŽEVANJE IN UPRAVLJANJE AVTOCEST

Vzdrževanje avtocest

Z naraščanjem osebnega in tranzitnega tovornega prometa postaja izvajanje vzdrževalnih del vse večja ovira za uporabnike. Predvsem na avtocesti A1 vzdrževalnih del ni mogoče izvesti brez zastojev, saj je promet gost skoraj ves dan, opravljanje večine vzdrževalnih del ponoči pa zaradi varnosti delavcev in udeležencev v prometu ni možno. Po drugi strani pa je prav vse večji promet vzrok za obsežnejša vzdrževalna dela in obnove. V letu 2011 so se ta dela izvajala v zmanjšanem obsegu zaradi težav pri razpisih za izvajalce. Področje rednega vzdrževanja je preko svojih pogodb izvedlo najnujnejša dela krpanja vozišča v skupni količini okoli 24.000 m². Zalili smo preko 106.000 m razpok v asfaltu.

Za večjo pretočnost prometa in zmanjševanje zastojev smo zapore postavljali v času, ko je bil promet redkejši, in sicer ponoči, v večini primerov v noči iz sobote na nedeljo. Tudi dnevna vzdrževalna dela načrtujemo za čas izven prometnih konic.

Vzdrževalci so v času turistične sezone in ob praznikih sodelovali pri urejanju prometa na začasnih prodajnih mestih vinjet, ki so bila urejena ob vstopih v državo. Postavljali so zapore vinjetnih stez za izvajanje nadzora nad uporabo vinjet ter urejali zapore avtoceste s preusmeritvijo prometa na počivališča ob koordiniranih akcijah policije in inšpekcijskih organov.

Na področju organizacije dela smo začeli več projektov. Poleg izvedbenih planov letnega in zimskega vzdrževanja smo veliko pozornosti posvetili racionalni porabi posipnih materialov. Nadaljevali smo dodatno uvajanje GPS spremljanja tovornih vozil s posipalci in dajanje navodil ter izobraževanja voznikov o pravilnem posipanju. Skupno imamo z GPS napravami opremljenih okoli 190 vozil (vključno s cestninskimi nadzorniki). Poleg tega smo uvedli obvezno kalibracijo posipalcev pri vsaki spremembi posipnega materiala.

V letu 2011 smo pričeli postopke nabave stroja za odstranjevanje talnih obeležb in stroja za hladno plastiko. Ob tem smo poskrbeli za dodatno varnost naših delavcev s poskusno vgradnjo naletnih mehov na pregledna vozila.

Upravljanje avtocest

Na področju upravljanja smo izvajali naloge, ki izhajajo iz zakona o javnih cestah in drugih predpisov ki urejajo področje javnih cest in varnosti v prometu.

Tudi v letu 2011 je naraščalo število zahtev za izdajo soglasja za posege v varovalne pasove cest, za katere imamo stavbno pravico, povečuje se število izdanih projektnih pogojev in soglasij k projektni dokumentaciji. Nadaljuje se trend nedovoljenega oglaševanja na vedno večjih oglasnih panojih, postavljenih v varovalnem pasu avtocest oz. hitrih cest, zato je del aktivnosti namenjenih tudi opozarjanju lastnikov na to (prepovedano) početje in predaji posameznih primerov nedovoljenega oglaševanja ustrezni inšpekcijski službi.

Skupaj z Upravo Republike Slovenije za zaščito in reševanje so bili pregledani in usklajeni dostopi za intervencna vozila na kraje nesreč. Dokončali in uskladili smo tudi vse načrte zaščite in reševanja ob množičnih nesrečah na avtocestah.

Opravljenе so bile zamenjave merilnih naprav na starejših objektih zunanje razsvetljave. Nove merilne naprave omogočajo ugodnejše obračunavanje električne energije. Stroški energije so se na teh odjemnih mestih znižali tudi do 20 %.

Pripravljena je dokumentacija za ureditev medsebojnih razmerij med DARS d.d. in SODO d.o.o., s katerimi se izvede prenos zgrajenih elektroenergetskih objektov v lastništvo in upravljanje SODO d.o.o.

Mednarodni projekti in programi

Nadaljevale so se aktivnosti v sklopu programa EASYWAY, kjer nam je uspelo pridobiti nepovratna sredstva Evropske unije. Poleg tega smo sodelovali v delovni skupini, ki se ukvarja s prometnimi vsebinami portalov.

Dejavni smo bili tudi v združenjih ASECAP in PIARC ter v tekočih aktivnostih s sosednjimi državami, ki so povezane z aktivnim vodenjem prometa, zagotavljanjem prometne varnosti in drugimi področji upravljanja avtocest.

Sodelovali smo še v mednarodnem projektu CIPS (SecMan), ki preučuje potencialne nevarnosti, ki lahko ogrožajo objekte na avtocestah, ter v mednarodnem projektu TIP, v sklopu katerega se bodo načrtovali posegi in dejavnosti za pospešitev koordinacije delovanja terminalov in intermodalnih vozlišč v Gorici in Vrtojbi z avtocestno osjo Vileš–Gorica–Razdrto.

Nadzor in vodenje prometa

Izvajali smo ključne naloge, opredeljene s koncesijsko pogodbo in projekti za vzdrževanje in obratovanje. Dela so se prilagajala potrebam rednega vzdrževanja in obnovitvenim delom elektrostrojnih naprav.

Služba nadzoruje in vodi promet, organizira in izvaja vzdrževalna dela na elektrostrojni opremi in sistemih, ki jih zakon o javnih cestah opredeljuje kot cestne naprave. Med nalogami službe so tudi obnovitvena dela na cestnih napravah ter sodelovanje pri gradnji cestnih naprav na novih avtocestnih odsekih in objektih.

Površine za spremljajoče dejavnosti

V letu 2011 sta začeli obratovati počivališči Radovljica vzhod in Radovljica zahod na gorenjski avtocesti. S tem se je skupno število površin za spremljajoče dejavnosti ob slovenskem avtocestnem križu povečalo na 60, od t. i. malih površin do bencinskih servisov in oskrbnih postaj, kjer je poleg bencinskega servisa zgrajena tudi restavracija.

Iz naslova pogodb, sklenjenih za površine za spremljajoče dejavnosti, je bili v letu 2011 realiziranih 6,8 milijonov evrov prihodkov.

Gospodarjenje z nepremičninami

V letu 2011 smo nadaljevali dela na področju ugotavljanja presežnih zemljišč in drugih nepremičnin, postopkov za obravnavo prispelih vlog za odprodajo presežnih nepremičnin v upravljanju oz. lasti DARS d.d., obveščanju zainteresiranih strank ter definiranju možnih načinov odprodaje.

V letu 2011 so bili objavljeni trije razpisi javnega zbiranja ponudb za prodajo nepremičnin, v skupnem obsegu 14 sklopov nepremičnin. V letu 2011 so bile na podlagi objavljenih razpisov sklenjene kupoprodajne pogodbe za nepremičnine v skupni vrednosti 0,4 milijonov evrov (brez DDV).

Trženje telekomunikacij

Iz naslova zakupa optičnih vlaken smo v letu 2011 ustvarili en milijon evrov prihodkov.

Aktivno spremljamo razvoj elektronskih komunikacij ter analiziramo možnost ponudbe dodatnih storitev, predvsem zakup valovnih dolžin in večjih kapacitet. Na področju ponudbe služnosti za postavitve in obratovanje baznih postaj javne mobilne telefonije je družba pripravila nove anekse za priklop in uporabljeno električno energijo s strani mobilnih operaterjev na odjemnih mestih družbe DARS d.d.

ORGANIZACIJA GRADENJ IN OBNOV

Prostorsko načrtovanje

Na področju prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor so v letu 2011 tekli postopki priprave 11 državnih prostorskih načrtov, pri katerih so bile končane različne faze postopka:

- izdelana je bila dopolnjena pobuda za pripravo državnega prostorskega načrta za avtocestni odsek Postojna/Divača–Jelšane,
- izdelan je bil gradbeno-tehnični elaborat za študijo variant za državno cesto na odseku Otiški Vrh–MMP Holmec,
- pridobljena so bila prva mnenja o predlogu najustreznejše variante hitre ceste Koper–Dragonja,
- izvedena je bila recenzija idejnega projekta za državno cesto na odseku Šentrupert–Velenje jug,
- pridobljena so bila mnenja pristojnih ministrstev o ustreznosti okoljskih poročil za državno cesto na odseku Šentrupert–Velenje jug, na odseku Velenje jug–Slovenj Gradec jug in na odseku Slovenj Gradec jug–Dravograd z obvoznicami,
- potekala je javna razgrnitev z javnimi obravnavami osnutka državnega prostorskega načrta za državno cesto na odseku Velenje jug–Slovenj Gradec jug,
- Vlada RS je sprejela Uredbo o državnem prostorskem načrtu za navezovalno cesto Jeprca–Stanežiče–Brod in Uredbo o državnem prostorskem načrtu za dograditev avtocestnega priključka Šmarje - Sap na avtocestnem odseku Malence–Šmarje - Sap,
- izdelana je bila študija zagotavljanja parkirnih površin za tovorna vozila ob slovenskih avtocestah in hitrih cestah.

V postopkih umeščanja avtocest in hitrih cest v prostor smo v okviru svojih pristojnosti sodelovali z javnostjo in uporabniki ter s tem prispevali k rešitvam, ki so družbeno sprejemljive.

Projektiranje in investicijska dokumentacija

V letu 2011 je bila pripravljena razpisna dokumentacija ter izdan sklep Evropske komisije za financiranje projektne dokumentacije faze PGD za avtocestni odsek Draženci–MMP Gruškovje iz sredstev TEN-T. Pogodba o projektiranju je bila podpisana konec septembra 2011.

Ponovljen je bil razpis za projektiranje trase hitre ceste Jagodje–Lucija skupaj z dvema daljšima viaduktoma in dvema predoroma. Podpisani sta bili pogodbi za oba predora in viadukta ter za projektiranje trase.

Izdelan je bil idejni projekt dodatnih protivetrnih ukrepov z analizo vetra, oblikovanjem strategije nadzora prometnih tokov in napovedovanjem vetra na odseku hitre ceste Razdrto–Vipava–Ajdovščina.

Nadzor in organizacija gradnje

DARS d.d. je v letu 2011 organiziral vodenje projektov dograditve avtocestnih odsekov v okviru Poslovnega načrta DARS d.d. za leto 2011.

Prometu so bili predani desna polovica avtoceste Peračica–Podtabor, del obvoznice Mengeš ter II. faza južne ankaranske vpadnice.

Nadaljevala se je gradnja odseka Koper–Izola. Vzporedno z napredovanjem gradnje predora Markovec je potekala izdelava izvedbenega projekta za predor. Zaključen je bil tudi razpis za projektiranje elektrostrojne opreme predora.

DARS d.d. se je v letu 2011 srečeval s številnimi težavami pri realizaciji projektov, predvsem zaradi stečajev ali likvidnostnih težav vodilnih gradbenih podjetij v Sloveniji. Zato so zastala gradbena dela na odsekih Pluska–Ponikve–Hrastje, navezava Mirenske doline, mirnopoška navezava ter Gorišnica–Ormož. Iz navedenih

razlogov se tudi niso v celoti izvedla zaključna dela. Izvajali pa so se predpisani monitoringi po končani gradnji, vzdrževanje habitatov, potekal je pregled dokumentacije (projekt izvedenih del, projekt za obratovanje in vzdrževanje, banka cestnih podatkov), pridobivala so se končna poročila in dokazila, pregledovale in potrjevale so se gradbene knjige, pripravljalo se je na končne obračune, potekala je priprava dokumentacije za arhiviranje, spremljali so se objekti v garancijski dobi. Urejale so se premoženjsko pravne zadeve po dokončni odmeri.

Organizacija obnov

Gradbena dela

Obnovitvena dela obsegajo izvedbo investicijskih vzdrževalnih del in vzdrževalnih del v javno korist na področju vozišč, premostitvenih objektov in drugih objektov ter naprav in naložbe v obstoječo infrastrukturo.

Zaradi zelo zahtevnih gospodarskih razmer in nenehnih pritožb neizbranih ponudnikov smo sklenili bistveno manj pogodb za izvajanje del, kot smo predvidevali, kljub temu, da smo razpisali vse projekte, ki so bili predvideni s planom.

Tako smo v letu 2011 obnovili 12,7 km vozišč in izvedli sedem delnih obnov premostitvenih objektov. Na voziščih celotnega avtocestnega omrežja so potekala manjša investicijska dela in izvajanje ukrepov za preprečitev zastajanja vode na vozišču (obnova žlebičenj). Obnavljanje drugih objektov in naprav ter naložbe so obsegale pričetek sanacije nasipa Pletovarje s pilotno steno, zamenjavo dotrajanih varovalnih ograj, sanacije manjših plazov, brežin in nasipov ter dokončanje del na počivališču Lopata jug, kjer smo uspešno dokončali razširitev in modernizacijo parkirišča za tovorna vozila.

Izdelovala se je dokumentacija za projekt Izgradnja protihrupnih ograj na petih avtocestnih odsekih v RS, vreden okoli 50 mio evrov. Projekt je vključen v dopolnjeni Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture.

Elektrostrojna dela in ITS

Za posodobitev opreme obstoječega avtocestnega omrežja, povečanje prometne varnosti in opremljanje avtocest v skladu z novimi predpisi (direktivami) in zakonodajo so v okviru sprejetega Poslovnega načrta DARS d.d. potekala naslednja obnovitvena in naložbena dela.

V predoru Karavanke in zunaj njega je bilo obnovljeno hidrantno omrežje, sofinancirana je bila izvedba nadzorno-krmilnega sistema, dobavljeni in montirani so bili merilci količine zraka za portalne ventilatorje. Pričela se je dobava in vgradnja merilnikov ogljikovega monoksida in vidljivosti, merilnikov vzdolžne hitrosti zraka v predorih Ločica in Jasovnik ter najem in vgradnja merilcev hitrosti zraka v predoru Golovec. Dokončana je bila nadgradnja varnostnih naprav serverskih in elektro prostorov z avtomatskim gasilnim sistemom, pričela se je nadgradnja obstoječih cestno-vremenskih postaj.

Vzpostavljen je bil video nadzor v krožišču Tomačevo, pričela se je postavitve električnega priključka in razsvetljave počivališča Povodje (vzhod in zahod) ter nadgradnja in zaščita pred atmosfersko razelektrivijo fotometrov pred portali predorov Debeli hrib vzhod in Mali vrh zahod.

V sklopu naložb v izgradnjo SNVP je bila izvedena sprememba projektov PGD za SNVP Koper–Izola in SNVP Ljubljana sever. Izvajala so se vzdrževalna dela na sistemih SNVP in potrebne nadgradnje (prilagoditev vodenja prometa na odseku čez Rebrnice v primeru burje, dodatni programi prometnih vsebin za predore, obveščanje voznikov ob detekciji vozila v odstavnih nišah, priprava programov prometnih vsebin za re-ruting v Ljubljani, prilagoditev delovanja SNVP novemu nadzorno-krmilnemu sistemu predora Karavanke). Hkrati je potekala še nadgradnja radarskih tabel s preventivnimi napisi (navezava vseh tabel na enotno aplikacijo), kjer se zbirajo prometni podatki, ter testni projekt računanja potovalnih časov vozil s pomočjo tehnologije bluetooth.

VLAGANJA V RAZVOJ IN OBNAVLANJE AVTOCEST

Intenzivnost investicijske dejavnosti v letu 2011 je bila prilagojena možnostim zagotavljanja finančnih virov. Vrednost realizacije gradenj in obnov avtocestnih odsekov je znašala 75,0 milijonov evrov.

V spodnji tabeli je prikazana realizacija vrednosti gradenj in obnov avtocest v letu 2011.

Tabela 8: Realizirana vrednost gradenj in obnov avtocest v letu 2011 (v evrih)

RAZVOJ AVTOCEST	Pridobivanje zemljišč *	Prostorsko načrtovanje *	Realizacija brez pridobivanja zemljišč, prostorskega načrtovanja, stroškov financiranja	Stroški financiranja	Skupaj realizacija
PRIPRAVA PROJEKTNE IN DRUGE DOKUMENTACIJE TER ODKUPI ZEMLJIŠČ IN DRUGIH NEPREMIČNIN	215.454,41	1.846.089,90	1.334.407,82	0,00	3.395.952,13
PERAČICA-PODTABOR	43.019,37	0,00	6.945.210,56	0,00	6.988.229,93
KLANEC-ANKARAN: Navezava na Luko Koper II. faza	399.438,39	0,00	19.552,55	0,00	418.990,94
KOPER-IZOLA	12.536,39	0,00	16.030.648,59	2.281.430,98	18.324.615,96
ŠENTVID-KOSEZE: Šentvid-Koseze	493.081,28	114,17	-1.465.501,78	0,00	-972.306,33
ŠMARJE SAP-VIŠNJA GORA: Ploščad BS Cikava	77.134,73	0,00	1.960.118,35	0,00	2.037.253,08
HAJDINA-ORMOŽ: Gorišnica-Ormož	648.841,13	0,00	347.521,38	585.831,24	1.582.193,75
GRADNJA AVTOCEST IN HITRIH CEST	1.674.051,29	114,17	23.837.549,65	2.867.262,22	28.378.977,33
PESNICA-SLIVNICA: Pesnica-Zrkovska cesta	31.314,26	0,00	298.058,14	0,00	329.372,40
PESNICA-SLIVNICA: Zrkovska cesta-Ptujska cesta	33.730,78	0,00	7.108,07	0,00	40.838,85
PESNICA-SLIVNICA: Nova Zrkovska cesta od km 0,87 do km 3,80	-316,30	0,00	-3.877,96	0,00	-4.194,26
KLANEC-ANKARAN: Navezava na Luko Koper, I. faza	5.786,46	0,00	2.640.844,42	0,00	2.646.630,88
RAZDRTO-VIŠNJA: Rebernice	8.899,38	0,00	2.742.391,13	0,00	2.751.290,51
BIČ-HRASTJE: Pluska-Ponikve	2.655,52	0,00	1.874.347,97	0,00	1.877.003,49
BIČ-HRASTJE: Ponikve-Hrastje	223.205,13	0,00	1.941.051,58	0,00	2.164.256,71
SLIVNICA-GRUŠKOVJE: Slivnica-Draženci	154.461,67	0,00	247.120,50	0,00	401.582,17
SLIVNICA-GRUŠKOVJE: Draženci-Gruškovje: pododsek MMP Gruškovje-državna meja	13.509,40	0,00	10.890,02	0,00	24.399,42
ZAKLJUČNA DELA NA AC, ZGRAJENIH V LETIH 2009 IN 2010	473.246,30	0,00	9.757.933,87	0,00	10.231.180,17
ZAKLJUČNA DELA NA, AC ZGRAJENIH PRED LETOM 2009	2.614.477,76	1.038,95	5.483.669,90	0,00	8.099.186,61
Obvozna cesta mimo naselja Dragonja	32.532,12	0,00	671.426,16	0,00	703.958,28
Izvedba protihrupnih ukrepov v V. in X. evropskem prometnem koridorju	0,00	0,00	661.161,04	0,00	661.161,04
Ukrepi ob izteku garancijske dobe	0,00	0,00	92.796,60	0,00	92.796,60
Razširitev krožišča Tomačevo	0,00	0,00	236.098,48	0,00	236.098,48
Rehabilitacija državnih cest	0,00	0,00	359.932,52	0,00	359.932,52
Ostalo	0,00	25.003,66	179.130,11	0,00	204.133,77
SKUPAJ OSTALE POSTAVKE	32.532,12	25.003,66	2.200.544,91	0,00	2.258.080,69
NOV CESTNINSKI SISTEM	0,00	0,00	592.999,26	0,00	592.999,26
ŽELODNIK-VODICE: Želodnik-Mengeš z obvoznico Mengeš	197.634,91	0,00	4.817.116,77	0,00	5.014.751,68
ŽELODNIK-VODICE: Mengeš-Žeje	72.772,20	0,00	96.379,54	0,00	169.151,74
Ostale navezovalne ceste	45.019,35	0,00	31.766,61	0,00	76.785,96
RAZVOJ NAVEZOVALNIH CEST V OKVIRU AVTOCESTNEGA PROGRAMA *	315.426,46	0,00	4.945.262,92	0,00	5.260.689,38
OBNAVLANJE AVTOCEST (gradbena dela)	0,00	0,00	11.284.755,56	0,00	11.284.755,56
OBNAVLANJE AVTOCEST (elektrostrojna dela)	0,00	0,00	5.385.836,32	0,00	5.385.836,32
OBNAVLANJE AVTOCEST (izboljšanje prometne varnosti)	0,00	0,00	91.419,76	0,00	91.419,76
SKUPAJ RAZVOJ IN OBNAVLANJE AVTOCEST	5.325.188,34	1.872.246,68	64.914.379,97	2.867.262,22	74.979.077,21

* Podatki so navedeni z DDV, saj si DARS od teh nalog nima pravice odbijati vstopnega DDV
Negativna realizacija na odseku Šentvid-Koseze je posledica odškodnine iz naslova dokončne ureditve medsebojnih razmerij v zvezi z vgradnjo protipožarne zaščite v galeriji Šentvid.

AKTIVNOSTI DRUŽBE NA PODROČJU RAZISKAV IN RAZVOJA

V letu 2011 je DARS d.d. kot partner pri skupnem nastopu s podjetjem Elea IC d.o.o., Ljubljana (partner) in Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo, Katedro za mehaniko Univerze v Ljubljani (vodilni partner, nosilec) uspešno kandidiral na razpisu Javne agencije za raziskovalno dejavnost RS in pridobil raziskovalni projekt z naslovom Eksplozijsko luščenje ojačanih betonskih konstrukcij in njihova varnost v ekstremnih pogojih požara. Trenutno poteka zbiranje podatkov in študije obstoječe dokumentacije na omenjeno tematiko. Pričakovati je, da bo DARS d.d. kot upravljavec velikega števila predorov in pokritih vkopov lahko uporabil zaključke in rezultate omenjenega raziskovalnega projekta pri zagotavljanju in morebitnem izboljševanju požarne varnosti na omenjenih avtocestnih objektih.

DARS d.d. je v letu 2011 nadaljeval izvajanje projekta vpeljave gospodarjenja s cestami, ki jih upravlja. Ekspertni sistem PMS – DARS (PMS – Pavement Management System) je bil posodobljen v skladu z najnovejšimi dognanji stroke (nadgradnja v najnovejšo verzijo programske opreme dTIMS_CT V8 ter uskladitev z novimi tehničnimi specifikacijami za javne ceste v RS), v nadaljevanju pa je predvidena postopna vpeljava gospodarjenja z ostalimi elementi cestne infrastrukture (avtocestne ograje ter avtocestni objekti).

V letu 2011 je DARS d.d. skupaj z Direkcijo za ceste RS že drugo leto sodeloval v triletnem mednarodnem programu ERA NET ROAD II. Namen programa je okrepiti sodelovanje v okviru evropske raziskovalne sfere na področju raziskav o cestah in transportu. Cilj programa je vpeljava in izboljšanje gospodarjenja s celotnim cestnim premoženjem, in sicer z določitvijo in razvojem metod in postopkov, ki optimizirajo izkoriščanje in obnašanje postopkov upravljanja s tehničnega, ekonomskega in trajnostnega vidika.

INTEGRIRANI SISTEM VODENJA

Integrirani sistem vodenja vključuje vidik kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001:2008 in vidik ravnanja z okoljem po zahtevah standarda ISO 14001:2004. Oba skupaj tvorita enovit sistem vodenja, ki je opisan v Poslovniku sistema vodenja in pripadajočih dokumentih.

Uspešnost vzpostavljenega sistema vodenja kakovosti po zahtevah standarda ISO 9001 v DARS d.d. je potrdila redna presoja s strani neodvisne zunanje institucije – Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje. Skupina štirih presojevalcev je v treh dneh poleg sistema vodenja kakovosti presojala in potrdila izpolnjevanje zahtev sistema ravnanja z okoljem po zahtevah ISO 14001.

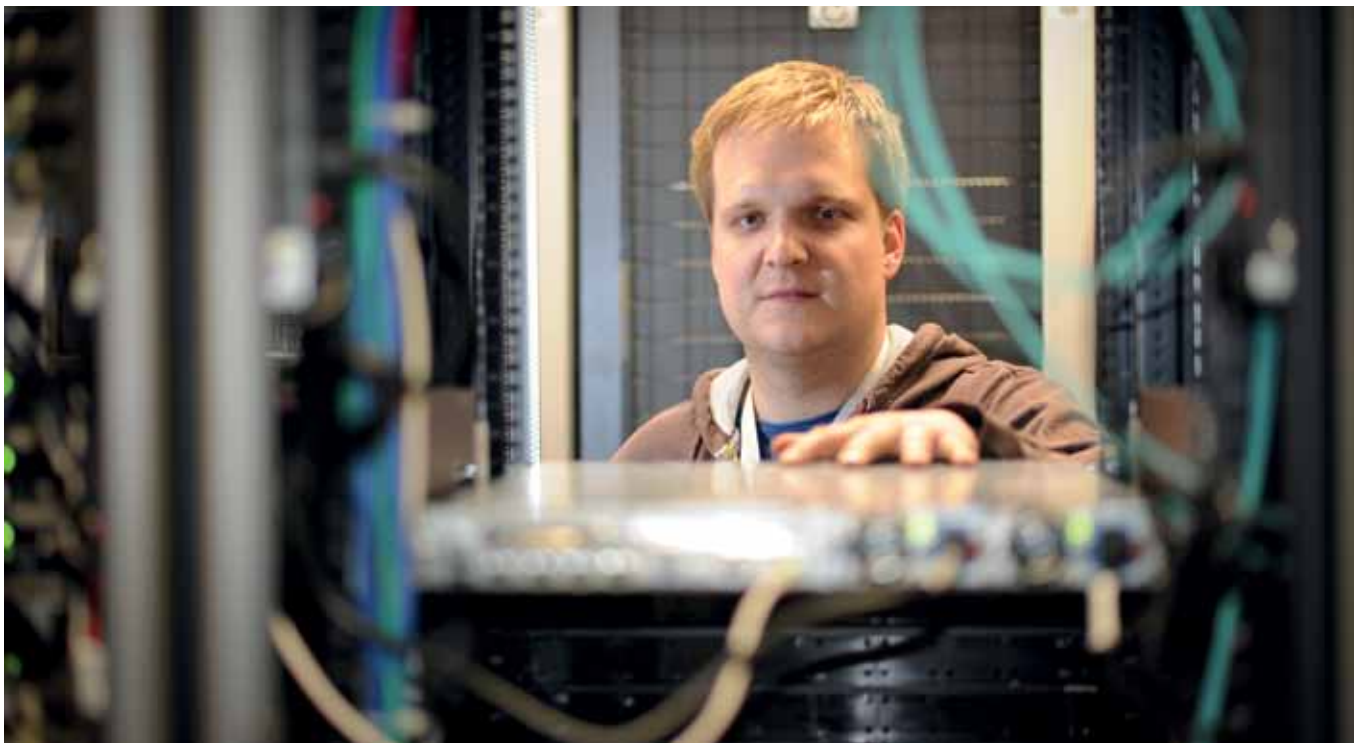
Uspešnost in učinkovitost delovanja sistema vodenja kakovosti in sistema ravnanja z okoljem je preverila tudi skupina 34 notranjih presojevalcev, v okviru 16 presojevalnih skupin. Na osnovi ugotovitev so odgovorne osebe procesov pripravile ukrepe, katerih namen je odpraviti vzroke njihovega nastanka.

Ustrezno kompetentnost notranjih presojevalcev zagotavljamo z internimi kalibracijami, ki so usklajene z zahtevami standarda ISO 19011, dobrimi presojevalskimi praksami in usklajevanjem ugotovitev predhodnih presoj.

Uspešnost delovanja prepoznanih procesov spremljamo s kazalniki delovanja družbe in merljivimi želenimi cilji, po naslednjih področjih:

- finančni vidik,
- zadovoljstvo odjemalcev/uporabnikov avtocest in hitrih cest,
- zadovoljstvo zaposlenih in
- uspešnost delovanja posameznih procesov.

NOTRANJA REVIZIJA

Služba za notranjo revizijo je funkcionalno in organizacijsko ločena od drugih organizacijskih enot v DARS d.d. in je neposredno podrejena poslovodstvu. Svoje naloge – načrtovanje, notranje revidiranje in poročanje – opravlja samostojno, neodvisno in nepristransko.

Služba za notranjo revizijo je bila ustanovljena z namenom, da daje objektivna zagotovila in svetuje Upravi DARS d.d. s ciljem, da se ustvarja dodana vrednost in izboljšujeta učinkovitost ter uspešnost poslovanja. Služba za notranjo revizijo pomaga družbi uresničevati njene cilje tako, da spodbuja preišljeno ravnanje z različnimi vrstami tveganja, kar pomeni, da na sistematičen in urejen način ocenjuje sisteme notranje kontrole ter daje priporočila za ustrezno upravljanje tveganja. Služba za notranjo revizijo deluje s pooblastili uprave in je upravi tudi neposredno odgovorna. O ugotovitvah in priporočilih za izboljšanje učinkovitosti notranjih kontrol za obvladovanje tveganja služba za notranjo revizijo poroča poslovodstvu in revizijski komisiji nadzornega sveta.

Delovanje službe temelji na Ustanovni listini službe za notranjo revizijo in Pravilniku o delovanju službe za notranjo revizijo. Delo v službi notranje revizije se izvaja v skladu z Letnim načrtom, ki temelji na letni analizi tveganja in vključuje vsa prepoznana in ocenjena tveganja ter mnenje uprave.

V letu 2011 so bile načrtovane in izvedene tri redne notranje revizije in ena izredna. V teh revizijah je bilo izdanih in sprejetih 23 priporočil. Poleg izvajanja notranjih revizij poslovnih procesov in različnih organizacijskih enot je bila ena izmed pomembnejših nalog službe v letu 2011 pomoč pri vzpostavitvi registra tveganja, ki je učinkovito orodje v procesu obvladovanja tveganja.

DRUŽBENA ODGOVORNOST

PROMETNA VARNOST

Prometna varnost na avtocestah in hitrih cestah

Prometna varnost na cestah v upravljanju DARS d.d. se je v letu 2011 v primerjavi z letom prej v splošnem izboljšala kar pomeni, da se nadaljuje trend zmanjševanja števila prometnih nesreč iz prejšnjih let. (Odstopalo je le leto 2008, ko se je po uvedbi vinjet promet osebnih vozil na avtocestah in hitrih cestah skokovito povečal, kar se je odrazilo tudi v rahlem poslabšanju prometne varnosti.) Iz statističnih podatkov o prometnih nesrečah in njihovih posledicah v letu 2011 je razvidno, da se je ob minimalnem povečanju omrežja avtocest in hitrih cest (sredi leta 2010 je bil prometu predan odsek avtoceste A2 mimo Trebnjega, v 2011 pa je bila odprta druga polovica avtoceste v območju Peračice), zmanjšalo število prometnih nesreč ter število lažje in huje telesno poškodovanih, število umrlih pa se je povečalo za enega udeleženca. Podatki za leti 2010 in 2011 so prikazani v tabeli 9.

Tabela 9: Statistika prometne varnosti v letih 2010 in 2011

Posledice prometnih nesreč na avtocestah in hitrih cestah					
Leto	Kategorija cesta	Brez poškodb	Lahka telesna poškodba	Huda telesna poškodba	Mrtvi
2010	AC	3.480	674	60	18
	HC*	481	142	13	1
2011	AC	3.259	647	60	16
	HC	391	69	7	4

*Podatki ne vključujejo hitre ceste H1, ki je bila v upravljanju Direkcije RS za ceste.

Z zmanjševanjem števila prometnih nesreč ter lahko in hudo poškodovanih se potencialno zmanjšuje tudi možnost nastanka prometnih nesreč s smrtnim izidom, zato je potrebno intenzivirati aktivnosti za preprečevanje takih nesreč. To bo mogoče le ob aktivnem sodelovanju vseh področij in služb DARS d.d. ter ob

tesnem sodelovanju z drugimi organi in organizacijami, ki so neposredno povezane z varnostjo prometa (policija, MZIP, Agencija za varnost v prometu). V prihodnjih desetih letih bo – v skladu z usmeritvami EU – k zmanjšanju števila mrtvih v prometnih nesrečah v Sloveniji (predvideno je 50-odstotno zmanjšanje števila umrlih), moral svoj delež prispevati tudi DARS d.d. kot upravljavec avtocest in hitrih cest. Njegove aktivnosti na tem področju v letu 2011 so bile (in bodo tudi v prihodnje) usmerjene predvsem v naslednja področja:

- sodelovanje pri pripravi podzakonskih aktov, ki bodo omogočali učinkovito izvajanje zakonskih določil in ukrepov za zavarovanje prometno nevarnih mest (Pravilnik o preverjanju varnosti cestne infrastrukture in usposabljanju presojevalcev cest, ki je bil sprejet junija 2011),
- priprava strokovnih podlag (smernic) in poskusno uvajanje ukrepov, ki jih predpisuje Direktiva o varnosti cestne infrastrukture (2008/96/ES):
 - izdelana ocena učinka na varnost v prometu za predviden razcep Šentrupert,
 - izveden pregled varnosti ceste Slivnica–Draženci,
- na podlagi v letu 2010 pregledanih odsekov avtocest in hitrih cest ter popisanih pomanjkljivosti oz. evidentiranih ukrepov se je pričelo izvajanje ukrepov, ki bodo imeli pozitiven učinek na izboljšanje prometne varnosti:
 - sprememba prometne signalizacije,
 - postavitve dodatnih varnostnih ograj in naletnih mehov,
 - izdelava projektne dokumentacije in študij za gradbene ukrepe,
 - izvedba manjših gradbenih ukrepov,
- analiziranje podatkov in priprava predlogov ukrepov na odsekih s povečanim številom prometnih nesreč,
- nadaljevanje programa EuroRAP, ki na podlagi mednarodnih izkušenj omogoča identifikacijo prometno nevarnih odsekov. V okviru programa so že bili pregledani prvi odseki. Pregledi, ki so se začeli opravljati v letu 2011, se bodo nadaljevali tudi v letu 2012,
- vgrajevanje nove, sodobnejše prometne signalizacije in prometne opreme, ki bo zagotavljala doslednejše upoštevanje pravil cestnega prometa in preprečevala najtežje posledice prometnih nesreč. S tem namenom je bila v letu 2011 kupljena nova strojna oprema za izvajanje trajnejših, to je, debeloslojnih označb, ki bodo z dodatnimi učinki zagotavljale boljšo opaznost in ob vožnji preko njih z zvočnimi efekti opozarjale voznika na nevarnost.

Prometna varnost v predorih

Pri zagotavljanju varnosti v predorih so se v letu 2011 izvajale tako preventivne aktivnosti kot tudi ukrepi ob izrednih dogodkih.

Evidentiranih je bilo skupaj 34 nesreč in izrednih dogodkov, zaradi katerih je bilo potrebno objekte oziroma dele objektov začasno izločiti iz prometa. V teh dogodkih ni prišlo do poškodb udeležencev. Število dogodkov je za 25 % manjše kot leta 2010 in hkrati najmanjše v vseh letih od 2007 dalje, ko so se izredni dogodki začeli sistematično evidentirati.

Na osnovi načrtov zaščite in reševanja za nesreče v predorih, daljših od 500 m, so bile izvedene vaje reševalnih enot v predorih Šentvid, Trojane, Golo rebro, Kastelec in Cenkova, v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje pa vaji v predoru Podnanos in na gradbišču predora Markovec. Vaja v predoru Karavanke, ki jo je načrtovala Uprava RS za zaščito in reševanje, je bila preložena. Ugotovili smo, da lahko v primeru izrednih dogodkov pričakujemo učinkovit odziv služb sistemov »112«, »113« in DARS d.d., za pomanjkljivega pa se je pokazal sistem zvez, ki ga je potrebno čim bolj poenotiti, če želimo doseči še boljšo koordinacijo med enotami.

Sklenjena je bila pogodba za opravljanje gasilskih nalog ob nesrečah v predorih na primorskem kraku, to je, v predorih Kastelec in Dekani (ureditev stanja gasilske oskrbe) in v še nedokončanem predoru Markovec. DARS d.d. bo sofinanciral naloge pristojne gasilske enote širšega pomena, ki bo zagotavljala neprekinjeno pripravljenost za posredovanje v predoru s tremi poklicnimi gasilci z namenskim vozilom, ki ga je že pred časom

kupil DARS d.d. V okviru predpisane gasilske oskrbe ostalih daljših predorov je družba še naprej sofinancirala gasilske enote za predore preko Trojan in predor Karavanke.

Konec leta 2011 so bile izdelane tudi analize tveganja za predore, ki so obratovali pred letom 2007. Predlagani ukrepi za povečanje varnosti za posamezni predor bodo obravnavani v letu 2012.

Med osnovnimi pogoji za varnost v predorih sta tudi redno vzdrževanje in nadzor nad odvijanjem prometa skozi predore, ki sta se izvajala celo leto 2011. Vodenje in nadziranje prometa je najustreznejše v predorih, ki se nahajajo na odsekih pametne ceste, kar omogoča hitro in učinkovito ukrepanje operaterja v nadzornem centru ob izrednih dogodkih.

Tudi v letu 2011 so se v poletnem času, torej v času koničnih prometnih obremenitev, izvajali posebni ukrepi za zmanjšanje tveganj v predoru Karavanke. Avstrijsko pristojno ministrstvo je uvedlo tudi ukrep dodatne prepovedi vožnje za tovorna vozila ob začetku vikendov v času od konca julija do začetka septembra. Ti ukrepi povečujejo varnost v predoru, ki pa bo dosegla ustrezen nivo šele z nadgradnjo druge predorske cevi oziroma ustreznega ubežno-reševalnega rova, ob istočasni nadgradnji prezračevalnega sistema. V letu 2011 še ni prišlo do poenotenja slovenske in avstrijske strani glede nadgradnje, ki mora biti v skladu z Direktivo EU končana do leta 2019.

RAVNANJE Z OKOLJEM

Z investicijami v graditev novih avtocest in hitrih cest izboljšujemo povezanost gospodarskih in regionalnih središč. Pri tem namenjamo posebno pozornost varstvu okolja, in to že v najzgodnejših fazah načrtovanja poteka posameznih odsekov avtocest in hitrih cest, med graditvijo in tudi po njihovi predaji prometu. Skrb za okolje ne predstavlja le ekonomske in konkurenčne nujnosti, temveč kaže na odgovoren odnos do okolja nasploh.

V okviru trajnostnega razvoja ima varstvo okolja velik pomen, zato mu namenjamo posebno skrb že v fazah načrtovanja avtocest in hitrih cest ter njihovega umeščanja v prostor, s pripravo vseh potrebnih strokovnih podlag s področja varstva okolja. Odraža se predvsem v poteku tras pa tudi v posameznih rešitvah, ki zagotavljajo zakonsko predpisano varstvo pred negativnimi posledicami gradnje in obratovanja cest.

Hrup

V letu 2011 smo nadaljevali postavljanje protihrupnih ograj tako, da je projekt protihrupne zaščite po eni strani tekkel sočasno z gradnjo novih avtocestnih odsekov v okviru novogradenj, po drugi strani pa je potekal v okviru obnov na nekaterih lokacijah, kjer se je po predhodnih meritvah hrupa pokazala potreba po postavitvi tovrstne zvočne zaščite. Saniranih je bilo tudi nekaj krajših odsekov protihrupne ograje, ki je bila poškodovana v prometnih nesrečah.

Ravnanje z odpadki

DARS d.d. kot upravljavec in vzdrževalec avtocest in hitrih cest dosledno izvaja politiko varovanja okolja na vseh področjih. V zadnjem času pa namenja veliko pozornost problematiki odpadkov, ki postaja vse bolj aktualna. Izvajamo zbiranje odpadkov, ki nastajajo predvsem iz naslova obratovanja avtocest in hitrih cest, delno pa tudi pri našem delu. Zbrane odpadke na zbirnih mestih, kot so ACB in njihove izpostave, tudi ločujemo.

V letu 2011 smo začeli pospešeno reševati problematiko ločevanja odpadkov, h kateri nas zavezuje veljavna zakonodaja s področja ravnanja z odpadki. Odpadke oddajamo pooblaščenim prevzemnikom odpadkov (prevozniki, zbiralci, predelovalci), o ravnanju z odpadki vodimo tudi predpisane evidence in pripravljamo letna poročila.

Največ nenevarnih odpadkov smo zbrali pri čiščenju cest, zbiranju odpadkov iz peskolovov, odpadnih grezničnih vod in tunelskih pralnih vod, med nevarnimi odpadki pa je bilo največ odpadnih olj, zaoljene vode, mulja, odpadnih barv in lakov ter absorpcijskih pivnikov (uporabljajo se po nesreči).

Za potrebe ravnanja s tekočimi in muljastimi odpadnimi materiali smo v letu 2011 izdelali tehnične smernice za postavitve več odcejalnih objektov ob avtocestni mreži. V novozgrajenih odcejalnih objektih bomo odcejali odpadne vode iz zamuljenih odpadnih materialov z visoko vsebnostjo vode, kar bo, zaradi zmanjšanja količine oziroma teže odpadnih materialov, posredno pripomoglo tudi k zmanjšanju stroškov iz naslova odpadkov.

Varovanje voda

Odvajanje padavinskih vod s cest poteka preko zadrževalnih bazenov, ki omogočajo kontrolirano odvodnjo. Bazene redno vzdržujemo in čistimo, odpadne muljaste materiale pa oddajamo pooblaščenim prevzemnikom tovrstnih odpadkov. V letu 2011 smo izvedli redno letno čiščenje vseh najbolj obremenjenih lovilcev olj (na avtocestnih bazah in izpostavah) in čiščenje nekaj najbolj obremenjenih zadrževalnih bazenov.

Oblikovali smo predlog letnega programa obratovalnega monitoringa padavinske vode iz zadrževalnih bazenov za leto 2012 za javne ceste po Sloveniji v upravljanju DARS d.d., ki smo ga posredovali v potrditev Ministrstvu za okolje in prostor ter MZP. Med izvajanjem letnega programa se bo pokazala realna slika onesnaževanja okolja iz naslova padavinskih voda iz avtocest, kar predpisuje Uredba o emisiji snovi pri odvajanju padavinske vode z javnih cest.

Izvajamo kontrolirano zbiranje tunelskih odpadnih pralnih voda, ki jih odvažamo na prečiščevanje v čistilno napravo.

Emisije plinov

V predorih, daljših od 1.000 metrov, so nameščeni sistemi za prezračevanje. Avtomatsko krmiljenje sistemov omogoča spremljanje emisij plinov, nadzor prisotnosti ogljikovega monoksida in ustrezno vidljivost. Emisije plinov v letu 2011 niso bile kritične.

Vpliv posipnih materialov na okolje

V zimskem času se vozišča posipajo z različnimi posipnimi materiali, ki preprečujejo poledico in zagotavljajo varnost vozišča. Posipni materiali nimajo večjega vpliva na tla, kakovost površinske in podtalne vode, rastlinje, ljudi in živali, objekte (cestišča, mostove, viadukte in zgradbe) ali na vozila.

V preteklosti izdelane študije, v katerih smo ugotavljali vpliv soljenja vozišč na podtalnico, so pokazale, da je ta vpliv majhen, saj pride do redčenja soli v razmerju od 1 : 100 do 1 : 500. Vpliv soljenja na okolje bomo analizirali tudi med izvajanjem letnega programa obratovalnega monitoringa padavinske vode iz zadrževalnih bazenov za leto 2012, katerega predlog je bil izdelan v letu 2011. Program določa, da se v odvzetih vzorcih padavinske vode s cest v času pomladanskega deževja spremljajo naslednji parametri: klorid, natrij, magnezij in kalcij.

UPRAVLJANJE ČLOVEŠKIH VIROV

Podatki o zaposlenih v DARS d.d.

Tabela 10: Ključni podatki o zaposlenih v DARS d.d. za leti 2010 in 2011

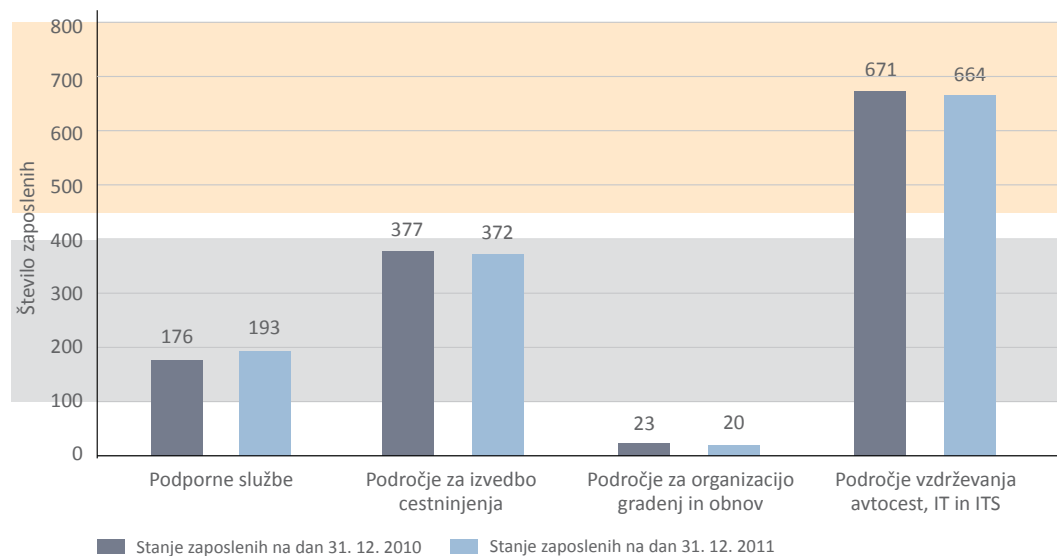
Podatki o zaposlenih	2010	2011
Stanje zaposlenih v DARS d.d.		
Število zaposlenih v DARS d.d.	1.247	1.249
Demografski podatki o zaposlenih		
Povprečna starost zaposlenih	42 let	43 let
Odstotek žensk	25,1 %	25,1 %
Izobrazbena struktura zaposlenih		
Delež zaposlenih z največ IV. stopnjo izobrazbe	45,9 %	45,0 %
Delež zaposlenih s V. stopnjo izobrazbe	34,2 %	33,5 %
Delež zaposlenih s VI. stopnjo izobrazbe	6,8 %	8,2 %
Delež zaposlenih s VII. ali višjo stopnjo izobrazbe	13,1 %	13,3 %
Socialna varnost zaposlenih		
Število dodeljenih solidarnostnih pomoči	49	50
Število delavcev s priznano invalidnostjo	48	46
Število začetih postopkov za priznanje invalidnosti	17	17
Število prijav v kolektivnem nezgodnem zavarovanju	118	131
Število prijav k prostovoljnemu pokojninskemu zavarovanju	34	41
Stopnja odsotnosti z dela zaradi bolezni oz. poškodb	4,6 %	4,9 %
Razvoj zaposlenih – izobraževanje in usposabljanje		
Število napotitev na interna izobraževanja	2.426	2.656
Število napotitev na eksterna izobraževanja	270	241
Število pedagoških ur na zaposlenega v okviru internega izobraževanja	19,4	17,6
Število pedagoških ur na zaposlenega v okviru zunanjega izobraževanja	8,8	7,6
Število sklenjenih oz. veljavnih pogodb o izobraževanju ob delu	26	30

Izobraževanje zaposlenih je temelj razvoja družbe

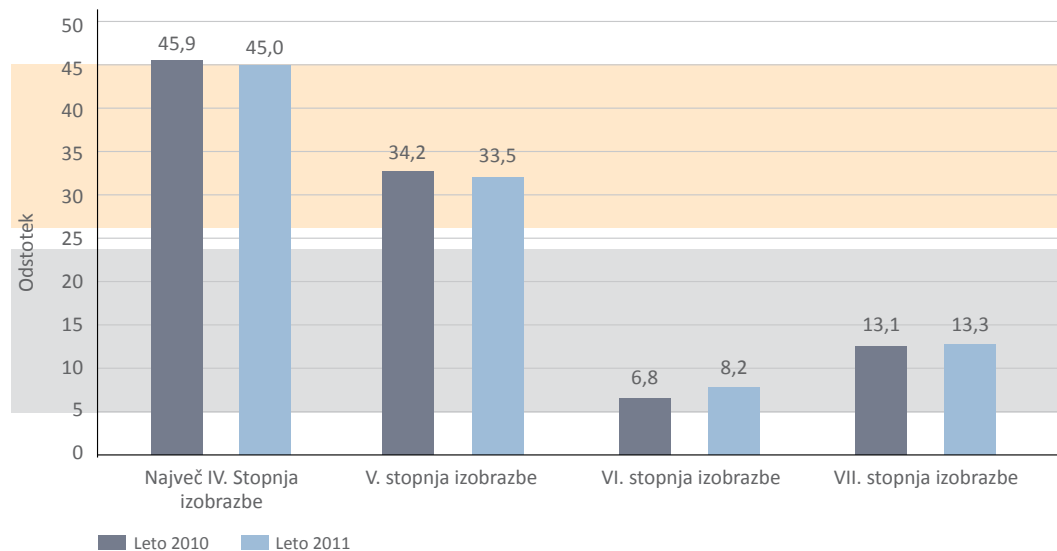
V letu 2010 začete intenzivne aktivnosti na področju izobraževanja zaposlenih so se v letu 2011 nadaljevale v obliki internega in zunanjega izobraževanja ter izobraževanja ob delu. Cilji izobraževanja so izboljšanje strokovnih znanj in pridobivanje novih kompetenc ter dvig splošne izobrazbene ravni zaposlenih. Izobraževanje predstavlja instrument za zagotavljanje in ohranjanje ustreznega strokovnega nivoja zaposlenih kot potenciala razvoja, ki v skladu s potrebami delovnih procesov in strateškimi usmeritvami družbe omogoča učinkovito prilagajanje spremembam in načrtni razvoj družbe.

Zmanjšanje količine finančnih sredstev, namenjenih izobraževanju, ni neposredno vplivalo na število izobraževalnih ur. Je pa krčenje sredstev vplivalo na prestrukturiranje izobraževanja, v smislu neposredne usmeritve v izvajanje tistih programov, ki zahtevajo vključitev manjšega števila udeležencev, in spodbujanja internega izobraževanja. Struktura izobraževalnih področij se na ravni podjetja ni spremenila. Poudarek je še vedno na področju vzdrževanja avtocest, kjer je največji delež namenjen izpolnjevanju zakonskih zahtev, to je varnosti in zdravja pri delu. Njihov delež je kar 56,5-odstoten. Sledi področje cestninjenja z 26,8 % in v manjši meri ostale službe.

Graf 7: Število zaposlenih v letih 2010 in 2011 po posameznih delovnih področjih

Graf 8: Primerjalni prikaz izobrazbene strukture zaposlenih v letih 2010 in 2011

Zaposleni kot kapital

Kot dober gospodar si prizadevamo, da s kapitalom, ki ga imamo na voljo, ustrezno ravnamo in ga upravljamo. Za učinkovito upravljanje človeškega kapitala je pomembno zavedanje, da zaposleni v delovni proces vnašajo znanje kot intelektualni kapital in vitalno energijo delovanja, ki jo predstavlja njihovo zdravje. Zdravje in zadovoljstvo zaposlenih sta pogoj za učinkovito in uspešno uporabo znanja oziroma intelektualnega kapitala. Zato se je v letu 2011 nadaljevalo, kot trajnostno in sistematično nadgrajeno, aktivno promoviranje zdravja pri delu. Aktivnosti so bile usmerjene v obvladovanje dejavnikov tveganja, ki so vzrok za okvare zdravja, ter v strategije obravnavanja delavcev s spremenjeno delovno zmožnostjo.

Večina aktivnosti na organizacijskem nivoju v letu 2011 je potekala v obliki spremljanja stopnje bolniške odsotnosti, aktivnega reševanja problematike spremenjene delovne zmožnosti in izvedbe strokovnega posveta z naslovom Cesta kot delovno okolje. Zaposlene smo skušali pritegniti v program Vitalnost za varnost, ki ga je na podlagi javnega razpisa sofinanciral Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Tudi v letu 2011 smo uspešno izvedli redne letne razgovore, s katerimi spremljamo delo in rezultate zaposlenih, povezujemo njihove cilje s cilji družbe ter z izmenjavo mnenj in stališč spodbujamo konstruktivno komunikacijo med vodstvom in zaposlenimi. Ob zaključku leta 2011 so bili najbolj prizadevni sodelavci nagrajeni po že utečenem sistemu podelitve priznanj in pohval.

Širše priznanje in potrditev, da si družba prizadeva izboljšati organizacijo dela in delovno okolje, da bi zaposleni lažje usklajevali poklicno in zasebno življenje, smo prejeli s pridobitvijo osnovnega certifikata Družini prijazno podjetje.

Varnost in zdravje pri delu

V juniju 2011 je bil sprejet nov zakon o varnosti in zdravju pri delu. Zakon je prinesel nekaj novosti in delodajalcem naložil nekatere nove obveznosti. Temeljni cilj novega zakona je zagotoviti višji nivo varnosti pri delu in boljše zdravje delavcev. Osnova, ki jo novi zakon o varnosti in zdravju pri delu nalaga delodajalcu, je izvajanje preventive. Eden od pomembnejših (in že prej predpisanih) ukrepov je usposabljanje in ozaveščanje delavcev za izvajanje del na varen način. V letu 2011 smo pripravili teoretično in praktično usposabljanje zaposlenih v področju vzdrževanja in sodelovali pri izvajanju aktivnostih za promocijo zdravja na delovnem mestu (nova obveznost). Usposabljanje za varno delo se je udeležilo več kot 460 vzdrževalcev. S pomočjo zunanjega izvajalca smo za varno delo usposobili 34 električarjev. Prav tako smo s pomočjo zunanjih izvajalcev izvedli predpisano usposabljanje voznikov za prevoz nevarnega blaga (certifikat ADR je pridobilo 11 delavcev in obnovilo 45 delavcev, usposabljanje za prevoz manjših količin nevarnega blaga se je udeležilo 279 delavcev). Za delo s fitofarmaceutskimi sredstvi se je usposobilo 73 delavcev, kvalifikacijo za sekača je v Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni pridobilo 32 delavcev.

Opravili smo preglede delovnega okolja in delovne opreme ter sproti predlagali odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. Glede na nove zahteve zakona smo posebej podrobno pregledali tudi delovna mesta, na katerih so delavci nadpovprečno izpostavljeni tveganju za nasilje s strani tretjih oseb. Pripravili smo pisno navodilo za izogibanje nasilnim dogodkom in ukrepanje v primeru nasilja ali ropu.

Ocenjujemo, da so aktivnosti na področju zdravja in varnosti pri delu, ki jih je vodila družba v letu 2011, pripomogle k pomembnemu zmanjšanju števila poškodovanih delavcev pri delu v primerjavi s prejšnjimi leti.

Tabela 11: Število poškodb delavcev pri delu v DARS d.d. (vključene so tudi poškodbe na poti)

Področje	2010	2011
Redno vzdrževanje	27	20
Izvedba cestninjenja	9	5
IT in ITS	6	1
Podporne službe	4	1
SKUPAJ	46	27

ZADOVOLJSTVO UPORABNIKOV IN KOMUNICIRANJE

Zadovoljstvo uporabnikov

V letu 2011 sta potekali dve merjenji zadovoljstva uporabnikov. Drugo merjenje je bilo izvedeno v mesecu decembru, ko so uporabniki znova ocenjevali 20 dejavnikov, ki vplivajo na kakovost in varnost vožnje po avtocestah. Z rednimi merjenji ugotavljamo stališča in mnenja uporabnikov o varnosti, vzdrževanju in opremljenosti avtocest, informiranosti o stanju in dogodkih na avtocestah, ponudbi počivališč ter cestninjenju. Anketne kažejo, da sta najpomembnejša dejavnika zadovoljstva voznikov spluzeno cestišče in razumljiva prometna signalizacija.

Ocena zadovoljstva uporabnikov, ki je decembra 2011 znašala 3,53 (na lestvici, kjer je najvišja možna ocena 5) se z vsakim merjenjem zvišuje. Zadovoljstvo se je najbolj povečalo pri uporabnikih primorskega avtocestnega kraka, ki so po najnovejšem merjenju sodeč najbolj zadovoljni (prej so bili najzadovoljnejši vozniki štajerskega kraka), najmanj pa pri voznikih, ki uporabljajo ljubljansko obvoznico in so glede na najnovejše merjene najmanj zadovoljni (prej so bili najbolj nezadovoljni vozniki gorenjskega kraka). K povečanju zadovoljstva so prispevali ukrepi, s katerih namen je izboljšanje kakovosti vožnje po avtocestah. Še vedno sta najbolj kritična dejavnika redno vzdrževanje in signalizacija ob obnovitvenih delih. Tema dejavnikoma bomo še naprej namenjali največ pozornosti in sprejemali ukrepe, s katerimi bomo dosegli višjo raven storitev.

Komuniciranje

V družbi DARS d.d. medijem zagotavljamo celovit in ažuren dostop do informacij. Vsi predstavniki medijev imajo pravico do informacij pod enakimi pogoji, prav tako imajo predstavniki vseh medijskih hiš dostop do objav o družbi DARS d.d. v Medijskem središču na spletni strani www.dars.si, od koder lahko prek rubrike Sporočila za javnost ločeno dostopajo do splošnih in finančnih novic. Ker se v Medijskem središču objavljajo zanimive in koristne informacije tudi za ostale segmente javnosti, so na spletni strani na voljo tudi video- in fotogalerija ter različne publikacije, ki jih je izdala družba. V letu 2011 smo v medijih zasledili skoraj 8.000 objav, v katerih je bila omenjena družba DARS d.d.

Komuniciranje z uporabniki avtocest in hitrih cest

Uporabniki se najpogosteje obračajo na nas s konkretnimi vprašanji, predlogi, pripombami, pritožbami in tudi pohvalami, ki so povezani z uporabo avtocest. Najpogosteje se vprašanja nanašajo na obnovitvena in vzdrževalna dela, na prometno varnost in cestninjenje oziroma vinjete. Prebivalce naselij v neposredni bližini avtocest najpogosteje zanimajo ukrepi za zmanjšanje oz. odpravo posledic avtocestnega prometa na okolje.

Na večino vprašanj uporabnikov – lani smo jih zabeležili skoraj 2.000 – odgovorimo najpozneje v dveh delovnih dneh.

Informiranje o stanju in razmerah na državnih cestah

Veliko pozornost namenjamo tudi celovitemu in kakovostnemu obveščanju voznikov o voznih razmerah na avtocestah in hitrih cestah. PIC zbira informacije o trenutnem stanju na cestah in jih posreduje uporabnikom preko spletnega portala www.promet.si, od koder informacije povzemajo in jih posredujejo javnosti skoraj vse radijske postaje v Sloveniji, številni spletni portali in televizije. Vsi našteti mediji prejemajo informacije tudi neposredno po elektronski pošti iz informacijskega sistema centra.

Operaterji PIC se več kot tridesetkrat na dan v živo javljajo različnim medijem. Uporabnikom so informacije na voljo na brezplačnem telefonskem odzivniku ali v neposrednem telefonskem pogovoru z operaterjem.

Komunikacija s strokovno in poslovno javnostjo

Med poslovno javnost uvrščamo vse zunanje deležnike in institucije, ki so povezani z družbo ali vplivajo na njeno delovanje. Posebno pozornost posvečamo vsebinam, ki zadevajo varnost v prometu, izobraževanje in preventivno delovanje v povezavi s cestami, ki jih upravljamo.

Komuniciranje z zaposlenimi

Pomembno pozornost posvečamo tudi komuniciranju z zaposlenimi, ki predstavljajo enega od najpomembnejših segmentov javnosti. Z zaposlenimi komuniciramo na več načinov.

Periodično izdajamo interni časopis Avtoceste, v katerem skupaj z uredniškim odborom in skladno z uredniško politiko sodelavce seznanjamo z novostmi, strokovnimi vsebinami ter zanimivostmi, povezanimi s poslovanjem in aktivnostmi družbe. V letu 2011 smo začeli opažati tudi povečano zanimanje zaposlenih za sodelovanje.

V mesečnem biltenu Preglednik seznanjamo zaposlene z aktualnimi dogajanjem v družbi in v zvezi z družbo.

Tudi intranetna stran dobro služi svojemu namenu. Vsebine, ki jih objavljamo na tem mestu, redno osvežujemo. Na tej strani so objavljeni tudi številni uporabni dokumenti, obrazci, akti, fotodokumentacija in kliping.

Komuniciranje z zaposlenimi poteka tudi zunaj ustaljenih komunikacijskih poti, ob večjih, za družbo in zaposlene pomembnih dogodkih in odločitvah.

Komuniciranje z okoljem

DARS d.d., ki je zaradi svoje vloge in delovanja močno vpet v širše družbeno okolje, deluje in ravna kot družbeno odgovorna družba.

Ne izogibamo se skrbi in odgovornosti do ljudi in okolja, v katerem delujemo. Z ozaveščanjem, preventivnimi akcijami na področju prometa in prometne varnosti ter varovanja okolja se aktivno vključujemo v aktualne družbene tokove in jih po svojih močeh sooblikujemo.

Kolikor je le mogoče, s sponzorskimi sredstvi in drugimi oblikami sodelovanja podpiramo predvsem humanitarne projekte in projekte, povezane s preventivo v prometu, ter strokovna združenja, katerih dejavnosti so povezane z gradnjo in vzdrževanjem cest. Lani smo tako podprli prometno-preventivne aktivnosti zavoda Varna pot in fundacije Z glavo na zabavo. Namesto novoletnih daril smo sredstva namenili varovancem Mladinskega doma Malči Beličeve v Ljubljani in Mladinskega doma Maribor ter podpora mednarodnega humanitarnega projekta Mirno morje. Sponzorirali smo mednarodni simpozij o gradnji predorov in podzemnih prostorov, ki ga je pripravilo Slovensko društvo za podzemne gradnje, in strokovno srečanje Združenja asfalterjev.

PRIČAKOVANI RAZVOJ DRUŽBE

V decembru 2010 je v veljavo stopil ZDARS-1, ki je prinesel dve bistveni novosti:

- DARS d.d. je postal koncesionar tudi za gradnjo in obnavljanje avtocest in hitrih cest,
- DARS d.d. je bila podeljena stavbna pravica na zemljiščih, po katerih potekajo avtoceste in hitre ceste in s tem družba postaja njihov lastnik. Pravica je bila podeljena za obdobje 50 let.

DARS d.d. je v letu 2011 z RS sklenil pogodbo o izvajanju naročila na podlagi 4. člena ZDARS-1, s katero se ureja izvajanje nalog prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanje zemljišč in drugih nepremičnin za gradnjo avtocest.

V letu 2012 nas čaka sklenitev nove koncesijske pogodbe med RS in DARS d.d., s katero bomo na novo uredili že obstoječe koncesijsko razmerje za vzdrževanje in upravljanje avtocest ter uredili nove vsebine, ki jih je prinesel ZDARS-1 (ustanovitev in opredelitev stavbne pravice, prenos lastninske pravice, koncesijski način gradnje in obnavljanja).

Za nadaljnji razvoj družbe sta najpomembnejša ureditev načina zagotavljanja finančnih sredstev za poplačilo obveznosti iz zadolževanja in nadaljevanje izvajanja aktivnosti skladno z ZDARS-1. Zelo pomembna je tudi ureditev določanja višine cestnine, saj je cestnina po uveljavitvi ZDARS-1 za družbo dejansko postala še pomembnejša postavka, kot je bila v prejšnji ureditvi, ki je temeljila na modelu priznanih stroškov.

DARS d.d. bo v skladu z vizijo v prihodnje vedno bolj tržno usmerjena družba, ki bo poleg razvijanja in izboljševanja obstoječega poslovnega modela sistematično razvijala in implementirala tudi nove poslovne ideje, z namenom pridobivanja dodatnih cestninskih predvsem pa necestninskih prihodkov ter s tem diverzifikacije prihodkovnega portfelja.

Tudi v prihodnje bomo s strokovnim pristopom, utemeljenim na objektivnih analizah, zagotavljali pretočnost in varnost prometa na avtocestah in ostali cestni infrastrukturi ter na finančno vzdržen način izboljševali našo organiziranost. Osredotočili se bomo na učinkovito upravljanje kadrovskih, materialnih, finančnih in informacijskih virov podjetja.

IZJAVA O UPRAVLJANJU DARS D.D.

V skladu z določbo petega odstavka 70. člena ZGD-1, statuta DARS d.d. vpisanega v sodni register Okrožnega sodišča v Celju dne 31. 3. 2011 in določili Kodeksa upravljanja javnih delniških družb ter Kodeksa upravljanja družb s kapitalskimi naložbami države, DARS d.d. kot del poslovnega poročila podaja naslednjo izjavo o upravljanju DARS d.d.

1. Sklicevanje na kodeks upravljanja

DARS d.d. delničarje in javnost obvešča, da posluje v skladu z veljavnimi predpisi in akti, ki veljajo v družbi in v veliki meri urejajo vprašanja, ki jih obravnava Kodeks upravljanja javnih delniških družb, ki so ga 8. decembra 2009 sprejeli Ljubljanska Borza, d.d., Ljubljana, Združenje nadzornikov Slovenije in Združenje Manager, od 13. januarja 2011 pa tudi Kodeks upravljanja družb s kapitalskimi naložbami, ki ga je sprejel svet AUKN in ki priporoča predvsem načela, postopke in merila za ravnanje članov organov vodenja in nadzora družb s kapitalskimi naložbami RS. Družba je začela uveljavljati določbe tega kodeksa s sprejemom Statuta.

Družba izjavlja, da zanjo veljata Kodeksa, ki sta javno dostopna na spletnih straneh Ljubljanske borze d.d., na naslovu: <http://www.ljse.si/> in na spletnih straneh Agencije za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije na naslovu: http://www.auknrs.si/f/docs/PDF_dokumenti/kodeks.pdf.

2. Odstopanja od določb Kodeksa

Družba izjavlja, da spoštuje določbe Kodeksa z določenimi odstopanji, ki izvirajo iz njenega posebnega statuta, saj je njen edini delničar RS.

Od 29. maja 2010, ko je pričel veljati Zakon o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije, delničar uresničuje svoje pravice preko AUKN. Pri izvrševanju pravic iz delnic in deležev ter v postopkih pred sodišči in drugimi organi, ki so povezani z izvrševanjem teh pravic, agencija nastopa kot zastopnik RS v postopku. Agencija izvaja pravice delničarja tudi z izvedbo skupščine.

DARS d.d. ne spoštuje določb kodeksa pri urejanju tistih vprašanj, ki so za družbo urejena z zakonom ali jih družba ureja v skladu z določbami statuta ali aktov družbe na drugačen način. Družba ne spoštuje določb Kodeksa tudi v primerih, ko neobvezujočih ravnanj nima predpisanih v svojih aktih ali ko ravnanja niso določena kot zakonska obveznost.

3. Opis glavnih značilnosti sistemov notranje kontrole in upravljanja tveganja v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Sistem notranje kontrole je skupek različnih usmeritev in politik, ki jih vzpostavi in sprejme uprava z namenom, da bi kar najbolje upravljala tveganje, povezano z računovodskim poročanjem. Namen sistema notranje kontrole je zagotoviti učinkovitost in uspešnost delovanja, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Družba ima vzpostavljen sistem obvladovanja tveganja, povezan z računovodskim poročanjem.

Pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja zagotavljamo z izvajanjem naslednjih vrst notranje kontrole:

- kontrola pravilnosti računovodskih podatkov, ki jih zagotavljamo na različne načine, na primer z usklajevanjem postavk s kupci in dobavitelji,
- kontrole popolnosti zajemanja podatkov (npr. zaporedje dokumentacije, številčenje dokumentov),
- kontrola razmejitev dolžnosti in odgovornosti (npr. ločeno izvajanje evidentiranja in plačevanja),
- kontrola omejitve dostopa (pravice dostopa do računovodskih evidenc so selektivno dodeljene),
- kontrola nadziranja.

Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse zgoraj naštetе vrste notranje kontrole povezane tudi s sistemi kontrole, vgrajenimi v okvir informacijske tehnologije, ki obsegajo tako kontrolo omejitev

dostopa do omrežja, podatkov, aplikacij kot tudi kontrolo točnosti in popolnosti zajemanja in obdelovanja podatkov.

4. Vrednostni papirji družbe ter pravice iz njih

Osnovni kapital družbe, razdeljen na delnice, je v stodstotni lastni RS.

5. Delovanje skupščine in njene ključne pristojnosti, opis pravic delničarjev in način uveljavljanja njihovih pravic

Družba ima položaj delniške družbe kot gospodarske družbe po ZGD-1.

Delovanje skupščine, njene ključne pristojnosti in pravice delničarjev ter način njihovega uveljavljanja podrobneje opredeljuje Statut DARS d.d.

Edini ustanovitelj in delničar DARS d.d. je RS, ki od 29. maja 2010 dalje uresničuje svoje pravice preko AUKN. Svoje pravice delničarja, ki jih opredeljujeta ZGD-1 in Statut DARS d.d., RS uresničuje na skupščini delničarjev. Skupščino skliče Agencija, ki posluje v skladu z Zakonom o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 38/2010).

Pristojnost skupščine v skladu s točko 7.4.5. Statuta DARS d.d. je odločanje o:

- izdaji novih delnic ali oblikovanje novih ali ločenih razredov delnic, vsaki delitvi delnic, oblikovanju zvez, razdeljevanju delnic kot dividend, drobljenju ali delitvi kateregakoli lastniškega vrednostnega papirja družbe,
- delitvi dobička (izplačilu dividend), izplačilu kapitala ali rezerv delničarju in zadrževanje dobičkov,
- volitvah članov nadzornega sveta,
- razrešnici upravi in nadzornemu svetu,
- kakršnem koli preoblikovanju družbe, združitvi, razdružitvi, prevzemu, skupnih vlaganjih, partnerstvih, investicijah in podobnih ukrepih,
- likvidaciji družbe,
- sklepanju podjetniških pogodb (kot so določene v ZGD-1),
- sklepov, ki podeljujejo pooblastila za izdajanje delniških opcij ali zamenljivih obveznic ter pogoje zanje,
- povečanju kapitala (vključno s pogojnim ali odobrenim povečanjem kapitala) oz. zmanjšanju kapitala,
- imenovanju in odpoklicu revizorjev družbe,
- sprejemu in spremembah statuta,
- ukrepih v zvezi s pridobivanjem lastnih delnic družbe,
- vsaki bistveni spremembi narave poslovanja družbe.

Skupščino sklicuje uprava DARS d.d. na lastno pobudo, na zahtevo nadzornega sveta ali na zahtevo delničarja družbe.

Skupščino je potrebno sklicati v zakonsko določenih primerih, vendar najmanj enkrat letno, nemudoma po prejemu revizijskega poročila.

6. Sestava in delovanje organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij

Uprava družbe

Sestavo in delovanje uprave družbe podrobneje opredeljuje Statut DARS d.d. Po Statutu DARS d.d. ima lahko uprava družbe največ pet članov. Za člana uprave je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje iz 255. člena ZGD-1 in točke 7.2.2. Statuta DARS d.d. Vse člane uprave imenuje nadzorni svet za dobo največ 5 let. Vsi člani uprave so v delovnem razmerju v družbi.

Upravo DARS d.d. sestavljajo: predsednica Mateja Duhovnik, članica uprave Gordana Bošković in član uprave – delavski direktor mag. Alojz Ratajc.

Uprava vodi družbo v dobro družbe, samostojno in na lastno odgovornost, pri čemer mora ravnati s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika ter varovati poslovne skrivnosti družbe. Za uresničevanje nalog vodenja uprava sprejema ukrepe in izvaja postopke, ki jih določata zakon in Statut družbe.

Če ima uprava več kot dva člana, zastopa družbo predsednik uprave s članom uprave.

Uprava sprejema odločitve iz svoje pristojnosti z večino glasov vseh članov uprave. Vsak član uprave ima en glas. V primeru enakega števila glasov je odločilen glas predsednika uprave. Delavski direktor sodeluje pri odločanju, ko uprava odloča o kadrovskih in socialnih vprašanjih.

Uprava sprejme poslovnik o svojem delu, h kateremu daje soglasje nadzorni svet.

Nadzorni svet družbe

V skladu s točko 7.3.1. Statuta DARS d.d. nadzorni svet sestavlja šest članov. Dva člana nadzornega sveta sta predstavnika zaposlenih.

V skladu s Statutom DARS d.d. nadzorni svet sprejme poslovnik o svojem delu. Nadzorni svet voli predsednika in namestnika predsednika.

Nadzorni svet je praviloma sklican vsaj enkrat v četrtletju, obvezno pa mora biti sklican enkrat v polletju. Nadzorni svet je sklepčen, če sta pri sklepanju navzoči dve tretjini članov, med katerimi mora biti predsednik ali namestnik predsednika nadzornega sveta.

V skladu s Statutom DARS d.d. nadzorni svet nadzira vodenje poslov, ki jih imenuje družba, in razrešuje upravo, lahko sklicuje skupščino, pregleduje in preverja knjige ter dokumente družbe, njeno blagajno, shranjene vrednostne papirje in zaloge blaga ter druge stvari, daje upravi predhodno soglasje k poslom, katerih vrednost presega 2,5 milijona evrov (brez DDV), daje soglasje upravi za ustanavljanje in ukinitve hčerinskih družb in podružnic, opravlja druge zadeve, predvidene z ZGD-1 in drugimi zakonskimi predpisi, potrjuje letno poročilo s predlogom za delitev čistega dobička obračunskega obdobja, predlaga skupščini delitev bilančnega dobička, daje soglasje k imenovanju revizorja, imenuje revizijsko komisijo nadzornega sveta, daje soglasje za nakup in odprodajo deležev ali delnic drugih družb, daje soglasje na planske dokumente družbe.

Nadzorni svet mora preveriti revidirano letno poročilo in predlog za uporabo bilančnega dobička, ki ju je predložila uprava. O rezultatih preveritve mora sestaviti pisno poročilo za skupščino.

Podrobnejša sestava in delovanje nadzornega sveta družbe ter njihovih komisij v letu 2011 sta predstavljena v poročilu nadzornega sveta.

Določbe, ki se nanašajo na skupščino, upravo, nadzorni svet in vrednostne papirje družbe, so povzete po statutu, ki je bil sprejet na skupščini 14. marca 2011 in vpisan v sodni register 31. marca 2011 in je bil sprejet v povezavi s sklepom o povečanju osnovnega kapitala s stvarnim vložkom na podlagi ZDARS-1.

Ljubljana, april 2012

Nadzorni svet DARS d.d.

Mag. Tomaž Mencinger
predsednik nadzornega sveta

Uprava DARS d.d.

Mateja Duhovnik
predsednica uprave

Gordana Bošković
članica uprave

RAČUNOVODSKO POROČILO

VSEBINA

RAČUNOVODSKO POROČILO

II.1	Računovodski izkazi družbe dars d.d.	62
II.2	Poročajoča družba	68
II.3	Pomembnejše računovodske usmeritve	68
II.4	Pojasnila k računovodskim izkazom	80
II.4.1	Pojasnila k bilanci stanja	80
II.4.2	Pojasnila k izkazu vseobsegajočega donosa	98
II.5	Dogodki po datumu sestavitve računovodskih izkazov	106
II.6	Revidiranje letnega poročila za leto 2011	106
II.7	Revizorjevo poročilo	107

E 61
jak /
ach
senice
zje

A ↑

E 652 101

Celovec /
Klagenfurt

Tržič

Podnart

A

↗

E652/101 proti Celovcu pred vami

80

SZ

II.1 RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE DARS D.D.

Bilanca stanja na dan 31. 12. 2011

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2011	31. 12. 2010
SREDSTVA		5.529.053.959	5.611.218.851
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		5.393.091.150	5.457.759.558
I. Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitev	II.4.1.1	1.134.910	808.360
1. Dolgoročne premoženjske pravice		1.134.910	808.360
II. Opredmetena osnovna sredstva	II.4.1.2	5.386.321.113	5.454.868.823
1. Zemljišča in zgradbe		5.246.700.708	5.314.426.063
a) Zemljišča		32.019.185	32.131.719
b) Zgradbe		5.214.681.523	5.282.294.344
3. Druge naprave in oprema		15.680.766	17.621.096
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		123.939.640	122.821.664
b) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		123.939.640	122.821.664
IV. Dolgoročne finančne naložbe	II.4.1.3	964	964
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		964	964
c) Druge delnice in deleži		964	964
V. Druge dolgoročne poslovne terjatve	II.4.1.4	362.399	0
VI. Odložene terjatve za davek	II.4.1.5	5.271.764	2.081.410
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		134.989.833	152.326.621
I. Sredstva za prodajo	II.4.1.6	120.628	0
II. Zaloge	II.4.1.7	2.485.847	2.014.414
1. Material		2.485.847	2.014.414
III. Kratkoročne finančne naložbe	II.4.1.8	98.276.200	104.583.642
1. Kratkoročne finančne naložbe, razen posojil		98.276.200	104.583.642
c) Druge kratkoročne finančne naložbe		98.276.200	104.583.642
IV. Kratkoročne poslovne terjatve	II.4.1.9	32.454.832	40.492.781
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		10.636.125	11.117.204
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		21.818.707	29.375.577
V. Denarna sredstva	II.4.1.10	1.652.326	5.235.784
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.11	972.976	1.132.672

V EUR (brez centov)	Pojasnila	31. 12. 2011	31. 12. 2010
OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		5.529.053.959	5.611.218.851
A. KAPITAL	II.4.1.12	2.427.190.327	2.402.580.775
I. Vpoklicani kapital		2.319.866.345	2.319.866.345
1. Osnovni kapital		2.319.866.345	212.823
2. Vplačani neregistrirani kapital		0	2.319.653.522
II. Kapitalske rezerve		26.428.084	26.428.084
III. Rezerve iz dobička		69.206.361	41.816.248
1. Zakonske rezerve		2.774.928	1.544.450
5. Druge rezerve iz dobička		66.431.433	40.271.798
V. Preneseni čisti poslovni izid		0	0
VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta		11.689.537	14.470.098
B. REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.13	73.140.117	85.536.717
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		2.108.866	2.062.897
2. Druge rezervacije		67.507.104	79.876.825
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev		3.524.147	3.596.995
C. DOLGOROČNE OBVEZNOSTI		2.832.307.873	2.935.858.574
I. Dolgoročne finančne obveznosti	II.4.1.14	2.828.280.071	2.931.830.772
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank	II.4.1.15	2.667.915.524	2.771.466.225
3. Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic	II.4.1.16	160.364.547	160.364.547
II. Dolgoročne poslovne obveznosti	II.4.1.17	4.027.801	4.027.801
5. Druge dolgoročne poslovne obveznosti		4.027.801	4.027.801
Č. KRATKOROČNE OBVEZNOSTI		176.851.845	165.761.338
II. Kratkoročne finančne obveznosti	II.4.1.18	125.594.663	88.357.577
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		118.629.051	81.125.566
3. Druge kratkoročne finančne obveznosti		6.965.612	7.232.011
III. Kratkoročne poslovne obveznosti	II.4.1.19	51.257.182	77.403.761
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		40.198.466	46.912.213
4. Kratkoročne poslovne obveznosti na podlagi predujmov		12.405	38.185
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		11.046.312	30.453.363
D. KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	II.4.1.20	19.563.797	21.481.447

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz celotnega vseobsegajočega donosa za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2011

V EUR (brez centov)	Pojasnila	2011	2010
1. Čisti prihodki od prodaje	II.4.2.1	310.772.380	301.412.873
Prihodki od cestnin		298.339.794	290.095.679
Prihodki od zakupnin		7.221.547	6.518.711
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev		1.081.994	2.378.157
Prihodki od služnosti		1.753.320	131.767
Prihodki po agentski pogodbi		643.333	668.098
Prihodki od telekomunikacij		1.008.136	1.011.992
Drugi prihodki od prodaje		724.255	608.469
4. Drugi poslovni prihodki	II.4.2.2	20.397.340	12.865.847
5. Stroški blaga, materiala in storitev	II.4.2.3	-34.243.177	-39.549.787
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	II.4.2.3	-9.395.424	-13.152.610
b) Stroški storitev	II.4.2.3	-24.847.753	-26.397.177
6. Stroški dela	II.4.2.4	-33.670.414	-32.840.366
a) Stroški plač		-24.809.857	-24.108.837
b) Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja		-4.844.500	-4.734.939
c) Drugi stroški dela		-4.016.058	-3.996.589
7. Odpisi vrednosti	II.4.2.5	-158.883.323	-115.493.653
a) Amortizacija		-142.565.877	-115.227.245
b) Prevednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		-248.659	-57.083
c) Prevednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-16.068.787	-209.324
8. Drugi poslovni odhodki	II.4.2.6	-2.109.845	-17.909.137
10. Finančni prihodki iz danih posojil	II.4.2.7	3.235.844	2.172.774
b) Finančni prihodki iz posojil, danim drugim		3.235.844	2.172.774
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	II.4.2.8	120.024	84.160
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		120.024	84.160
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	II.4.2.9	-2.784.937	-3.482.819
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		-73.885.817	-68.177.729
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	II.4.2.10	-66.550.438	-57.424.915
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	II.4.2.11	-7.335.379	-7.319.615
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti	II.4.2.12	0	-3.433.199
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		-18.935	-667.555
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev		-11.214	-844
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti		-7.721	-666.712
15. Drugi prihodki	II.4.2.13	2.012.882	80.171
16. Drugi odhodki	II.4.2.14	-134.233	-206.463
17. Davek iz dobička	II.4.2.15	-9.388.592	-9.437.225
18. Odloženi davki		3.190.354	1.612.274
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	II.4.2.16	24.609.552	30.463.365
23. Drugi vseobsegajoči donos		0	0
24. Celotni vseobsegajoči donos		24.609.552	30.463.365

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz denarnih tokov za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2011

V EUR (brez centov)	2011	2010
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Postavke izkaza poslovnega izida		
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	330.051.771	313.821.014
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevrednotenje) in finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-82.980.088	-73.651.280
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-5.460.435	-506.488
	241.611.247	239.663.246
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja		
Začetne manj končne poslovne terjatve	7.379.089	-13.070.106
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	159.696	21.665.089
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-3.190.354	-1.612.274
Začetna manj končna sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo	-120.628	0
Začetne manj končne zaloge	-568.992	-260.539
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-28.126.654	-44.221.599
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	-15.782.872	50.687.193
	-40.250.716	13.187.763
c) Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	201.360.532	252.851.009
B. Denarni tokovi pri naložbenju		
a) Prejemki pri naložbenju		
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku, ki se nanašajo na naložbenje	3.233.705	2.078.295
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	3.146.627	4.473.773
Prejemki od odtujitve kratkoročnih finančnih naložb	70.386.080	11.097.378
	76.766.412	17.649.446
b) Izdatki pri naložbenju		
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-1.131.578	-1.002.603
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-73.419.905	-189.448.693
Izdatki za pridobitev kratkoročnih finančnih naložb	-64.078.638	-60.239.113
	-138.630.121	-250.690.409
c) Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	-61.863.709	-233.040.963
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju		
Prejemki od povečanja dolgoročnih finančnih obveznosti	0	185.000.000
Prejemki od povečanja kratkoročnih finančnih obveznosti	628.708	0
	628.708	185.000.000
b) Izdatki pri financiranju		
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-77.033.064	-48.646.259
Izdatki za odplačila dolgoročnih finančnih obveznosti	-66.675.925	-133.910.233
Izdatki za odplačila kratkoročnih finančnih obveznosti	0	-21.056.890
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	0	-2.950.000
	-143.708.988	-206.563.382
c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	-143.080.280	-21.563.382
Č. Končno stanje denarnih sredstev	1.652.326	5.235.784
x) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ac, Bc in Cc)	-3.583.458	-1.753.337
y) Začetno stanje denarnih sredstev	5.235.784	6.989.120

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz gibanja kapitala za obdobje od 31. 12. 2009 do 31. 12. 2011

V EUR (brez centov)	I. Vpoklicani kapital	II. Kapitalske rezerve	III. Rezerve iz dobička		V. Preneseni čisti poslovni izid	VI. Čisti poslovni izid poslovnega leta	Skupaj kapital
	1. Osnovni kapital		1. Zakonske rezerve	4. Druge rezerve iz dobička		1. Čisti dobiček poslovnega leta	
D. Stanje na dan 31. 12. 2009	212.823	26.428.057	21.282	17.109.474	1.480.641	10.161.585	55.413.862
B.1. Spremembe lastniškega kapitala – transakcije z lastniki							
a) Vpis vpoklicanega osnovnega kapitala	2.319.653.522	27	0	0	0	0	2.319.653.549
g) Izplačilo dividend					-1.480.641	-1.469.359	-2.950.000
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja							
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja						30.463.365	30.463.365
B.3. Spremembe v kapitalu							
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			1.523.168	14.470.098		-15.993.266	0
c) Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine				8.692.226		-8.692.226	0
A.1. Stanje na dan 31. 12. 2010	2.319.866.345	26.428.084	1.544.450	40.271.798	0	14.470.098	2.402.580.775
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja							
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja						24.609.552	24.609.552
B.3. Spremembe v kapitalu							
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora			1.230.478	11.689.537		-12.920.015	0
c) Razporeditev dela čistega dobička za oblikovanje dodatnih rezerv po sklepu skupščine				14.470.098		-14.470.098	0
D. Stanje na dan 31. 12. 2011	2.319.866.345	26.428.084	2.774.928	66.431.433	0	11.689.537	2.427.190.327

Računovodske usmeritve in pojasnila so sestavni del računovodskih izkazov in jih je treba brati v povezavi z njimi.

Izkaz in predlog uporabe bilančnega dobička

	31. 12. 2011	31. 12. 2010
A. Čisti poslovni izid leta	24.609.552	30.463.365
B. Preneseni čisti dobiček	0	0
C. Povečanje rezerv iz dobička		
C1. Povečanje zakonskih rezerv	1.230.478	1.523.168
C2. Povečanje drugih rezerv	11.689.537	14.470.098
C. BILANČNI DOBIČEK NA DAN	11.689.537	14.470.098

Čisti poslovni izid DARS d.d. za leto 2011 se po predlogu uprave in nadzornega sveta DARS d.d. ter v skladu z ZGD-1 razporedi v zakonske rezerve in druge rezerve iz dobička. Bilančni dobiček DARS d.d. na dan 31. 12. 2011 znaša 11.689.537 evrov. O razporeditvi bilančnega dobička bo v skladu ZGD-1 odločala skupščina DARS d.d.

II.2 POROČAJOČA DRUŽBA

DARS d.d. je registrirana pravna oseba s sedežem v Sloveniji. Naslov registriranega sedeža je Ulica XIV. divizije 4, 3000 Celje. Družba sestavlja računovodske izkaze in poročila, kot jih določa prvi odstavek 60. člena ZGD-1 v skladu s SRS. Uprava družbe je računovodske izkaze potrdila dne 23. marca 2012.

II.3 POMEMBNEJŠE RAČUNOVODSKE USMERITVE

Podlaga za sestavitev izkazov

Računovodski izkazi družbe DARS d.d. s pojasnili in razkritji najpomembnejših kategorij so pripravljene v skladu z računovodskimi ter poročevalskimi zahtevami SRS in upoštevajo določila ZGD-1 in ZDARS-1.

Pri sestavi računovodskih izkazov sta bili upoštevani temeljni računovodski predpostavki: nastanek poslovnih dogodkov in časovna neomejenost delovanja.

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih. Vse postavke, ki so v poslovnih knjigah izražene v tuji valuti, so preračunane v evre po referenčnem tečaju Evropske centralne banke, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja.

Primerjalne informacije so usklajene s predstavitev informacij v tekočem letu.

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko odstopajo od teh ocen. Ocene in navedene predpostavke je treba ves čas preverjati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocena popravi, in za vsa prihodnja leta, na katera vpliva popravek.

Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Neopredmetena sredstva zajemajo naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine (licence, računalniški programi).

Neopredmetena sredstva se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti. Nabavna vrednost je sestavljena iz vseh izdatkov, ki so potrebni za njihov nakup oziroma stroškov, ki so potrebni za njihovo usposobitev za uporabo. Po začetnem pripoznanju se jih izkazuje po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti.

Družba samostojno določi letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega neopredmetenega dolgoročnega sredstva s končno dobo koristnosti.

Neopredmetena osnovna sredstva so izkazana v bilanci stanja zbirno z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna, kadar njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Če družba posluje z zadostnim dobičkom in v okviru poslovnih načrtov, ni razlogov za oslabitev.

Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo in opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi. V bilanci stanja so prikazana zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev in z neodpisano vrednostjo, ki je razlika med nabavno vrednostjo in nabranim popravkom vrednosti. Osnovna sredstva, ki jih podjetje ne more uporabljati, ker so poškodovana, zastarana ali podobno, so trajno izločena iz uporabe.

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznavanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo nakupna cena osnovnega sredstva, uvozne in nevračljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za uporabo.

Kasneje nastali stroški, ki so povezani z opredmetenim osnovnim sredstvom, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če povečujejo prihodnje koristi v primerjavi s prvotno ocenjenimi ali omogočajo podaljšanje dobe koristnosti. Avtocestni odsek se aktivira z dnem njegove predaje v promet in po tem dnevu nastali stroški, povezani z gradnjo avtocestnega odseka, enkrat letno, to je, s stanjem na dan 31. 12. tekočega leta, povečujejo nabavno vrednost avtocestnega odseka.

Nabavno vrednost osnovnega sredstva sestavljajo tudi stroški izposojanja, povezani s pridobitvijo osnovnega sredstva do njegove usposobitve za uporabo. Stroški izposojanja so:

- obresti,
- drugi stroški podjetja, ki so povezani z izposojanjem finančnih sredstev.

Stroške izposojanja, ki jih je mogoče neposredno pripisati nakupu, gradnji ali proizvodnji osnovnega sredstva v pripravi, podjetje usredstvi kot del nabavne vrednosti tega sredstva. Druge stroške izposojanja podjetje pripozna kot odhodek v obdobju, ko nastanejo.

Stroški, ki so neposredno povezani z zadolževanjem za financiranje gradnje avtocest, povečujejo nabavno vrednost avtocest, dokler so avtocestni odseki, za katere so bila najeta posojila, v gradnji (do usposobitve za uporabo). Družba preneha usredstvovati stroške izposojanja takrat, ko so avtocestni odseki predani v promet.

Popravila ali vzdrževanje opredmetenih osnovnih sredstev so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Kadar se pojavijo, se pripoznajo kot odhodki.

Opredmetena osnovna sredstva so vrednotena po modelu nabavne vrednosti.

Na podlagi ZDARS-1 je družba 1. januarja 2010 v svoje poslovne knjige prevzela osnovna sredstva, ki jih je do 31. decembra 2009 vodila v zunajbilančni evidenci (lastnina RS v upravljanju DARS d.d.). Ker je bil ZDARS-1 sprejet decembra 2010, družba pa lahko prične obračunavati amortizacijo z naslednjim mesecem od pridobitve in usposobitve osnovnega sredstva, je družba do 31. decembra 2010 neodpisano vrednost osnovnih sredstev, ki jih je prevzela skladno z ZDARS-1, obravnavala kot novo nabavno vrednost teh sredstev. Od 1. januarja 2011 dalje družba obračunava amortizacijo od tako določene osnove.

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobneje, katere sestavine tvorijo spodnji ustroj avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Družba je del nabavne vrednosti spodnjega ustroja avtoceste, ki se ne amortizira, prenesla v zgornji ustroj avtoceste, ki se amortizira, saj gre za izdatke pri gradnji avtocest, ki

se drugače ne bi nikoli prenašali v stroške. Kot stroške je družba opredelila: stroške projektov, stroške financiranja gradnje avtocest, stroške nadzora gradnje avtocest ter stroške storitev, brez katerih ne bi bila mogoča izgradnja posameznih avtocestnih odsekov.

V skladu s SRS 1 in SRS 13 družba nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, ki je velika, deli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, ki so pomembni v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva velika, jo lahko razdelimo na dele. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega osnovnega sredstva, obravnavamo vsak del posebej.

Pri odtujitvi osnovnega sredstva v lasti DARS d.d. se razlika med čistim donosom ob odtujitvi in preostalo knjigovodsko vrednostjo odtujenega opredmetenega sredstva prenese med prevrednotovalne poslovne prihodke, če je prva večja od druge, ali med prevrednotovalne poslovne odhodke, če je druga večja od prve.

Družba mora zaradi oslabitve praviloma takoj prevrednotiti opredmetena osnovna sredstva, sicer pa mora to storiti najpozneje takrat, ko njihova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo. Kot nadomestljiva vrednost se upošteva čista prodajna vrednost ali vrednost pri uporabi, in sicer tista, ki je večja. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Družba ocenjuje morebitne znake slabitev vsaj enkrat letno.

Če se bo opredmeteno osnovno sredstvo prodalo, izvede Služba za prodajo na podlagi sklepa uprave prodaje osnovnih sredstev, računovodstvo pa prerazvrsti opredmeteno osnovno sredstvo med nekratkoročna sredstva za prodajo.

Amortizacija

Neodpisana vrednost opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev se zmanjšuje z amortiziranjem. Osnovo za obračun amortizacije opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja polna nabavna vrednost osnovnih sredstev. V osnovo se po aktiviranju vključujejo tudi vsa naknadna investicijska vlaganja, ki povečujejo prihodnje koristi ali omogočajo podaljšanje dobe uporabnosti osnovnega sredstva (npr. investicijsko vzdrževanje, obnova vozišč, objektov).

Družba določa letne amortizacijske stopnje glede na dobo koristnosti posameznega opredmetenega osnovnega sredstva in neopredmetenega dolgoročnega sredstva.

Doba koristnosti je odvisna od:

- pričakovanega fizičnega izrabljanja,
- pričakovanega tehničnega staranja,
- pričakovanega ekonomskega staranja,
- pričakovanih zakonskih ali drugih omejitev uporabe.

Kot dobo koristnosti posameznega sredstva je potrebno upoštevati dobo, ki je najkrajša, glede na vsakega izmed naštetih dejavnikov.

Opredmeteno osnovno sredstvo se prične amortizirati prvi dan naslednjega meseca po usposobitvi za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva – avtoceste se začnejo uporabljati z dnem odprtja avtoceste za promet, pri čemer pa ni nujno, da je investicija zaključena in so odpravljene vse pomanjkljivosti.

Knjigovodska vrednost neopredmetenega sredstva s končno dobo koristnosti se zmanjšuje z amortiziranjem. Amortiziranje se začne, ko je neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti na razpolago za uporabo. Opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva družba amortizira posamično po metodi enakomernega časovnega amortiziranja. Zemljišča, spodnji ustroj avtocest in sredstva v gradnji oziroma pridobivanju se ne amortizirajo.

Na podlagi ZDARS-1 je družba na 1.1.2010 v svoje poslovne knjige prevzela osnovna sredstva, ki jih je do 31.12.2009 vodila v izvenbilančni evidenci (lastnina RS v upravljanju DARS d.d.). Ker je bil ZDARS-1 sprejet decembra 2010, družba pa lahko prične obračunavati amortizacijo z naslednjim mesecem od pridobitve in usposobitve osnovnega sredstva, je družba do 31.12.2010 neodpisano vrednost osnovnih sredstev, ki jih je prevzela skladno z ZDARS-1, obravnavala kot novo nabavno vrednost teh sredstev. Od 1.1.2011 dalje družba obračunava amortizacijo od takšne osnove.

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobneje, katere sestavine tvorijo spodnji ustroj avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Družba je del nabavne vrednosti spodnjega ustroja avtoceste, ki se ne amortizira, prenesla v zgornji ustroj avtoceste, ki se amortizira, saj gre za izdatke pri izgradnji avtocest, ki se sicer ne bi nikoli prenašali v stroške. Kot takšne je družba opredelila: stroške projektov, stroške financiranja gradnje avtocest, stroške nadzora gradnje avtocest ter stroške storitev, brez katerih ne bi bila mogoča izgradnja posameznih avtocestnih odsekov.

V skladu s SRS 1 in SRS 13 družba nabavno vrednost opredmetenega osnovnega sredstva, ki je velika deli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Učinek sprememb je podrobneje razkrit v točki II.4.1.2 – Opredmetena osnovna sredstva ter točki II.4.2.5 – Odpisi vrednosti.

Amortizacijske stopnje za opredmetena osnovna sredstva in neopredmetena sredstva, potrjene s sklepom uprave družbe

Osnovno sredstvo	Glavni sestavni deli	Stopnja amortizacije 2011	Stopnja amortizacije 2010
Zemljišča	Zemljišča vzdrževalnih avtocestnih baz, poslovne in stanovanjske stavbe, počivališč in viškov ob avtocesti	0 %	0 %
Spodnji ustroj avtoceste	a) Gradbena dela (pripravljala dela, zemeljska dela), stroški krajinske ureditve, stroški arheoloških izkopavanj, stroški rušitve objektov ipd.	0 %	0 %
	b) Stroški projektov, stroški financiranja gradnje avtocest, stroški nadzora gradnje avtocest ter stroški storitev, brez katerih ne bi bila mogoča izgradnja posameznih avtocestnih odsekov in ostalo	Opomba: se prerazvrsti v zgornji ustroj pod b)	
Zgornji ustroj avtoceste	a) Zgornji ustroj (cestišče avtocestne trase, tampon ...)	3 %	3 %
	b) Stroški projektov, stroški financiranja gradnje avtocest, stroški nadzora gradnje avtocest ter stroški storitev, brez katerih ne bi bila mogoča izgradnja posameznih avtocestnih odsekov in ostalo	3 %	Opomba: del spodnjega ustroja AC pod b)
	c) Naprave za odvodnjo (kanalizacija, lovilci olj, zadrževalniki, objekti za zaščito voda)	6 %	3 %
	d) Ograje (varovalne in odbojne ograje, protihrupna zaščita)	6 %	3 %
	e) Prometna signalizacija in prometna oprema (vertikalna in horizontalna signalizacija, cestna razsvetljava, sistem klicev v sili, CVP, kabelska kanalizacija ipd.)	6 %	3 %
	f) Sistem za nadzor in vodenja prometa (oprema v nadzornih centrih, merilniki za zbiranje prometnih podatkov, sistem video detekcije, sistem video nadzora, spremenljiva prometno informativna signalizacija (portali, polportali, obcestne table))	6 %	6 %
Avtocestni objekti (viadukti, mostovi, predori, nadvozi, podvozi, oporni zidovi ipd)	a) Gradbeni deli	3 %	3 %
	b) Oprema predorov in elektrostrojne instalacije	6 %	3 %
Cestna infrastruktura – drugi upravljavci	Državne oziroma občinske ceste, ki niso avtoceste in jih je DARS d.d. zgradil v skladu z NPIA.	0 %	0 %
Zgradbe	Vzdrževalne avtocestne baze, cestninske postaje s kabinami in nadstreški, drugi zidani objekti ob avtocestah (sanitarni objekti na počivališčih idr.), poslovna stavba v Celju, počitniške enote in stanovanja	3 %	3 %
Oprema	Oprema (pisarniško pohištvo, oprema delavnic, oprema za vzdrževanje, birooprema ipd.)	20 %	20 %
Oprema in naprave ABC sistema		20 %	20 %
Osebnih avtomobilov		20 %	20 %
Mehanizacija		20 %	20 %
Drobni inventar		20 %	20 %
Računalniki in računalniška oprema		50 %	50 %
Računalniški programi		50 %	50 %

Letna amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev družbe predstavlja strošek poslovanja družbe.

Amortizacijo opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev je treba obračunavati, tudi če se sredstvo ne uporablja več, in to dokler sredstvo ni v celoti amortizirano.

Stroški amortizacije sredstev pridobljenih iz donacij, se nadomestijo v breme poslovnih prihodkov in ustreznega zmanjšanja dolgoročnih rezervacij.

Opredmetena osnovna sredstva so izkazana v bilanci stanja zbirno, po posameznih vrstah teh sredstev, z neodpisano vrednostjo kot razliko med nabavno vrednostjo in popravkom vrednosti.

Nekratkoročna sredstva za prodajo

Nekratkoročna sredstva za prodajo so:

- opredmetena osnovna sredstva,
- naložbene nepremičnine, vrednotene po modelu nabavne vrednosti,
- druga nekratkoročna sredstva.

Za njihovo knjigovodsko vrednost se utemeljeno predvideva, da bo poravnana predvsem s prodajo v naslednjih 12 mesecih (po dnevu bilance stanja), ne z nadaljnjo uporabo. Sredstvo se preneha amortizirati, ko je opredeljeno kot nekratkoročno sredstvo za prodajo. Takšno nekratkoročno sredstvo za prodajo se izmeri po knjigovodski vrednosti ali pošteni vrednosti, zmanjšani za stroške prodaje, in sicer po tisti, ki je manjša.

Dolgoročne finančne naložbe

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe, ki jih družba namerava imeti v posesti v obdobju, daljšem od leta dni, in ne v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe so sredstva, ki jih ima družba, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečala svoje finančne prihodke.

Dolgoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva.

Odložene terjatve za davek

Terjatve za odloženi davek se pripoznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Odložene terjatve za davek se pripoznajo le, če je verjetno, da bo na razpolago obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odložene terjatve.

Nepomembni zneski terjatev za odloženi davek niso pripoznani.

Zaloge

Količinska enota zaloge materiala se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki jo sestavljajo: nakupna cena, v kateri so upoštevani na računu priznani popusti, uvozne dajatve in neposredni stroški nabave. Nakupna cena je znižana za dobljene popuste.

Poraba zalog se vrednoti po metodi drsečih povprečnih cen.

Družba izvede odpis zalog, če je njihova prodaja v celoti ustavljena ali v primeru nekurantnosti zalog.

Zaloge se prevrednotijo na koncu poslovnega leta, če knjigovodska vrednost presega izvirno vrednosti zalog.

Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročna finančna naložba je finančna naložba, ki jo družba poseduje manj kot leto dni ali s katero naj bi se trgovalo.

Izpeljani finančni instrument je lahko ena izmed kratkoročnih finančnih naložb, ki jih družba poseduje, da se zavaruje pred tveganji.

Kratkoročne finančne naložbe se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki ji ustrezajo naložena denarna sredstva. Med letom in na koncu poslovnega leta družba izvede prevrednotenje kratkoročnih finančnih naložb na pošteno vrednost, morebitna razlika pa se knjiži med finančne prihodke oziroma finančne odhodke.

Kratkoročne finančne naložbe, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Kratkoročne poslovne terjatve

Med kratkoročnimi poslovnimi terjatvami družbe se izkazujejo kratkoročne terjatve do kupcev v državi in tujini, kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun, kratkoročne terjatve za obračunane obresti od vpoglednih sredstev in finančnih naložb, dani avansi, terjatve za vstopni DDV, kratkoročne terjatve za evropska sredstva in druge terjatve.

Kratkoročne poslovne terjatve se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Obresti se obračunavajo v skladu s pogodbo na dan zapadlosti kratkoročne terjatve in na dan bilanciranja. Terjatve, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Ustreznost izkazane velikosti posamezne terjatve družba ugotavlja posamično ob koncu obračunskega obdobja, v sklopu letnega popisa in na osnovi argumentiranih dokazov o dvomu o poplačljivosti le-teh. Za dvomljive terjatve oblikuje popravek vrednosti terjatev, za katere se domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku. Popravki terjatev se izkazujejo v dobro posebnih popravljalnih kontov terjatev in v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov.

Družba izvede 100-odstotni odpis terjatev, za katere je opravila vsa dejanja s skrbnostjo dobrega gospodarstvenika, da bi dosegla poplačila terjatve oz. ugotavlja, da so nadaljnji pravni postopki ekonomsko neupravičeni oz. je zaključen stečajni postopek ali prisilna poravnava. Za odpise terjatev so potrebne ustrezne dokazne listine: zavrnitev potrditve stanja terjatev, sodna odločba, sklep prisilne poravnave, sklep stečajnega postopka in druge ustrezne listine.

Denarna sredstva

Denarna sredstva vključujejo gotovino v blagajni, denarna sredstva na računih pri bankah, denar na poti in depozite na odpoklic. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se tistega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej.

Denarna sredstva so ločeno prikazana v domači in tuji valuti. Denarna sredstva, izražena v domači valuti, se izkazujejo po nominalni vrednosti. Tuje valute se preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na dan prejema. Stanje denarnih sredstev v tujih valutah je preračunano v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta. Tečajna razlika, ki se pojavi pri tem, poveča finančne prihodke ali finančne odhodke.

Kapital

Kapital je obveznost do lastnikov, ki ne zapade v plačilo pred prenehanjem podjetja. Kapital družbe sestavljajo: vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička (zakonske rezerve in druge rezerve iz dobička) in še nerazdeljeni čisti dobiček poslovnega leta.

Na dan 31. 12. 2010 je bil v bilanci stanja izkazan vplačani, še neregistrirani kapital v višini 2.319.653.522 evrov, ki je bil vpisan v sodni register 31. 3. 2011.

Kot kapitalske rezerve ima družba izkazan znesek prenesenega stvarnega premoženja za opravljanje nalog upravljanja in vzdrževanja avtocest, ki ga je zagotovila RS ob preoblikovanju družbe, splošni prevrednotovalni popravek kapitala, ki je bil 1. 1. 2006 prenesen v kapitalske rezerve, ter presežek sredstev, ki predstavlja razliko med stvarnim vložkom RS in vrednostjo novoizdanih delnic družbe.

Zakonske rezerve so rezerve, ki so določene z zakonom o gospodarskih družbah. Družba mora imeti oblikovane zakonske rezerve v taki višini, da predstavlja vsota zneska zakonskih rezerv in kapitalskih rezerv iz 1. do 3. točke 64. člena ZGD-1 najmanj 10 % osnovnega kapitala. Če zakonske in kapitalske rezerve iz 1. do 3. točke prvega odstavka 64. člena ZGD-1 skupaj ne dosegajo 10-odstotnega deleža osnovnega kapitala in družba v poslovnem letu izkaže čisti dobiček, mora pri sestavi bilance stanja za to poslovno leto v zakonske rezerve odvesti 5 % zneska čistega dobička, zmanjšane za znesek, ki je bil uporabljen za kritje morebitne prenesene izgube.

Druge rezerve iz dobička so nenominirani kapital in se letno povečujejo z razporeditvijo čistega dobička.

Družba prikazuje sestavine in gibanje kapitala v izkazu gibanja kapitala in bilance stanja.

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Rezervacije se oblikujejo za trenutne obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno ter katerih velikost je mogoče zanesljivo oceniti. Dolgoročne rezervacije so oblikovane na račun vnaprej vračunanih stroškov oziroma odhodkov in se zmanjšujejo za koriščenje za namene, za katere so v skladu s predvidenim načrtom oblikovane.

V skladu s SRS je družba na podlagi aktuarskega izračuna oblikovala dolgoročne rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade.

Družba izkazuje dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub, ki nastanejo zaradi odškodninskih zahtevkov za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, njihovim upravljanjem in vzdrževanjem ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij. Rezervacije za obveznosti za tožbe družba oblikuje na podlagi ocene o možnem izidu tožb, in sicer v primeru, da je verjetnost za negativen izid spora za družbo več kot 50-odstotna.

Družba oblikuje tudi dolgoročne rezervacije v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC, to je vozil tretjega in četrtega cestninskega razreda. Rezervacije se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovane dolgoročne rezervacije preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka trenutni vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Elektronska tablica sistema ABC ima 1 (eno) leto garancije od dneva njenega prevzema. Njena življenjska doba je 7 let. Če uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter jo v času njene življenjske dobe nepoškodovano vrne, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost vrnjene elektronske tablice. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29 %. Uveljavljanje

vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega, dejansko vplačanega dobroimetja je možno na podlagi pisnega zahtevka, v katerem mora biti navedena identifikacijska številka (ID), in vrnjene elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oz. plačilu sofinancerskega deleža).

Družba oblikuje dolgoročne rezervacije tudi iz naslova dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za dokup zavarovalne dobe delavcem na cestnini in odpravnine za tehnološke viške za delavce na cestnini, ki bi nastali ob uvedbi novega sistema cestninjenja, in dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami družba izkazuje odložene prihodke, ki bodo v obdobju, daljšem od leta dni, pokrili predvidene odhodke. Med dolgoročno odloženimi prihodki vodi družba tudi prejete namenske donacije za pridobitev osnovnih sredstev. Namenjene so za pokrivanje stroškov amortizacije tako nabavljenih osnovnih sredstev in se porabljajo s prenašanjem med poslovne prihodke.

Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi do bank se izkazujejo dolgoročno prejeta posojila za nabavo osnovnih sredstev.

Dolgoročne finančne obveznosti, ki bodo zapadle v plačilo v letu dni po dnevu bilance stanja, se izkazujejo kot kratkoročne finančne obveznosti.

Dolgoročne finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev. Dolgovi, izraženi v tujih valutah, se ob nastanku preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Na koncu poslovnega leta se dolgoročne finančne obveznosti na osnovi prejetih tujih posojil prevrednotijo po referenčnem tečaju Evropske centralne banke na zadnji dan poslovnega leta.

Plačila obresti od najetih dolgoročnih posojil za nabavo osnovnih sredstev povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katerega so bili krediti najeti, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila obresti od najetih posojil predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz najetih posojil so zavarovane s poroštvom RS.

Dolgoročne obveznosti na podlagi obveznic

Dolgoročne obveznosti na podlagi izdanih obveznic se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku, ki dokazujejo prejem denarnih sredstev.

Plačila kuponov od izdanih obveznic povečujejo nabavno vrednost osnovnega sredstva, dokler je osnovno sredstvo, za katerega so bile obveznice izdane, v pridobivanju. Po usposobitvi osnovnega sredstva plačila kuponov od izdanih obveznic predstavljajo finančne odhodke.

Družba se zadolžuje v svojem imenu in za svoj račun. Vse obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Dolgoročne poslovne obveznosti

Dolgoročne poslovne obveznosti so oblikovane v višini sofinanciranja gradnje avtocest s strani lokalnih skupnosti in javnih podjetij za izgradnjo infrastrukture za potrebe teh sofinancerjev, kjer mora DARS d.d. po dokončanju zgrajene objekte prenesti na posamezne sofinancerje.

Kratkoročne finančne obveznosti do bank

Kratkoročne finančne obveznosti do bank za posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v upravljanju zajemajo:

- kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu,
- natečene obresti na dan 31. 12. 2011 za najeta bančna posojila in izdane obveznice za gradnjo in obnavljanje avtocest ter natečene obresti za izvedene finančne instrumente, ki so sklenjeni za zavarovanje bančnih posojil pred tveganjem spremembe obrestnih mer in deviznih tečajev.

Izvedene finančne instrumente družba izkazuje prek izkaza vseobsegajočega donosa. Družba uporablja izvedene finančne instrumente izključno za ščitenje denarnega toka. Efekte iz izvedenih finančnih instrumentov družba izkazuje v finančnih prihodkih oz. odhodkih.

Kratkoročne poslovne obveznosti

Med kratkoročnimi poslovnimi obveznostmi se izkazujejo kratkoročne obveznosti do dobaviteljev, izvajalcev gradbenih del (vključno s pogodbeno zadržanimi zneski) in tretjih oseb, obveznosti iz naslova kupnin in odškodnin pri pridobivanju zemljišč, obveznosti do zaposlenih ter obveznosti do državnih institucij za davke in prispevke. Posebna vrsta kratkoročnih poslovnih dolgov so obveznosti do kupcev za dobljene predujme pa tudi za prejete kratkoročne varščine.

Kratkoročne poslovne obveznosti se ob začetnem pripoznanju izkazujejo z zneski, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da upniki zahtevajo njihovo poplačilo. Obveznosti, izražene v tujih valutah, se na dan nastanka preračunajo v domačo valuto po referenčnem tečaju Evropske centralne banke.

Kratkoročne časovne razmejitev

Aktivne časovne razmejitev zajemajo kratkoročno odložene stroške, ki ob svojem nastanku ne bremenijo dejavnosti, s katero se družba ukvarja in ne vplivajo na poslovni izid. Med aktivnimi časovnimi razmejitvami so med drugim izkazani odloženi stroški provizije prodajnim zastopnikom vinjet in odloženi stroški tiskanja vinjet, ki se pripoznajo v ustreznem deležu vsakokratnega pripoznanega zneska prihodkov od prodanih vinjet.

Pasivne kratkoročne časovne razmejitev zajemajo vnaprej vračunane stroške in kratkoročno odložene prihodke.

Vnaprej vračunani stroški so stroški, ki bremenijo poslovni izid tekočega poslovnega leta. Obveznost za plačilo je pričakovana v naslednjem obračunskem obdobju. Predvidena bremenitev obračunskega obdobja je narejena po vnaprej sprejetih obveznostih. Družba kot vnaprej vračunane stroške izkazuje tudi stroške za poslovno uspešnost uprave in zaposlenih za leto 2011, stroške neizkoriščenih letnih dopustov za leto 2011, ki ga zaposleni lahko koristijo do 30. junija 2012, ter v letu 2011 opravljene, vendar še neizplačane nadure zaposlenih.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, če še niso opravljene sicer že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki dobroimetja, naloženega na elektronske cestninske medije (elektronske tablice sistema ABC in DARS kartice), ki so bili zara-

čunani in plačani v letu 2011, a jim ne sledijo cestninski prehodi v istem letu. Prihodki bodo odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2011 že zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2012, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2012 (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2012 pa velja od 1. decembra 2011 do 31. januarja 2013).

Prihodki

Prihodki se pripoznajo, če je povečanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano s povečanjem sredstva ali z zmanjšanjem dolga in je povečanje mogoče zanesljivo izmeriti. Prihodki se pripoznajo, ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če slednji niso uresničeni že ob nastanku. Prihodki se delijo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke.

Čisti prihodki od prodaje vključujejo:

- prihodke od cestnine,
- prihodke od zakupnin za oddajo površin za spremljajoče dejavnosti v zakup,
- prihodke od zapor in povračil za izredne prevoze,
- prihodke od služnosti za napeljevanje objektov in naprav javnega pomena ob avtocesti,
- prihodke od telekomunikacij,
- prihodke po pogodbi o izvajanju naročila,
- druge poslovne prihodke.

Finančni prihodki so prihodki iz naslova obresti in pozitivnih tečajnih razlik. Finančni prihodki se pripoznajo, če ne obstaja utemeljen dvom glede njihove velikosti in plačljivosti. Obresti se obračunavajo v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu povečujejo poslovni izid (prejete odškodnine, nagrade za zaposlovanje invalidov nad predpisano kvoto ipd.).

Odhodki

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstev ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se delijo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke.

Poslovni odhodki DARS d.d. se zajemajo odhodke, povezane z gradnjo, obnavljanjem ter upravljanjem in vzdrževanjem avtocest.

Poslovni odhodki so sestavljeni iz:

- stroškov materiala in nabavne vrednosti prodanega blaga,
- stroškov storitev,
- stroškov dela,
- odpisov vrednosti (razkritja, povezana z obračunom amortizacije so prikazana v sklopu razkritij neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev),
- drugih poslovnih odhodkov.

Finančni odhodki so odhodki iz naslova obresti iz prejetih posojil in izdanih obveznic, odhodki iz izvedenih finančnih instrumentov za varovanje pred finančnimi tveganji, negativnih tečajnih razlik, zamudnih obresti in oslabitve finančnih naložb. Finančni odhodki se pripoznajo po obračunu ne glede na plačila, ki so povezana z njimi.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke, ki v obravnavanem poslovnem letu zmanjšujejo izid poslovanja. Med drugimi poslovnimi odhodki družba evidentira:

- plačilo odškodnin po sodbah,
- povračila stroškov revizijskih postopkov,
- ostale denarne kazni.

Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka je obračunan po zakonu o davku od dohodka pravnih oseb. Davek od dohodka za leto 2011 je obračunan po 20-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje v davčnem obdobju.

Odloženi davek je namenjen pokrivanju začasne razlike, ki nastane med davčno vrednostjo sredstev in obveznosti ter njihovo knjigovodsko vrednostjo in se izračunava z uporabo metode obveznosti po trenutno veljavnih davčnih stopnjah.

Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po posredni metodi (različica II) iz podatkov iz bilance stanja na dan 31. 12. 2011 in 31. 12. 2010, iz podatkov izkaza poslovnega izida za leto 2011 ter iz dodatnih podatkov, ki so potrebni za prilagoditev pritokov in odtokov.

Izkaz denarnih tokov sestavljajo denarni tokovi pri poslovanju, naložbenju in financiranju.

II.4 POJASNILA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

II.4.1 POJASNILA K BILANCI STANJA

II.4.1.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Kot neopredmetena sredstva vodi družba računalniške programe.

Pregled gibanja neopredmetenih sredstev v letu 2011

V EUR (brez centov)	Neopredmetena osnovna sredstva
Nabavna vrednost	
Stanje na dan 31. 12. 2010	4.731.305
Nabave	1.131.578
Aktiviranja	315.481
Premiki med postavkami	-177.014
Stanje na dan 31. 12. 2011	6.001.350
Popravek vrednosti	
Stanje na dan 31. 12. 2010	3.922.944
Premiki med postavkami	-177.014
Amortizacija	1.120.510
Stanje na dan 31. 12. 2011	4.866.440
Trenutna vrednost	
Stanje na dan 31. 12. 2010	808.361
Stanje na dan 31. 12. 2011	1.134.910

Večje nabave neopredmetenih dolgoročnih sredstev v letu 2011:

- nadgradnja projektnega informacijskega sistema DARS d.d. v vrednosti 481.122 evrov,
- nadgradnja programske opreme cestninskega sistema v vrednosti 282.253 evrov,
- nakup programske opreme za nadzor in prodajo vinjet v vrednosti 58.335 evrov,
- nadgradnja programske opreme za sistemsko podporo na infrastrukturi v vrednosti 167.600 evrov,
- nadgradnja programske opreme banke cestnih podatkov v vrednosti 63.156 evrov,
- nadgradnje informacijske podpore za spremljanje in obveščanje o stanju prometa KAŽIPOT II v vrednosti 20.900 evrov,
- nadgradnja programske opreme NAVISION v vrednosti 20.126 evrov in
- nadgradnja aplikacije GIS v vrednosti 38.086 evrov.

Neopredmetena dolgoročna sredstva DARS d.d. na dan 31. 12. 2011 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti in ne izkazujejo znakov slabitev, saj gre večinoma za novonabavljena neopredmetena osnovna sredstva.

II.4.1.2 Opredmetena osnovna sredstva

Opredmetena osnovna sredstva vključujejo zemljišča, zgradbe, opremo ter opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi.

Na podlagi ZDARS-1 je družba 1. 1. 2010 v svoje poslovne knjige prevzela osnovna sredstva, ki jih je do 31. 12. 2009 vodila v zunajbilančni evidenci (lastnina RS v upravljanju DARS d.d.). Ker je bil ZDARS-1 sprejet decembra 2010, družba pa lahko prične obračunavati amortizacijo z naslednjim mesecem od pridobitve in usposobitve osnovnega sredstva, je DARS d.d. do 31. 12. 2010 neodpisano vrednost osnovnih sredstev, ki jih je prevzel skladno z ZDARS-1, obravnaval kot novo nabavno vrednost teh sredstev. Od 1. 1. 2011 družba obračunava amortizacijo od takšne osnove.

Slovenski računovodski standardi ne določajo podrobneje, kateri elementi tvorijo spodnji ustroj avtoceste, zato je to opredelitev sprejela družba sama. Del nabavne vrednosti spodnjega ustroja avtoceste, ki se ne amortizira, je družba prenesla v zgornji ustroj avtoceste, ki se amortizira, saj gre za izdatke pri izgradnji avtocest, ki se sicer ne bi nikoli prenašali v stroške. Kot sestavne dele zgornjega ustroja je družba opredelila: stroške projektov, stroške financiranja gradnje avtocest, stroške nadzora gradnje avtocest ter stroške storitev, brez katerih ne bi bila mogoča dograditev posameznih avtocestnih odsekov.

Če je nabavna vrednost opredmetenega osnovnega sredstva velika, jo družba v skladu s SRS 1 in SRS 13 razdeli na pomembnejše sestavne dele takega osnovnega sredstva. Če imajo ti deli različne dobe koristnosti in/ali vzorce uporabe, pomembne v razmerju do celotne nabavne vrednosti opredmetenega sredstva, se obravnava vsak del posebej.

Pregled prevzetih osnovnih sredstev

V EUR (brez centov)	Spodnji ustroj	Zgornji ustroj	Objekti	Skupaj
Vrednost na dan 31. 12. 2010	2.037.716.276	1.607.590.947	1.566.353.757	5.211.660.979
Nabavna vrednost 1. 1. 2011	1.115.929.498	2.529.377.725	1.566.353.757	5.211.660.979

Večje nabave in aktiviranje opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2011:

- vlaganja v avtoceste v višini 65.691.393 evrov,
- rušitev stare in izgradnja nove solarne v vzdrževalni bazi Tepanje, obnova vzdrževalnih baz Ljubljana, Hrušica idr. v višini 939.001 evrov,
- nabava delovnih strojev, naprav in priključkov v višini 1.663.292 evrov,
- nabava delovnih, tovornih in priklopnih vozil v višini 2.944.197 evrov,
- nadgradnja sistema za cestninjenje v višini 81.123 evrov,
- nabava pisarniškega pohištva ter ostale biro opreme v višini 55.578 evrov,
- nabava računalniške opreme v višini 670.776 evrov,
- nabava osebnih in kombiniranih vozil v višini 170.024 evrov.

Premiki med postavkami osnovnih sredstev se nanašajo predvsem na prenos opreme iz uporabe, ki jih družba, zaradi izločitve predhodno evidentira na kontih opreme trajno izločene iz uporabe.

Opredmetena osnovna sredstva DARS d.d. na dan 31. 12. 2011 niso zastavljena kot jamstvo za obveznosti. Krediti in izdane obveznice za financiranje opredmetenih osnovnih sredstev DARS d.d. so zavarovani s porštvom RS.

Pregled gibanja opredmetenih osnovnih sredstev (OS) v letu 2011

V EUR (brez centov)	Zemljišča	Avtoceste (spodnji ustroj, zgornji ustroj, objekti, cestna infrastruktura – drugi upravljavci)	Zgradbe (AC baze, CP, poslovna stavba Celje, počitniške enote, stanovanja)	Oprema in drobni inventar	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji	Skupaj
Nabavna vrednost						
Stanje OS DARS d.d. na dan 1. 1. 2011	32.131.719	5.211.660.978	71.629.373	94.644.032	122.821.664	5.532.887.766
Nove nabave v letu 2011	0	0	0	0	73.735.386	73.735.386
Premiki med postavkami	0	0	-190.034	367.048	0	177.014
Aktiviranja	0	65.691.393	939.001	5.584.990	-72.530.866	-315.481
Izločitve (odtujitve, odpisi) v letu 2011	-112.534	0	-40.233	-2.843.337	-86.544	-3.082.648
Stanje na dan 31. 12. 2011	32.019.185	5.277.352.371	72.338.107	97.752.733	123.939.640	5.603.402.036
Popravek vrednosti						
Stanje OS DARS d.d. na dan 1. 1. 2011	0	0	996.007	77.022.936	0	78.018.943
Premiki med postavkami	0	0	-2.375	179.389	0	177.014
Amortizacija v 2011	0	131.870.655	2.150.540	7.424.171	0	141.445.366
Izločitve (odtujite, odpisi) v letu 2011	0	0	-5.871	-2.554.529	0	-2.560.400
Stanje na dan 31. 12. 2011	0	131.870.655	3.138.301	82.071.967	0	217.080.923
Sedanja vrednost						
Stanje OS DARS d.d. na dan 1. 1. 2011	32.131.719	5.211.660.978	70.633.366	17.621.096	122.821.664	5.454.868.823
Stanje na dan 31. 12. 2011	32.019.185	5.145.481.716	69.199.806	15.680.766	123.939.640	5.386.321.113

II.4.1.3 Dolgoročne finančne naložbe

Med dolgoročne finančne naložbe DARS d.d. se šteje 0,04-odstotni delež v družbi Slovenska cestna podjetja d.o.o. v vrednosti 964 evrov, ki se v letu 2011 ni spreminjal.

II.4.1.4 Druge dolgoročne poslovne terjatve

Druge dolgoročne poslovne terjatve v višini 362.399 evrov se v celoti nanašajo na terjatve za povračilo v preteklosti neupravičeno zaračunanega nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč s strani občine Pesnica.

II.4.1.5 Odložene terjatve za davek

Odložene terjatve za davek so oblikovane predvsem iz rezervacij za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade za zaposlene v višini 307.899 evrov, iz rezervacij za morebitne tožbene zahteve v višini 1.728.872 evrov in popravka vrednosti terjatev v višini 3.170.858 evrov.

Pregled gibanja odloženih terjatev za davek v letu 2011

	V EUR (brez centov)
Stanje na dan 1. 1. 2011	2.081.410
Sprememba za rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade	-10.175
Sprememba za rezervacije za tehnološke viške	-15.383
Sprememba za rezervacije za tožbene zahteve	33.551
Sprememba za rezervacije za elektronske tablice	11.503
Sprememba za oblikovan popravek vrednosti terjatev	3.170.858
Stanje na dan 31. 12. 2011	5.271.764

Terjatve za odloženi davek se priznajo za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih in se neposredno priznajo v kapitalu.

II.4.1.6 Sredstva za prodajo

Med kratkoročnimi sredstvi so evidentirana opredmetena osnovna sredstva, namenjena prodaji, v vrednosti 120.628 evrov. Ta sredstva se v celoti nanašajo na nepremičnine.

II.4.1.7 Zaloge

Med zalogami so evidentirane zaloge materiala, nadomestnih delov, drobnega inventarja in embalaže. Zaloge so se v primerjavi s stanjem na dan 31. 12. 2010 povečale za 23 %. V strukturi zalog predstavljajo največji, 89-odstotni delež, zaloge materiala, v okviru njih pa zaloge posipnih materialov (54 %) in zaloge vinjet z letnico 2012 (14 %).

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih	31. 12. 2010	Indeks
Material	2.210.064	89 %	1.706.273	130
Nadomestni deli	131.560	5 %	109.674	120
Drobni inventar in embalaža	144.222	6 %	198.467	73
Skupaj	2.485.847	100 %	2.014.414	123

Prodaja vinjet za osebna in motorna vozila z letnico 2011 se je zaključila dne 30. 11. 2011. V skladu s SRS 4.41 se je zaloga neprodanih vinjet z letnico 2011 na dan 30. 11. 2011 odpisala v breme prevrednotovalnih poslovnih odhodkov v višini 97.559 evrov, kar predstavlja znesek nabavne vrednosti vinjet.

Pri medletnem in letnem popisu zalog niso bili ugotovljeni pomembni viški oziroma manki.

Zaloge DARS d.d. na dan 31. 12. 2011 niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Knjigovodska vrednost zalog ne presega izdržljive vrednosti. Zaloge DARS d.d. predstavljajo tekoče zaloge.

Zaloge ne izkazujejo znakov slabitev, zato slednje niso bile izvedene.

II.4.1.8 Kratkoročne finančne naložbe do drugih

Kratkoročne finančne naložbe do drugih na dan 31. 12. 2011 se nanašajo na:

- kratkoročne depozite pri bankah v višini 97.000.000 evrov s povprečno ročnostjo 73 dni in povprečno ponderirano obrestno mero 2,91% ter
- kratkoročni depozit pri banki, vezan čez noč, v višini 1.276.200 evrov, z obrestno mero 0,80 %.

Kratkoročne finančne naložbe niso izpostavljene kreditnemu tveganju oz. je tveganje, da nasprotna stranka ne bo izpolnila obveznosti minimalno, saj družba likvidnostne presežke sredstev vlaga v depozite prvovrstnih bank s sedežem v RS.

II.4.1.9 Kratkoročne poslovne terjatve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih	31. 12. 2010	Indeks
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev:	10.636.125	33 %	11.117.204	96
- terjatve za cestnino	8.606.492	27 %	8.490.326	101
- terjatve za povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocesti	771.429	2 %	390.425	198
- kupci za zapore	376.540	1 %	704.114	53
- druge kratkoročne terjatve	2.301.424	7 %	1.532.339	150
- popravek vrednosti drugih kratkoročnih terjatev	-1.419.760	-4 %	0	0
Kratkoročne poslovne terjatve do drugih:	21.818.707	67 %	29.375.577	74
- za dane predujme za obratna sredstva	2.375	0 %	1.238	192
- kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	33.491.543	103 %	26.583.574	126
- popravek vrednosti kratkoročnih terjatev tuj račun	-14.434.530	-44 %	0	-
- kratkoročne terjatve povezane s finančnimi prihodki	254.274	1 %	226.034	112
- terjatve za vstopni DDV	1.082.503	3 %	690.086	157
- druge kratkoročne terjatve do državnih institucij	96.062	0 %	86.900	111
- ostale kratkoročne terjatve	1.326.479	4 %	1.787.745	74
Skupaj	32.454.832	100 %	40.492.781	80

Večinski delež kratkoročnih poslovnih terjatev predstavljajo terjatve do RS iz poslovanja za tuj račun za posle iz 4. člena ZDARS-1 ter nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila v višini 21.705.610 evrov in terjatve do domačih komisionarjev in tujih prodajnih zastopnikov v višini 11.785.933 evrov. Terjatve do kupcev iz naslova cestnine predstavljajo 27 odstotkov vseh kratkoročnih poslovnih terjatev, preostanek pa so druge kratkoročne terjatve.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 DARS d.d. opravlja posle v imenu države in za njen račun. Te posle v poslovnih knjigah izkazuje kot posle za tuj račun. Gre za naloge prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest, ki jih družba opravlja skladno s pogodbo o izvajanju naročila. Za opravljene posle DARS d.d. evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavlja v proračunu RS.

Razčlenitev kratkoročnih poslovnih terjatev do kupcev po zapadlosti

V EUR (brez centov)	Nezapadle	Do 60 dni	Nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne terjatve iz poslovanja za tuj račun	19.051.893	5.119	14.434.530	33.491.543
Oblikovani popravki vrednosti terjatev iz poslovanja za tuj račun	0	0	-14.434.530	-14.434.530
Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	10.140.494	201.577	1.713.815	12.055.885
Oblikovani popravki vrednosti poslovnih terjatev do kupcev	0	0	-1.419.760	-1.419.760

Terjatve d.d. na dan 31. 12. 2011 niso zastavljene kot jamstvo za obveznosti. Kratkoročne poslovne terjatve DARS d.d. niso zavarovane in predstavljajo tekoče terjatve družbe.

V letu 2011 je družba oblikovala popravek vrednosti kratkoročnih poslovnih terjatev v višini 1.419.760 evrov in 14.434.530 evrov popravka vrednosti kratkoročnih terjatev za tuj račun. Od tega terjatev iz poslovanja za tuj račun do RS za posle iz 4. člena ZDARS-1 ter nadomestila po pogodbi o izvajanju naročila znaša 15.236.248 evrov, ki je bila odprta že konec leta 2010, ko družba ni mogla uskladiti stanja z državo iz tega naslova. Družba sicer tudi na 31.12.2011 meni, da je upravičena do teh terjatev, vendar pa je, ker država teh terjatev ne priznava niti v letu 2011 ter glede na zapadlost le-teh, iz naslova previdnosti oblikovala popravek vrednosti v celotni višini terjatev.

II.4.1.10 Denarna sredstva

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih	31. 12. 2010	Indeks
Denarna sredstva v bankah	1.020.090	62 %	788.939	129
Depoziti na odpoklic	46.139	3 %	4.000.000	1
Denarna sredstva v blagajni	1.590	0 %	1.846	86
Denarna sredstva v blagajnah na cestninskih postajah	306.400	19 %	305.180	100
Denar na poti	278.107	17 %	139.819	199
Denarna sredstva skupaj	1.652.326	100 %	5.235.784	32

Postavka denar na poti predstavlja denar od pobrane cestnine, ki še ni bil položen na transakcijski račun DARS d.d. Po opravljenem letnem popisu stanja denarja od pobrane cestnine na poti na dan 30. 11. 2011, je družba uskladila izkazano stanje v poslovnih knjigah z dejanskim stanjem.

II.4.1.11 Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Aktivne časovne razmejitve v višini 972.976 evrov se nanašajo na kratkoročno odložene stroške, ki bodo bremenili poslovni izid v prihodnjih obračunskih obdobjih.

Aktivne časovne razmejitve med drugim predstavljajo kratkoročne odložene stroške za provizijo prodajnim zastopnikom od prodanih vinjet v višini 369.757 evrov in kratkoročno odložene stroške za najem Microsoftove licenčne programske opreme v višini 250.619 evrov.

II.4.1.12 Kapital

Gibanje kapitala je prikazano v Izkazu gibanja kapitala za obdobje od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011, iz katerega so razvidni tudi razlogi za vsako spremembo posameznih postavk kapitala. Kapital v celoti pripada premoženju družbe.

Kapital odraža lastniško financiranje družbe in je z vidika družbe njena obveznost do lastnikov. Opremljen je ne samo z zneski, ki so jih lastniki vložili v družbo, temveč tudi z zneski, ki so nastali pri poslovanju družbe.

Osnovni kapital družbe znaša 2.319.866.345 evrov in je razdeljen med 55.592.292 navadnih imenskih kosovnih delnic, katerih lastnik je RS. Knjigovodska vrednost delnice na dan 31. 12. 2011 znaša 43,66 evra. Izračunana je kot razmerje med celotno vrednostjo kapitala in številom delnic.

Delnice dajejo lastniku polno pravico do udeležbe pri upravljanju družbe, pravico do dela dobička (dividende) ter pravico do ustreznega dela preostalega premoženja ob likvidaciji ali stečaju družbe.

Kapital družbe se je v letu 2011 na podlagi sklepa skupščine družbe povečal za 14.470.098 evrov, in sicer kot oblikovanje drugih rezerv iz dobička. Ob pripravi računovodskih izkazov so se, skladno z ZGD, oblikovale zakonske rezerve v višini 1.230.478 evrov, na podlagi odločitev posloводства družbe pa tudi druge rezerve iz dobička v višini 11.689.537 evrov.

II.4.1.13 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitev

Družba je v letu 2011 oblikovala dolgoročno odložene prihodke za sredstva EU, prejeta za pripravo prostorske in projektne dokumentacije ter izgradnjo avtocest oziroma s tem povezane naloge (izboljšanje prometne varnosti – izgradnja sistemov nadzora in vodenja prometa). Ta sredstva je družba prejela v okviru Kohezijskega sklada EU ter TEN-T projektov in programa EasyWay.

V skladu s SRS je družba na podlagi aktuarskega izračuna oblikovala dolgoročne rezervacije za odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade. Aktuarski izračun na dan 31.12.2011 se je opravil za vsakega zaposlenega tako, da je upošteval strošek odpravnine ob upokojitvi, ki mu pripada po pogodbi o zaposlitvi, ter strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad za skupno delovno dobo. Izračun rezervacij temelji na aktuarskem izračunu, v katerem so bile upoštewane naslednje predpostavke:

- nominalna dolgoročna obrestna mera se v skladu z določili standarda MRS 19 ocenjuje v višini 3,02 % glede na povprečno dospetje v družbi, ki znaša 16,7 let,
- pričakovana dolgoročna rast višine jubilejnih nagrad in neobdavčljivih zneskov v izračunu v višini pričakovane dolgoročne inflacije v višini 3,0 % letno,
- fluktuacija zaposlenih, ki je odvisna predvsem od njihove starosti,
- pričakovana smrtnost delavcev v skladu s slovenskimi tablicami smrtnosti 2000-2002 ločeno po spolih,
- prihodnja dolgoročna nominalna rast plač v višini 2,5 % letno.

V letu 2006 je družba začela uresničevati pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. V skladu s pogodbo med družbo in sindikati so imeli možnost pristopa k zavarovanju vsi zaposleni družbe, razen zaposlenih, ki so na dan 31. 12. 2006 izpolnjevali starostni pogoji, ki je bil dopolnjenih 50 let za ženske in dopolnjenih 55 let za moške. Tem zaposlenim delodajalec ob upokojitvi izplača enkratni znesek v višini neobrestovanih premij, ki bi jih v skladu s pokojninsko shemo vplačal v korist zaposlenega, če bi bil le ta vključen v pokojninski načrt. V ta namen je družba oblikovala dolgoročne rezervacije.

V preteklih letih je družba oblikovala dolgoročne rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz delovnih razmerij, ki bi nastali kot posledica prehoda na ECS v PPT. Končna vizija in cilj cestninskega sistema

v RS je elektronski sistem cestninjenja, kjer uporabnik avtoceste plačuje strošek uporabe avtoceste po načelu prevožene poti. Vlada RS je 26. 11. 2009 sprejela Akcijski načrt za uvedbo ECS v PPT. Z načrtom so bile določene aktivnosti, na osnovi katerih naj bi v letu 2012 prešli na ECS v PPT za vozila nad 3.500 kilogramov, v letu 2014 pa še za osebna vozila. Na dan 31. 12. 2011 je družba ponovno ocenila višino potrebnih dolgoročnih rezervacij iz naslova prestrukturiranja Področja za izvedbo cestninjenja ter na podlagi programa prestrukturiranja sprejela sklep o uskladitvi oblikovanih dolgoročnih rezervacij za dokup let presežnih delavcev in dela rezervacij za odpravnine za presežne delavce z oceno pričakovanih stroškov.

Družba oblikuje tudi dolgoročne rezervacije v višini sofinancerskih deležev uporabnikov sistema ABC, to je vozil tretjega in četrtega cestninskega razreda. Rezervacije se nanašajo na dana jamstva od prodaje elektronskih tablic. Na koncu obračunskega obdobja se oblikovane dolgoročne rezervacije preračunajo tako, da je njihova vrednost enaka trenutni vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Elektronska tablica sistema ABC ima eno leto garancije od dneva njenega prevzema. Njena življenjska doba je sedem let. Če uporabnik kupi in uporablja elektronsko tablico ter jo v času njene življenjske dobe vrne nepoškodovano, je upravičen do vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na njeno neamortizirano vrednost. Letna amortizacijska stopnja znaša 14,29 %. Uveljavljanje vračila sorazmernega deleža sofinanciranja glede na neamortizirano vrednost elektronske tablice in vračila neizkoriščenega dejansko vplačanega dobroimetja sta možna na podlagi pisnega zahtevka uporabnika z obvezno navedbo identifikacijske številke (ID) in vračila elektronske tablice ter potrdila o nakupu (oz. plačilu sofinancerskega deleža).

Gibanje rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev v letu 2011

V EUR (brez centov)	Stanje na dan 1. 1. 2011	Črpanje v letu 2011	Sproščanje v letu 2011	Dodatno oblikovanje v letu 2011	Stanje na dan 31. 12. 2011
Tožbeni zahtevki iz vzdrževanja in upravljanja avtocest	7.902	0	5.352	96	2.646
Tožbeni zahtevki iz delovnih razmerij	25.368	25.368	0	31.990	31.990
Tožbeni zahtevki s področja gradnje in obnov	16.919.947	505.687	491.366	1.331.195	17.254.088
Tehnološki viški ob spremembi sistema cestninjenja	314.774	0	76.913	0	237.861
Rezervacije za odpravnine ob upokojitvi	1.345.276	65.270	0	114.548	1.394.554
Rezervacije za jubilejne nagrade za zaposlene	629.355	87.593	0	89.432	631.194
Rezervacije za prostovoljno pokojninsko zavarovanje	88.265	24.223	0	19.076	83.118
Amortizacija počitniških kapacitet in stanovanja	220.758	10.712	0	0	210.046
Vračilo elektronskih tablic	250.569	7.415	48.248	170.690	365.597
Dolgoročne časovne razmejitve – zakup optičnih vlaken	590.700	49.695	0	0	541.005
Unovčene garancije	2.785.538	1.394.181	28.978	1.410.717	2.773.096
Prejete državne podpore	62.358.266	16.119.403	0	3.376.061	49.614.924
Skupaj	85.536.717	18.289.547	650.858	6.543.805	73.140.118

Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve so oblikovane za naslednje namene:

- Družba izkazuje rezervacije na račun dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z upravljanjem in vzdrževanjem avtocest v višini 2646 evrov, za tožbe delavcev iz delovnih razmerij v višini 31.990 evrov in za tožbe v zvezi z tožbenimi zahtevki s področja gradnje in obnov v višini 17.254.088 evrov.

- V letih 2005–2007 so bile oblikovane rezervacije v breme dolgoročno vnaprej vračunanih stroškov za dokup zavarovalne dobe delavcem in odpravnine za tehnološke viške delavcem, ki bi nastali ob uvedbi ECS v PPT. Vlada RS je 26. 11. 2009 sprejela Akcijski načrt za uvedbo ECS v PPT. Načrt opredeljuje aktivnosti, na osnovi katerih naj bi v letu 2012 prešli na ECS v PPT za vozila nad 3.500 kilogramov, v letu 2014 pa še za osebna vozila. Na dan 31. 12. 2011 je družba ponovno ocenila višino potrebnih dolgoročnih rezervacij iz naslova predvidenih stroškov prestrukturiranja Področja za izvedbo cestninjenja ter ima na podlagi programa prestrukturiranja oblikovane rezervacije za odpravnine za presežne delavce v višini 237.861 evrov.
- Na podlagi aktuarskega izračuna so bile na dan 31. 12. 2011 oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v skupni višini 631.194 evrov.
- Na dan 31. 12. 2011 so bile za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, oblikovale rezervacije v višini 83.118 evrov.
- V preteklih letih so bile oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitev iz sredstev donacij v višini nabavne vrednosti počitniških objektov in stanovanj, ki služijo pokrivanju stroškov amortizacije počitniških objektov z opremo in stanovanj v celotni življenjski dobi. V letu 2011 so se rezervacije zmanjšale za stroške amortizacije v višini 10.712 evrov.
- Za poravnavo potencialnih obveznosti za vračilo kupnine kupcem iz naslova prodanih elektronskih tablic ob njihovem morebitnem vračilu so bile 31. 12. 2011 oblikovane rezervacije v višini 365.597 evrov (kupci lahko elektronsko tablico vrnejo v sedmih letih od dneva nakupa).
- Med dolgoročnimi pasivnimi časovnimi razmejitvami podjetje izkazuje dolgoročno razmejeni prihodek iz naslova vnaprej plačanega zakupa optičnih vlaken s strani uporabnika v višini 541.005 evrov.
- Družba je oblikovala dolgoročne pasivne časovne razmejitev za sredstva unovčenih garancij za dobro izvedbo del in odpravo napak v višini 2.773.096 evrov.
- Družba na dan 31. 12. 2011 izkazuje dolgoročne pasivne časovne razmejitev za prejete državne podpore za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev v skupnem znesku 49.614.924 evrov. Povečanje v letu 2011 se nanaša na sredstva, prejeta iz Kohezijskega sklada EU, TEN-T in programa EasyWay. Dolgoročne pasivne časovne razmejitev služijo pokrivanju stroškov, ko le-ti nastanejo. V letu 2011 je bilo načrpanih 16.119.403 evrov časovnih rezervacij.

II.4.1.14 Dolgoročne finančne obveznosti

Družba se za potrebe poslovanja na mednarodnih in domačih finančnih trgih. Namen zadolževanja je financiranje gradnje in obnavljanja avtocest. V letu 2011 se družba ni zadolževala. Vsa najeta posojila so zavarovana s poroštvom RS.

Obrestne mere in načini obračuna obresti za najeta posojila so pogodbeno določeni ter predstavljajo poslovno skrivnost, ponderirana obrestna mera celotnega dolga DARS d.d. pa je na dan 31. 12. 2011 znašala 2,71 % letno. Obrestna mera celotnega dolga DARS d.d. na dan 31. 12. 2011 je v intervalu med 1,56 % in 5,05 %.

Dolgoročne finančne obveznosti se v celoti nanašajo na gradnjo in obnavljanje avtocest.

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih
Dolgoročno dobljena posojila pri domačih bankah	943.984.217	33 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih bankah	1.682.526.888	60 %
Dolgoročno dobljena posojila pri tujih podjetjih	41.404.419	1 %
Izdane dolgoročne obveznice	160.364.547	6 %
Skupaj	2.828.280.071	100 %

Dolgoročne finančne obveznosti po zapadlosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotnih
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo do 5 let	906.916.577	32 %
Dolgoročne finančne obveznosti z zapadlostjo nad 5 let	1.921.363.494	68 %
Skupaj	2.828.280.071	100 %

Gibanje dolgoročnih finančnih obveznosti v letu 2011

Dolgoročne finančne obveznosti	stanje 31. 12. 2010	povečanja v 2011	zmanjšanja v 2011	stanje 31. 12. 2011
Evropska investicijska banka	1.006.365.867	0	49.264.000	957.101.867
Nova Ljubljanska banka	390.000.000	0	15.312.500	374.687.500
Kreditanstalt für Wiederaufbau	385.708.371	0	5.283.350	380.425.022
Konzorcij slovenskih bank	382.322.711	0	18.378.247	363.944.464
Depfa Bank	225.000.000	0	0	225.000.000
Unicredit Bank Slovenije	133.696.712	0	8.335.837	125.360.875
Kommunalkredit	70.000.000	0	0	70.000.000
Hypo Alpe Adria Bank	60.449.857	0	1.458.479	58.991.378
BIIS	50.000.000	0	0	50.000.000
Autovie Venete S.p.A.	44.589.374	0	3.184.955	41.404.418
Banka Koper	23.333.333	0	2.333.333	21.000.000
obveznice	160.364.547	0	0	160.364.547
Skupaj	2.931.830.772	0	103.550.701	2.828.280.071

II.4.1.15 Dolgoročne finančne obveznosti do bank

Stanje dolgoročnega dela glavnice iz bančnih posojil po posameznih posojilodajalcih

	V EUR (brez centov)	
Posojilodajalec	31. 12. 2011	Delež v odstotkih
Konzorcij slovenskih bank	363.944.465	14 %
Hypo Alpe Adria Bank	58.991.378	2 %
Unicredit Bank Slovenija	125.360.875	5 %
Banka Koper	21.000.000	1 %
NLB	374.687.500	14 %
Evropska investicijska banka	957.101.867	36 %
Kreditanstalt für Wiederaufbau	380.425.022	14 %
Depfa Bank	225.000.000	8 %
Autovie Venete S.p.A.	41.404.418	2 %
BIIS	50.000.000	2 %
Kommunalkredit Austria AG	70.000.000	3 %
Skupaj	2.667.915.524	100 %

a. Posojila Konzorcija slovenskih bank

Družba DARS d.d. je pri konzorciju domačih bank v obdobju 1996–2004 najela sedem posojil. V letu 2011 so bila posojila Konzorcija slovenskih bank odplačana v skupnem znesku 4.962.514 evrov.

Dolgoročne obveznosti do konzorcija bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačila	EUR (brez centov)
I	od 2002 do 2016	96.840.055
II	od 2004 do 2019	41.156.718
III	od 2007 do 2019	65.888.512
IV	od 2008 do 2020	32.719.548
V	od 2007 do 2020	37.517.519
VI	od 2009 do 2021	30.982.448
VII	od 2012 do 2024	58.839.665
Skupaj		363.944.465

b. Posojila Hypo Alpe Adria Bank

V letih 2003, 2004 in 2005 je družba DARS d.d. najela tri posojila pri Hypo Alpe Adria Bank. V letu 2011 je bilo odplačano posojilo Hypo Alpe Adria Bank I v znesku 416.521 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Hypo Alpe Adria Bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačila	EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	23.741.694
II	od 2012 do 2024	14.385.054
III	od 2014 do 2023	20.864.630
Skupaj		58.991.378

c. Posojila Unicredit bank Slovenija

V letih 2005, 2006 in 2009 je družba DARS d.d. najela tri posojila pri Unicredit bank Slovenija. Posojilo, najeto v letu 2006, je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. V letu 2011 so bila posojila Unicredit bank Slovenija odplačana v skupnem znesku 7.501.252 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Unicredit bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačila	EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2023	18.360.875
II	od 2007 do 2021	60.000.000
III	2014	47.000.000
Skupaj		125.360.875

d. Posojilo Banke Koper

V letu 2006 je družba DARS d.d. najela posojilo pri Banki Koper, ki je bilo namenjeno za refinanciranje oziroma predčasno odplačilo kreditov, najetih pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau. V letu 2011 je bilo posojilo Banke Koper odplačano v znesku 2.333.333 evrov.

Dolgoročna obveznost do Banke Koper ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačila	EUR (brez centov)
I	od 2007 do 2021	21.000.000
Skupaj		21.000.000

e. Posojili NLB

V letih 2007 in 2008 je družba DARS d.d. najela dve posojili pri NLB, ki ju je v celoti uporabila za financiranje gradnje avtocest. V letu 2011 glavnice posojil NLB niso zapadle v plačilo.

Dolgoročna obveznost do NLB ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačila	EUR (brez centov)
I	od 2012 do 2027	229.687.500
II	od 2015 do 2027	145.000.000
Skupaj		374.687.500

f. Posojila Evropske investicijske banke (EIB)

Posojila Evropske investicijske banke so bila najeta v obdobju 1994–2006 in so bila v letu 2011 odplačana v znesku 42.994.000 evrov. Končna zapadlost posojil je med letoma 2014 in 2037.

Dolgoročne obveznosti do Evropske investicijske banke ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačila	EUR (brez centov)
A, B, C	od 2000 do 2014, 2015, 2016	18.205.201
II	od 2003 do 2018	47.666.667
III	od 2004 do 2019	75.833.333
IV	od 2005 do 2019	74.666.666
V	od 2007 do 2027	87.000.000
VI	od 2012 do 2029	103.730.000
VII	od 2014 do 2037	250.000.000
VIII	od 2015 do 2033	300.000.000
Skupaj		957.101.867

g. Posojila Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW)

Prvo posojilo Kreditanstalt für Wiederaufbau je bilo najeto leta 1997; v letih 2008 in 2009 je družba DARS d.d. pri banki Kreditanstalt für Wiederaufbau najela še tri posojila, ki so bila prav tako namenjena financiranju gradnje avtocest. Posojilo Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW I) je bilo v letu 2011 odplačano v znesku 5.283.350 evrov.

Dolgoročne obveznosti do Kreditanstalt für Wiederaufbau ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja	EUR (brez centov)
I	od 2005 do 2014	7.925.022
II	od 2013 do 2029	267.500.000
II	2014	55.000.000
II	2014	50.000.000
Skupaj		380.425.022

h. Posojili Depfa Bank (DEPFA)

Leta 2006 je družba DARS d.d. najela dve posojili pri Depfa Bank v skupnem znesku 225.000.000 evrov. V letu 2011 glavnice posojil Depfa Bank niso zapadle v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do Depfa Bank ter roki odplačil posojil

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	od 2014 do 2024	75.000.000
II	od 2013 do 2021	150.000.000
Skupaj		225.000.000

i. Posojilo Autovie Venete (AVV)

Posojilo DARS d.d. pri Autovie Venete je pridobljeno na podlagi memoranduma o soglasju med Vlado RS in Vlado Italijanske Republike za izvedbo avtocestnih objektov, potrebnih za povezavo slovenskega avtocestnega omrežja z italijanskim. Posojilo je bilo najeto leta 2000. V letu 2011 je bilo posojilo Autovie Venete odplačano v znesku 3.184.955 evrov.

Dolgoročne obveznosti do AVV ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	od 2011 do 2025	41.404.418
Skupaj		41.404.418

j. Posojilo Bance Infrastrutture Innovazione e Sviluppo (BIIS)

V letu 2009 je družba DARS d.d. najela posojilo v višini 50.000.000 EUR pri banki BIIS. Glavnica posojila BIIS v letu 2011 ni zapadla v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do BIIS ter roki odplačila posojila:

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	2014	50.000.000
Skupaj		50.000.000

k. Posojilo Kommunalkredit Austria AG (Kommunalkredit)

V letu 2010 je družba DARS d.d. najela posojilo v višini 70.000.000 EUR pri banki Kommunalkredit Austria AG. Posojilo je bilo najeto po fiksni obrestni meri. Glavnica posojila Kommunalkredit Austria AG v letu 2011 ni zapadla v plačilo.

Dolgoročne obveznosti do Kommunalkredit ter roki odplačila posojila

Vrsta	Obdobje odplačevanja kreditov	EUR (brez centov)
I	od 2015 do 2020	70.000.000
Skupaj		70.000.000

II.4.1.16 Dolgoročne finančne obveznosti na podlagi obveznic

DARS d.d. je za financiranje izgradnje in obnavljanja avtocest v letih 2004 in 2005 izdala tri izdaje obveznic. Obveznosti iz izdanih obveznic so zavarovane s poroštvom RS.

Izdaja	Zapadlost	Velikost izdaje v EUR (brez centov)
DRS1	2024	56.042.047
DRS2	2025	61.758.920
DRS3	2020	42.563.580
Skupaj		160.364.547

a. Obveznice DARS d.d. prve emisije (DRS1)

Družba DARS d.d. je v letu 2004 izdala obveznice prve emisije z oznako DRS1 v skupni nominalni vrednosti 56.042.047 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2024, letna kuponska obrestna mera pa znaša 5,1 %. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

b. Obveznice DARS d.d. druge emisije (DRS2)

Družba DARS d.d. je v letu 2005 izdala obveznice druge emisije z oznako DRS2 v skupni nominalni vrednosti 61.758.920 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2025, letna kuponska obrestna mera pa znaša 4,5 %. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

c. Obveznice DARS d.d. tretje emisije (DRS3)

Družba DARS d.d. je v letu 2005 izdala obveznice tretje emisije z oznako DRS3 v skupni nominalni vrednosti 42.563.580 evrov. Glavnica v celoti zapade v letu 2020, letna kuponska obrestna mera pa znaša 4,0 %. Z obveznicami se trguje na Ljubljanski borzi.

II.4.1.17 Dolgoročne poslovne obveznosti

Med dolgoročnimi poslovnimi obveznostmi je izkazano za 4.027.801 evrov obveznosti do sofinancerjev spremljajoče infrastrukture (večinoma občin), ki se gradi v okviru avtocestne infrastrukture in ne predstavlja avtoceste. To infrastrukturo mora družba po dokončanju predati omenjenim sofinancerjem.

II.4.1.18 Kratkoročne finančne obveznosti

Kratkoročne obveznosti predstavljajo kratkoročni del dolgoročnih finančnih obveznosti, ki zapadejo v plačilo v naslednjem letu, ter natečene obresti iz posojil, izdanih obveznic in izvedenih finančnih instrumentov.

Kratkoročne finančne obveznosti za bančna posojila za nabavo opredmetenih osnovnih sredstev predstavljajo:

a. del glavnice kratkoročnih posojil, ki zapadejo v plačilo v letu 2012

EUR (brez centov)	31. 12. 2011	31. 12. 2010
Posojilodajalec		
Evropska investicijska banka I	5.994.000	5.994.000
Evropska investicijska banka II	8.666.667	8.666.667
Evropska investicijska banka III	11.666.667	11.666.667
Evropska investicijska banka IV	10.666.667	10.666.667
Evropska investicijska banka V	6.000.000	6.000.000
Evropska investicijska banka VI	6.270.000	0
Kreditanstalt für Wiederaufbau I	5.283.350	5.283.350
Autovie Venete	3.184.955	3.184.955
Konzorcij bank I	13.270.262	2.412.775
Konzorcij bank II	448.169	448.169
Konzorcij bank III	700.942	700.942
Konzorcij bank IV	344.416	344.416
Konzorcij bank V	397.011	397.011
Konzorcij bank VI	659.201	659.201
Konzorcij bank VII	2.558.246	0
Hypo Alpe Adria I	833.042	416.521
Hypo Alpe Adria II	625.437	0
Unicredit bank I	1.669.170	834.585
Unicredit bank II	6.666.667	6.666.667
Banka Koper	2.333.333	2.333.333
Nova Ljubljanska banka	15.312.500	0
Skupaj glavnice	103.550.701	66.675.925

b. druge kratkoročne finančne obveznosti na dan 31. 12. 2011

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	31. 12. 2010
Obresti od dolgoročnih posojil	10.973.376	10.716.825
Obresti od obveznic	3.411.653	3.416.071
Obresti od izvedenih finančnih instrumentov	217.647	315.401
Druge finančne obveznosti	475.673	1.344
Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov	6.965.612	7.232.011
Skupaj	22.043.961	21.681.652

Kratkoročne finančne obveznosti za obresti se nanašajo na natečene obresti do 31. 12. 2011 in na obračunane obresti na dan 31. 12. 2011, ki predstavljajo strošek leta 2012 ter so kratkoročno odložene. Obrestne mere in načini obračuna obresti za sklenjene posle so pogodbeno določeni in so se na 31. 12. 2011 nahajali v intervalu med 1,56 % in 5,05 % letno.

Da bi se zavarovala pred obrestnimi tveganjem, se je družba v preteklih letih, v skladu s politiko aktivnega upravljanja tveganja na finančnem področju, odločila, da bo zmanjšala izpostavljenost tveganjem spremembe obrestnih mer na trgu. Tako je na dan 31. 12. 2011 delež izpostavljenosti variabilni obrestni meri predstavljal 57 % vrednosti portfelja zadolženosti, delež izpostavljenosti fiksni obrestni meri pa 41 %. Preostala 2 % predstavljata brezobrestni kredit.

Obveznosti iz izvedenih finančnih instrumentov v višini 6.965.612 evrov se nanašajo na obveznosti iz naslova vrednotenja izvedenih finančnih instrumentov na dan 31. 12. 2011.

Podrobnejši opis izvedenih finančnih instrumentov, ki jih ima družba sklenjene na dan 31. 12. 2011:

ZAVAROVANJE OBRESTNIH TVEGANJ 50 MILIJONOV EVROV

Družba DARS d.d. je v letu 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 50.000.000 evrov z ročnostjo dveh let. S tem poslom je DARS d.d. delno zavarovala posojilo, najeto pri Novi Ljubljanski banki. Posojilo je zavarovano za dve leti s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnja tri leta. V letu 2009 se je izvršila opcija podaljšanja posla za nadaljnja tri leta.

ZAVAROVANJE OBRESTNIH TVEGANJ 40 MILIJONOV EVROV

Družba DARS d.d. je v letu 2007 sklenila posel zavarovanja obrestnih tveganj v višini 40.000.000 evrov z ročnostjo treh let. S tem poslom je DARS d.d. delno zavarovala posojilo, najeto pri Unicredit bank Slovenije. Posojilo je zavarovano za tri leta s fiksno obrestno mero ter z opcijo podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let. V letu 2010 se je izvršila opcija podaljšanja posla za nadaljnjih sedem let.

II.4.1.19 Kratkoročne poslovne obveznosti

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih	31. 12. 2010	Indeks
Kratkoročne obveznosti do dobaviteljev	40.198.466	78 %	46.912.213	86
Kratkoročne obveznosti za predujme	12.405	0 %	38.185	32
Kratkoročne obveznosti do delavcev	2.097.253	4 %	2.199.215	95
Kratkoročne obveznosti do države	7.141.405	14 %	19.371.117	37
- obveznosti za davek od dohodka pravnih oseb	737.803	1 %	7.318.462	10
- obveznosti za obračunani DDV	5.244.732	10 %	4.902.676	107
- obveznosti za davke in prispevke izplačevalca	325.220	1 %	329.948	99
- druge obveznosti do države	833.651	2 %	6.820.030	12
Kratkoročne obveznosti do drugih	1.807.654	4 %	8.883.032	20
Skupaj	51.257.182	100 %	77.403.761	66

Največji delež (78-odstotni) predstavljajo obveznosti družbe do dobaviteljev. Nanašajo se na neplačane obveznosti za izvedena in obračunana dela pri gradnji avtocest, ki so jih izvajali domači in tuji dobavitelji (vključno

s pogodbeno zadržanimi zneski), obveznosti iz naslova odškodnin pri pridobivanju zemljišč za posle v imenu in za račun RS, obveznosti iz poslovanja iz dejavnosti upravljanja in vzdrževanja avtocest ter druge kratkoročne poslovne obveznosti.

Pogodbeno zadržana sredstva predstavljajo varščino za dobro izvedbo del in se do izpolnitve vseh pogodbenih obveznosti s strani izvajalca (prevzem del, odprava vseh pomanjkljivosti, predaja garancij za odpravo napak v garancijski dobi) zadržujejo v višini do največ 5 % pogodbene vrednosti. Zadržana sredstva po sklenjenih pogodbah z izvajalci pripadajo izvajalcem in se nakažejo potem, ko izvajalci izpolnijo pogodbeno obveznost in dostavijo investitorju zahtevano dokumentacijo. Na dan 31. 12. 2011 so obveznosti na podlagi zadržanih sredstev znašale 25.806.745 evrov in predstavljajo 46-odstotni delež vseh obveznosti do dobaviteljev.

Pregled kratkoročnih poslovnih obveznosti do dobaviteljev

V EUR (brez centov)	nezapadle	do 60 dni	nad 60 dni	Skupaj
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (tekoče obveznosti)	13.753.276	612.610	25.834	14.391.720
Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev (zadržani zneski)	3.080.040	1.859.284	20.867.422	25.806.745

Pregled obveznosti do dobaviteljev na dan 31. 12. 2011

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih
SCT, D.D., LJUBLJANA, SLOVENIJA - V STEČAJU	9.878.358	25
ALPINE BAU GMBH	2.410.527	6
PRIMORJE d.d.	2.139.362	5
CESTNO PODJETJE LJUBLJANA D.D.	2.120.409	5
NGR d.d. v stečaju	1.956.020	5
CPM d.d. v stečaju	1.539.749	4
CGP d.d.	1.371.778	3
DRI upravljanje investicij, d.o.o.	1.314.460	3
SGP POMGRAD d.d.	1.309.584	3
ASFINAG MAUT SERVICE GMBH SALZBURG	1.136.393	3
Ostali dobavitelji	15.021.826	38
Skupaj	40.198.466	100

Obveznosti družbe do delavcev predstavljajo predvsem obračunane decembrske plače ter nadomestila plač in povračila stroškov v zvezi z delom zaposlenim v družbi, izplačana v januarju 2012.

II.4.1.20 Kratkoročne pasivne časovne razmejitve

V EUR (brez centov)	31. 12. 2011	Delež v odstotkih	31. 12. 2010	Indeks
Kratkoročno vnaprej vračunani stroški	1.373.482	7 %	427.253	321
Kratkoročno odloženi prihodki	18.190.315	93 %	21.054.194	86
Skupaj	19.563.797	100 %	21.481.447	91

Med obveznostmi družbe so vnaprej vračunani stroški oziroma odhodki, ki se nanašajo na vnaprej vračunane stroške za izvedbo revizije računovodskih izkazov za leto 2011 v višini 19.280 evrov ter za izvedbo aktuarskega izračuna rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine na dan 31. 12. 2011 v višini 735 evrov, nadalje na vnaprej vračunane stroške za poslovno uspešnost uprave ter zaposlenih v višini 392.739 evrov ter na vnaprej vračunane stroške neizkoriščenega dopusta in opravljenih nadur za leto 2011 v višini 960.728 evrov.

Kratkoročno odloženi prihodki nastanejo, ko še niso opravljene že zaračunane ali celo plačane storitve. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani za prihodke od prodaje cestnine v obliki naloženega dobroimetja na elektronske cestninske medije (elektronske tablice sistema ABC in DARS kartice), ki so bili zaračunani in plačani v letu 2011, a jim ne sledijo cestninski prehodi v istem letu. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda. Kratkoročno odloženi prihodki družbe so bili oblikovani tudi za v letu 2011 že zaračunane letne vinjete, ki bodo veljale v letu 2012, in polletne enosledne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2012. (Polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2012 pa od 1. 12. 2011 do 31. 1. 2013.)

Kratkoročno odloženi prihodki so:

- že zaračunane letne vinjete za leto 2012 in polletne vinjete, delno ali v celoti veljavne za uporabo avtocest v letu 2012, v skupni višini 10.210.468 evrov (polletna vinjeta velja šest mesecev od dneva njenega nakupa, letna vinjeta za leto 2011 pa od 1. 12. 2011 do 31. 1. 2013),
- dobroimetje, naloženo na predplačniške cestninske medije (DARS kartice, ABC kartice), zaračunano in plačano v letu 2011, ki mu ne sledijo cestninski prehodi v istem letu, v višini 7.912.583 evrov. Prihodki so odloženi, dokler uporabniki storitev ne opravijo cestninskega prehoda,
- drugi kratkoročno odloženi prihodki v višini 67.263 evrov.

Zunajbilančna evidenca

V zunajbilančni evidenci ima družba skupaj evidentiranih 232.025.947 evrov. Znesek v višini 231.421.339 evrov predstavlja potencialna denarna sredstva oziroma terjatve iz naslova prejetih garancij oziroma drugih instrumentov zavarovanja za dobro izvedbo del oziroma odpravo napak v garancijski dobi, od katerih se 211.960.016 evrov nanaša na gradnjo in obnavljanje avtocest, 19.461.323 evrov pa na področje upravljanja in vzdrževanja avtocest.

274.283 evrov predstavljajo evidentirane potencialne terjatve do občin na podlagi neupravičeno zaračunanih in izterjanih nadomestil za uporabo stavbnih zemljišč z zamudnimi obrestmi. V letu 2011 je družba zmanjšala terjatve za 1.544.422 evrov.

Vrednost zaloge vinjet za uporabo cestninskih cest v Republiki Avstriji, ki jih prodaja DARS d.d., znaša 330.326 evrov.

II.4.2 POJASNILA K IZKAZU VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

II.4.2.1 Čisti prihodki od prodaje

V EUR (brez centov)	2011	Delež v odstotkih	2010	Indeks 2011/2010
Prihodki od cestnin	298.339.794	96 %	290.095.679	103
- prihodki iz naslova prodaje vinjet	136.890.919	-	130.934.829	-
- ostali prihodki od cestnine	161.448.874	-	159.160.851	-
Prihodki od zakupnin	7.221.547	2 %	6.518.711	111
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	1.081.994	0 %	2.378.157	45
Prihodki od telekomunikacij	1.008.136	0 %	1.011.992	100
Prihodki od služnosti	1.753.320	1 %	131.767	1.331
Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila	643.333	0 %	668.098	96
Drugi prihodki od prodaje	724.255	0 %	608.469	119
Skupaj čisti prihodki od prodaje	310.772.380	100 %	301.412.873	103

Prihodki od pobrane cestnine so v letu 2011 znašali 298.339.794 evrov in predstavljajo 96 % vseh prihodkov od prodaje ter so za 3 % višji kot v letu 2010. Od tega znašajo prihodki od cestninjenja vozil do 3.500 kilogramov (vinjetni sistem) 136.890.919 evrov in predstavljajo 46 % prihodkov od cestnin, prihodki od cestninjenja vozil težjih od 3.500 kilogramov pa znašajo 161.448.874 evrov oziroma predstavljajo 54 % prihodkov od cestnin.

Prihodkom od cestnine sledijo prihodki od zakupnin (povračila za spremljajoče dejavnosti ob avtocestah in najem baznih postaj), ki so v letu 2011 znašali 7.221.547 evrov. Prihodki od zakupnin nastanejo z oddajanjem v zakup pravice do uporabe zemljišč ob avtocestah za izvajanje servisnih dejavnosti s področja gostinstva in postavitve bencinskih črpalk s servisi. V primerjavi z letom 2010 so se povečali za 11 %.

Med prihodke od prodaje spadajo še prihodki od zapor in prekomernih obremenitev v višini 1.081.994 evrov, prihodki od telekomunikacij v višini 1.008.136 evrov in prihodki od zaračunanih služnosti v višini 1.753.320 evrov. Povečanje prihodkov od služnosti se nanaša predvsem na dve podeljeni enkratni služnosti v skupnem znesku 1.300.862 evrov.

Prihodki po pogodbi o izvajanju naročila so v letu 2011 znašali 643.333 evrov. Ti prihodki se nanašajo na naloge, ki jih DARS d.d. opravlja za RS skladno s 4. členom ZDARS-1. Naloge vključujejo prostorsko načrtovanje in umeščanje avtocest v prostor ter pridobivanje nepremičnin za potrebne gradnje avtocest.

Druge prihodke od prodaje v višini 724.255 evrov predstavljajo prihodki od prodaje elektronskih tablic, prihodki od vlek, pluzenja, reševanja prometnih nezgod, prihodki iz naslova najemnin za počitniške kapacitete in stanovanja, prihodki od prodaje odpadnega materiala in ostali prihodki.

Čisti prihodki od prodaje so bili v celoti ustvarjeni na domačem trgu.

II.4.2.2 Drugi poslovni prihodki

V EUR (brez centov)	2011	Delež v odstotkih	2010	Indeks
Odprava dolgoročnih rezervacij	961.009	5 %	565.532	170
Odškodnine od zavarovalnic	2.799.692	14 %	3.002.822	93
Drugi prihodki od prodaje	16.636.640	81 %	9.297.493	179
Skupaj drugi poslovni prihodki	20.397.340	100 %	12.865.847	159

Odprava dolgoročnih rezervacij v višini 961.009 evrov se nanaša na odpravo rezervacij za tožbe, odpravo vnaprej vračunane delovne uspešnosti za leto 2010, ki ni bila izplačana, ter odpravo rezervacij za tehnološke viške ob prehodu na elektronski sistem cestninjenja.

Odškodnine zavarovalnic se nanašajo na odškodnine, prejete od zavarovalnic za odpravo škode, ki je nastala na avtocestnih odsekih in objektih ob avtocestah, in so v letu 2011 znašale 2.799.692 evrov.

Med drugimi poslovnimi prihodki v skupni višini 16.636.640 evrov sta najpomembnejši postavki sredstva iz naslova prejetih EU sredstev (Kohezijski sklad, TEN-T, program EasyWay) v višini 8.979.465 evrov in drugih poslovnih prihodkov iz naslova sredstev, prejetih iz naslova sofinanciranja občin (MOL) v višini 6.971.222 evrov, ki se v prihodke prenašajo ob prejemu sredstev iz naslova oblikovanih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev, skladno z nastankom stroškov (obračunano amortizacijo).

II.4.2.3 Stroški in poslovni odhodki

Pregled stroškov

V EUR (brez centov)	2011	Delež v odstotkih	2010	Indeks
Stroški materiala	9.395.424	4 %	13.152.610	71
Stroški storitev	24.847.753	11 %	26.397.177	94
Stroški dela	33.670.414	15 %	32.840.366	103
Amortizacija	142.565.877	62 %	115.227.245	124
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih in opredmetenih OS	248.659	0 %	57.083	436
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	16.068.787	7 %	209.324	7.677
Drugi poslovni odhodki	2.109.845	1 %	17.909.137	12
Poslovni odhodki skupaj	228.906.759	100 %	205.792.943	111

Razčlenitev stroškov materiala

V EUR (brez centov)	2011	Delež v odstotkih	2010	Indeks
Stroški materiala	2.647.958	28 %	5.614.103	47
Stroški energije	4.955.134	53 %	5.276.405	94
Stroški nadomestnih delov	466.004	5 %	446.357	104
Odpis drobnega inventarja	923.077	10 %	1.401.718	66
Drugi stroški materiala	403.251	4 %	414.027	97
Skupaj	9.395.424	100 %	13.152.610	71

Stroški materiala predstavljajo 4-odstotni delež v vseh poslovnih odhodkih in so se glede na leto 2010 zmanjšali za 29 %. Zmanjšanje je predvsem posledica manjše porabe soli in kloridov v zimski sezoni, ki v stroških materiala predstavljajo 9-odstotni delež, in manjše porabe energentov, ki v stroških materiala predstavljajo 53-odstotni delež.

Razčlenitev stroškov storitev

V EUR (brez centov)	2011	Delež v odstotkih	2010	Indeks
Stroški nadzornega inženirja	1.000.074	4 %	2.797.792	36
Stroški vzdrževanja osnovnih sredstev	5.636.921	23 %	5.967.984	94
Najemnine	1.062.780	4 %	1.066.587	100
Stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij	2.245.483	9 %	2.281.261	98
Provizija od prodanih vinjet	6.448.387	26 %	6.088.108	106
Stroški drugih storitev	8.454.108	34 %	8.195.445	103
Skupaj	24.847.753	100 %	26.397.177	94

Stroški storitev predstavljajo 11-odstotni delež vseh poslovnih odhodkov. Pomembnejše storitve v letu 2011 predstavljajo provizije od prodanih vinjet (26-odstotni delež), stroški vzdrževanja osnovnih sredstev (23-odstotni delež) ter stroški plačilnega prometa in zavarovalnih premij (9-odstotni delež), medtem ko skupni stroški vseh drugih storitev skupaj predstavljajo 34-odstotni delež.

II.4.2.4 Stroški dela

Stroški dela predstavljajo 15-odstotni delež vseh poslovnih odhodkov DARS d.d. V letu 2011 so bili za 3 % višji kot v letu 2010.

Vrsta stroškov dela	2011	Delež v odstotkih	2010	Indeks
Stroški plač	24.809.857	74 %	24.108.837	103
Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	4.844.500	14 %	4.734.939	102
Drugi stroški dela	4.016.058	12 %	3.996.589	100
Skupaj	33.670.414	100 %	32.840.366	103

Rast stroškov dela je posledica izkazanih stroškov v skupni višini 960.728 evrov, ki predstavljajo stroške neizrabljenih letnih dopustov zaposlenih za leto 2011, ki se lahko koristijo do 30. junija 2012, in stroškov za v letu 2011 opravljene, vendar še neizplačane nadure, ki jih je družba prvič prikazala v poročilu za leto 2011.

Družba med stroški dela izkazuje obračunane premije dodatnega pokojninskega zavarovanja v višini 815.397 evrov.

Na dan 31. 12. 2011 je bilo v družbi zaposlenih 1249 delavcev. V povprečju je bilo v letu 2011 zaposlenih 1199 delavcev (podatek je pridobljen na podlagi delovnih ur).

V letu 2011 je družba izplačevala plače na podlagi Splošne kolektivne pogodbe za gospodarske dejavnosti in Podjetniške kolektivne pogodbe DARS d.d., plače uprave DARS d.d. pa tudi v skladu z Zakonom o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti RS in samoupravnih lokalnih skupnosti (ZPPOGD, Ur. l. RS, št. 21/2010).

V letu 2011 je povprečna plača DARS d.d. znašala (v evrih)

Povprečna bruto plača	Leto 2011	Leto 2010
DARS d.d.	1.644	1.651
Republika Slovenija	1.525	1.495

Število zaposlenih ter izobrazbena struktura zaposlenih na dan 31. 12. 2011 sta prikazani v poslovnem delu letnega poročila, poglavje Upravljanje človeških virov.

Skupni obračunani bruto prejemki članov uprave DARS d.d. v letu so 2011 znašali 322.167 evrov. V razpredelnici so prikazani prejemki Uprave DARS d.d. po posameznih članih uprave.

V EUR (brez centov)	Mateja Duhovnik predsednica uprave	Gordana Bošković članica uprave	Mag. Alojz Ratajc delavski direktor
Bruto plača	99.473	88.485	79.563
Regres	900	900	900
Izplačilo delovne uspešnosti za leto 2010	14.342	11.651	11.820
Bonitete	3.870	3.878	3.619
Povračila stroškov	860	1.045	861
Dodatno pokojninsko zavarovanje	0	0	0
Skupaj	119.445	105.959	96.763

Zaposlenim na podlagi pogodbe, za katere ne velja tarifni del kolektivne pogodbe, so bili v letu 2011 obračunani bruto prejemki v višini 950.110 evrov.

Prejemki članov nadzornega sveta v letu 2011 so prikazani v spodnji tabeli.

V EUR (brez centov)	Nadomestilo za opravljanje funkcije	Seje	Potni stroški	Bonitete	Skupaj
Milan Medved	8.125	6.254	1.949	61	16.389
Iztok Klančnik	985	2.750	0	0	3.735
Tomaž Mencinger	5.417	7.751	210	61	13.439
Darij Barrile	5.417	6.854	2.626	61	14.957
Vito Meško	5.417	5.280	0	61	10.757
Darko Kodrič	5.417	5.060	0	61	10.537
Skupaj	30.778	33.949	4.785	304	69.814

Drugih prejemkov člani nadzornega sveta niso prejeli.

Zahtevki zaposlenih, ki izhajajo iz delovnih sporov, ki jim uprava DARS d.d. nasprotuje, so razkriti v pojasnilih postavke dolgoročnih rezervacij.

II.4.2.5 Odpisi vrednosti

V EUR (brez centov)	2011	Delež %	2010	Indeks
Amortizacija neopredmetenih dolgoročnih sredstev	1.120.510	1 %	821.620	136
Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	141.445.367	89 %	114.405.625	124
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih in opredmetenih osnovnih sredstev	248.659	0 %	57.083	436
Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstev	16.068.787	10 %	209.324	7.677
Skupaj	158.883.323	100 %	115.493.652	138

Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2011 znaša 141.445.367 evrov in je za 24 % višja od obračunane amortizacije v letu 2010. Višja obračunana amortizacija je posledica prenosa sredstev na podlagi ZDARS-1, saj je družba neodpisano vrednost osnovnih sredstev, izkazano na dan 31. 12. 2010, obravnavala kot novo nabavno vrednost teh sredstev. Družba je drugače opredelila tudi postavke spodnjega ustroja avtocest, ki se skladno s slovenskimi računovodskimi standardi ne amortizira, ter del teh stroškov prenesla v zgornji ustroj avtoceste (gre predvsem za stroške projektov, stroške financiranja gradnje avtocest, stroške nadzora gradnje avtocest ter stroške storitev, brez katerih ne bi bila mogoča dograditev posameznih avtocestnih odsekov). Če bi bila amortizacija za leto 2010 obračunana ob upoštevanju enakih izhodišč, ocenjujemo, da bi znašala 134.418.311 evrov.

Prevrednotovalni poslovni odhodki od obratnih sredstev se nanašajo na popravke vrednosti terjatev do kupcev v višini 15.854.291 evrov, na odpise terjatev vrednosti 115.577 evrov ter na prevrednotenje zalog vinjet z letnico 2011, katerih prodaja je bila zaključena 30. novembra 2011, v višini 97.559 evrov.

II.4.2.6 Drugi poslovni odhodki

V postavko drugi poslovni odhodki so med drugim vključeni stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v višini 2.109.845 evrov. Stroški oblikovanja dolgoročnih rezervacij v letu 2011 se nanašajo na:

- dolgoročno vnaprej vračunane stroške iz naslova pričakovanih izgub v zvezi z odškodninskimi zahtevki za tožbe, povezane z gradnjo in obnavljanjem avtocest, v višini 1.331.195 evrov, upravljanjem in vzdrževanjem avtocest v višini 96 evrov ter za tožbe delavcev iz delovnih razmerij v višini 31.990 evrov,
- oblikovane rezervacije za jubilejne nagrade v višini 89.432 evrov in odpravnine ob upokojitvi v višini 114.548 evrov,
- oblikovane rezervacije v višini 19.076 evrov za izplačila ob upokojitvi za zaposlene, ki v skladu z dogovorom med sindikati in družbo niso vključeni v pokojninski načrt kolektivnega prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja,
- oblikovane dolgoročne pasivne časovne razmejitve za poravnavo potencialne obveznosti iz naslova prodanih elektronskih tablic za vračilo kupnine kupcem ob morebitnem vračilu elektronskih tablic v višini 170.690 evrov (kupci elektronskih tablic imajo sedem let časa, da vrnejo elektronsko tablico).

II.4.2.7 Finančni prihodki od posojil, danim drugim

Finančni prihodki od posojil, danim drugim, v višini 3.235.844 evrov so posledica nalaganja kratkoročnih viškov likvidnih sredstev DARS d.d. pri bankah v obliki depozitov.

II.4.2.8 Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih

Finančni prihodki od poslovnih terjatev do drugih v višini 120.024 evrov se nanašajo na finančne prihodke iz poslovnih terjatev ter vključujejo zaračunane zamudne obresti in pozitivne tečajne razlike.

II.4.2.9 Finančni odhodki od oslabitve in odpisov finančnih naložb

Finančni odhodki od oslabitve v višini 2.784.937 evrov predstavljajo oslabitve iz poslov z izvedenimi finančnimi instrumenti za varovanje obrestnih tveganj v višini 40.000.000 evrov, 50.000.000 evrov in 20.000.000 evrov, s katerimi družba štiti denarni tok iz posojil, najetih za potrebe gradnje avtocest. Družba izkazuje vse sklenjene izvedene finančne instrumente za zaščito pred obrestnimi tveganji skozi izkaz poslovnega izida.

II.4.2.10 Finančni odhodki od posojil, prejetih od bank

Finančni odhodki v višini 66.550.438 evrov predstavljajo obračunane obresti dolgoročnih kreditov. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih kreditov na dan 31. 12. 2011 znaša 2,62 %.

II.4.2.11 Finančni odhodki od izdanih obveznic

Finančni odhodki v višini 7.335.379 evrov predstavljajo obračunane obresti iz izdanih dolgoročnih vrednostnih papirjev. Povprečna ponderirana obrestna mera dolgoročnih vrednostnih papirjev je na dan 31. 12. 2011 znašala 4,35 %.

II.4.2.13 Drugi prihodki

Drugi prihodki v višini 2.012.882 evrov predstavljajo povračilo v preteklosti neupravičeno zaračunanega nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč s strani občin Pesnica in Šentilj, odškodnine po sodbah, zaračunane pogodbene kazni, nagrade za preseganje kvote zaposlenih invalidov, prejete stroške postopka DARS d.d. v okviru izvajanja prekrškovnega nadzora nad cestninjenjem in podobno.

II.4.2.14 Drugi odhodki

Drugi odhodki v višini 134.233 evrov predstavljajo predvsem plačane odškodnine po sodbah, povrnjeni stroški v revizijskih postopkih po zakonu o javnih naročilih in podobno.

II.4.2.15 Davek od dohodka pravnih oseb

Davek od dohodka pravnih oseb je obračunan po Zakonu o davku od dohodka pravnih oseb (ZDDPO-2). Davek od dohodka za leto 2011 je obračunan po 20-odstotni stopnji na obdavčljivi dobiček, ki ga je ustvarilo podjetje v davčnem obdobju.

V EUR (brez centov)	2011	2010
1 Prihodki	336.538.471	316.615.824
2 Odhodki	305.730.681	278.327.509
3 Celotni dobiček (1 – 2)	30.807.790	38.288.315
4 Zmanjšanje prihodkov	272.483	389.506
5 Povečanje prihodkov	0	0
6 Zmanjšanje odhodkov za oblikovanje rezervacij	878.513	8.761.758
7 Zmanjšanje odhodkov, drugi nepriznani odhodki	17.119.322	1.993.367
8 Povečanje priznanih odhodkov	284.789	62.036
9 Razlika med davčno priznanimi prihodki in odhodki (1 – 2 – 4 + 5 + 6 + 7 – 8)	48.248.352	48.591.898
10 Davčna osnova (9)	48.248.352	48.591.898
11 Sprememba davčne osnove zaradi spremembe računovodskih usmeritev	-152.863	-205.536
12 Povečanje davčne osnove za izkoriščene davčne olajšave	4.674	3.283
13 Olajšava za investiranje	30.000	30.000
14 Olajšava za zaposlovanje invalidov	280.571	341.399
15 Olajšava za izvajanje praktičnega dela v strokovnem izobraževanju	5.215	3.586
16 Olajšava za dodatno pokojninsko zavarovanje	815.397	810.136
17 Olajšava za donacije	26.020	18.400
18 Osnova za davek (10 + 11 + 12 – 13 – 14 – 15 – 16 – 17)	46.942.960	47.186.124
19 Davek od dohodkov pravnih oseb	9.388.592	9.437.225

Celotni dobiček, ugotovljen v izkazu poslovnega izida, zmanjšan za obveznost za davek od dohodka pravnih oseb za obračunsko obdobje ter povečan za odložene davke, predstavlja čisti poslovni izid obračunskega obdobja in je za 19 % nižji od čistega poslovnega izida predhodnega leta.

V EUR (brez centov)	2011	2010
Dobiček iz poslovanja	102.262.961	108.485.776
Dobiček iz financiranja	-73.333.820	-70.071.169
Dobiček zunaj rednega delovanja	1.878.649	-126.292
CELOTNI DOBIČEK	30.807.790	38.288.315
Davek od dobička	9.388.592	9.437.225
Odloženi davki	-3.190.354	-1.612.274
Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	24.609.552	30.463.365

Terjatve za odloženi davek so pripoznane za zneske davka od dobička, ki bodo povrnjeni v prihodnjih obdobjih. Efektivna davčna stopnja, izračunana kot kvocient med celotnim plačanim davkom in celotnim dobičkom za leto 2011, znaša 30,5 %.

II.4.2.16 Čisti poslovni izid po preračunu na podlagi rasti cen življenjskih potrebščin

V EUR (brez centov)	Odstotek rasti	Znesek kapitala	Izračunani učinek	Zmanjšani poslovni izid
Kapital – vse postavke razen dobička tekočega leta	1,90 %	2.388.110.677	45.374.102	-16.523.012

II.5 DOGODKI PO DATUMU SESTAVITVE RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

DARS d.d. je dne 12. 3. 2012 na podlagi sklepa Vlade RS ustavil postopek javnega naročila za sistem elektronskega cestninjenja vozil v PPT.

Navedeni dogodek nima vpliva na računovodske izkaze družbe DARS d.d. za leto 2011.

Predsednik nadzornega sveta dr. Milan Medved je dne 18. 1. 2012 podal odstopno izjavo. Za predsednika nadzornega sveta DARS d.d. je bil dne 15. 2. 2012 izvoljen mag. Tomaž Mencinger in za njegovega namestnika Darij Barrile.

II.6 REVIDIRANJE LETNEGA POROČILA ZA LETO 2011

Pogodbeni znesek storitev revidiranja letnega poročila za leto 2011 za družbo DARS d.d. znaša 24.100 evrov (brez DDV). Revizijo je opravila družba Deloitte revizija d. o. o., Ljubljana. Revizijska družba za družbo DARS d.d. v letu 2011 ni opravila nobene druge storitve.

II.7 REVIZORJEVO POROČILO

Deloitte revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA **lastnikom družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d.**

Poročilo o računovodskih izkazih

Revidirali smo priložene računovodske izkaze družbe Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji d.d. (v nadaljevanju: Družba), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2011, izkaz vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne opombe.

Odgovornost posloводства za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi, in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Revizorjeva odgovornost

Naša odgovornost je izraziti mnenje o teh računovodskih izkazih na podlagi revizije. Razen izjeme, obravnavane v naslednjih odstavkih, smo revizijo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja. Ti standardi zahtevajo od nas izpolnjevanje etičnih zahtev ter načrtovanje in izvedbo revizije za pridobitev sprejemljivega zagotovila, da računovodski izkazi ne vsebujejo pomembno napačne navedbe.

Revizija vključuje izvajanje postopkov za pridobitev revizijskih dokazov o zneskih in razkritjih v računovodskih izkazih. Izbrani postopki so odvisni od revizorjeve presoje in vključujejo tudi ocenjevanje tveganj napačne navedbe v računovodskih izkazih zaradi prevare ali napake. Pri ocenjevanju teh tveganj prouči revizor notranje kontroliranje, povezano s pripravljanim in poštenim predstavljanjem računovodskih izkazov družbe, da bi določil okoliščinam ustrezne revizijske postopke, ne pa, da bi izrazil mnenje o uspešnosti notranjega kontroliranja družbe. Revizija vključuje tudi ovrednotenje ustreznosti uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenosti računovodskih ocen posloводства kot tudi ovrednotenje celotne predstavitve računovodskih izkazov.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše revizijsko mnenje s pridržkom.

Osnova za mnenje s pridržkom - odstopanje od SRS v letu 2010

Kot je pojasnjeno v pojasnilu II.4.1.2 »Opredmetena osnovna sredstva«, je družba na 1.1.2010 v svoje poslovne knjige prevzela osnovna sredstva, ki jih je do 31.12.2009 vodila v izvenbilančni evidenci (lastnina RS v upravljanju DARS d.d.). Družba je pri tem prenosu

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družic članic je na voljo na www.deloitte.com/si/nasa-druzba.

Member of Deloitte Touche Tohmatsu Limited

upoštevala 25. člen Zakona o družbi za avtoceste v Republiki Sloveniji (ZDARS-1), ki predpisuje, da se sredstva in viri sredstev, ki jih določajo 14., 15. in 18. člen ZDARS-1 in so opredeljena v navedenem pojasnilu k računovodskim izkazom, izkazujejo in vodijo v poslovnih knjigah družbe prvič za celo poslovno leto 2010 in se tako tudi upoštevajo pri pripravi računovodskih izkazov. Po našem vedenju drugačna uradna interpretacija zakona ne obstaja, zato je skladno z navedenim, družba sredstva pridobljena po ZDARS-1 v svojih poslovnih knjigah amortizirala celotno poslovno leto 2010 in jih ni pričela amortizirati prvi dan naslednjega meseca potem, ko so bila sredstva razpoložljivo za uporabo (datum sprejema zakona, ki je 4. december 2010). Opisana računovodska rešitev, ki je bila uzakonjena z ZDARS-1, vsebinsko ni bila v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi, zato je bilo v poročilu neodvisnega revizorja za leto 2010 dano mnenje s pridržkom. Zaradi tega je čisti poslovni izid obračunskega obdobja za leto 2010 podcenjen za znesek obračunane amortizacije v višini 106.598 tisoč EUR, za enak znesek je podcenjen preneseni poslovni izid. Na omenjeno nepravilnost, zaradi sprejetega zakona ZDARS-1, poslovodstvo družbe ni imelo vpliva. Obravnava opredmetenih osnovnih sredstev v letu 2011 je pravilna in celotni kapital iz tega naslova na 31.12.2011 ni napačno izkazan.

Mnenje s pridržkom

Razen glede učinkov opisanih v odstavku »Osnova za mnenje s pridržkom - odstopanje od SRS v letu 2010«, računovodski izkazi po našem mnenju podajajo resničen in pošten prikaz finančnega položaja družbe na dan 31. decembra 2011 ter njenega vseobsegajočega donosa in denarnih tokov za tedaj končano leto v skladu s slovenskimi računovodskimi standardi.

Poročilo o drugih zakonskih in regulativnih zahtevah

Poslovodstvo je odgovorno tudi za pripravo poslovnega poročila v skladu z zahtevami Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1). Naša odgovornost je podati oceno o tem, ali je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi. Naši postopki v zvezi s tem so opravljeni v skladu z mednarodnim standardom revidiranja 720 in omejeni zgolj na oceno skladnosti poslovnega poročila z revidiranimi računovodskimi izkazi. Po našem mnenju je poslovno poročilo skladno z revidiranimi računovodskimi izkazi, za katere smo izdali mnenje s pridržkom

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Maruša Tratnjek
Pooblaščenca revizorka

Ljubljana, 16. april 2012

Yuri Sidorovich
Predsednik uprave

Deloitte.

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, Slovenija 1

PRILOGA 1: PREGLEDNOST FINANČNIH ODNOSOV IN LOČENO IZKAZOVANJE POSLOVANJA PO DEJAVNOSTIH

DARS d.d. skladno z zakonom o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (ZPFOLERD, Ur.l. RS, št. 65/2008) ločeno izkazuje poslovanje za posle, ki jih opravlja v imenu RS in za njen račun po 4. členu ZDARS-1 in posle, ki jih opravlja v svojem imenu in za svoj račun, ki so gradnja in obnavljanje avtocest, njihovo upravljanje in vzdrževanje ter izvajanje cestninjenja.

Na podlagi 4. člena ZDARS-1 ter pogodbe o izvajanju naročila DARS d.d. opravlja naloge, povezane s prostorskim načrtovanjem in umeščanjem avtocest v prostor ter pridobivanjem nepremičnin za potrebe gradnje avtocest. Te posle vodi DARS d.d. kot posle za tuj račun in za opravljene storitve evidentira terjatve do RS. Sredstva za te posle se v skladu z 10. členom ZDARS-1 zagotavljajo v proračunu RS. V letu 2011 sta RS in DARS sklenila Pogodbo o izvajanju naročila ter aneks k tej pogodbi, ki podrobneje ureja medsebojna razmerja za leto 2011. V aneksu pogodbe so opredeljeni vsebina ter predvidena vrednost opravljenih del, nadomestilo DARS za opravljene naloge, ter dinamika zaračunavanja in plačevanja storitev po pogodbi.

DARS d.d. je na podlagi pogodbe o izvajanju naročila za leto 2011 upravičen do nadomestila, skladno z dejansko opravljenim številom ur. Stroški za opravljene naloge, ki so posledica odnosa do tretjih oseb, v celoti bremenijo RS in jih DARS d.d. prefakturira RS.

DARS d.d. kot prihodek dejavnosti prostorskega načrtovanja in umeščanja avtocest v prostor ter pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest izkazuje nadomestilo po agentski pogodbi, ki ga RS priznava DARS d.d. za opravljanje naročila. Družba kot strošek dejavnosti izkazuje stroške Službe za prostorsko načrtovanje v celoti in 35 % stroškov materiala, dela in amortizacije sredstev Pravne službe. Stroškov storitev Pravne službe družba ne prišteva med stroške dejavnosti, saj so stroški storitev, povezani s pridobivanjem nepremičnin (cenilci, notarji, geodeti ipd.), stroški RS in jih družba v celoti zaračunava naročniku.

Družba je v letu 2011 iz dejavnosti po 4. členu ZDARS-1 izkazala izgubo v višini 11.960.875 evrov. Izguba je posledica dejstva, da je družba v letu 2011, zaradi dvoma o poplačilu, izkazala popravek terjatve do RS za storitve, opravljene po 4. členu ZDARS-1 v letu 2010 v višini 15.236.249 evrov, in sicer za stroške prostorskega načrtovanja in umeščanja v prostor, za stroške pridobivanja nepremičnin za potrebe gradnje avtocest ter za nadomestilo po pogodbi o izvajanju naročila.

Družba v okviru koncesijske dejavnosti, ki jo opravlja v svojem imenu in za svoj račun, izvaja gradnjo in obnavljanje avtocest, jih upravlja, vzdržuje ter izvaja cestninjenje. Med prihodke dejavnosti v celoti zajema vse prihodke, razen prihodkov po pogodbi o izvajanju naročil, med stroški pa izkazuje vse stroške, razen celotnih stroškov Službe za prostorsko načrtovanje in 35 % stroškov materiala, dela in amortizacije sredstev Pravne službe. Posamezne postavke so podrobneje obrazložene v pojasnilih k računovodskemu izkazu.

Z vidika pomembnosti posameznih postavk družba ne pripravlja ločene bilance stanja. Opredmetena osnovna sredstva oziroma pripadajoči stroški amortizacije so razporejeni med dejavnostmi v skladu z zgoraj opisano delitvijo.

Izkaz celotnega vseobsegajočega donosa po dejavnostih za obdobje od 1. 1. do 31. 12. 2011

	V EUR (brez centov)	Pogodba o naročilu	Koncesijska pogodba	Skupaj
1. Čisti prihodki od prodaje	643.333	310.129.046	310.772.380	
Prihodki od cestnin	0	298.339.794	298.339.794	
Prihodki od zakupnin	0	7.221.547	7.221.547	
Prihodki od zapor in prekomernih obremenitev	0	1.081.994	1.081.994	
Prihodki od služnosti	0	1.753.320	1.753.320	
Prihodki po agentski pogodbi	643.333	0	643.333	
Prihodki od telekomunikacij	0	1.008.136	1.008.136	
Drugi prihodki od prodaje	0	724.255	724.255	
4. Drugi poslovni prihodki	0	20.397.340	20.397.340	
5. Stroški blaga, materiala in storitev	-12.927	-34.230.250	-34.243.177	
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala	-7.978	-9.387.447	-9.395.424	
b) Stroški storitev	-4.949	-24.842.804	-24.847.753	
6. Stroški dela	-310.661	-33.359.754	-33.670.414	
a) Stroški plač	-249.824	-24.560.032	-24.809.857	
b) Stroški socialnega in pokojninskega zavarovanja	-46.950	-4.797.550	-4.844.500	
c) Drugi stroški dela	-13.887	-4.002.171	-4.016.058	
7. Odpisi vrednosti	-15.327.871	-143.555.452	-158.883.323	
a) Amortizacija	-5.078	-142.560.799	-142.565.877	
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	-86.544	-162.115	-248.659	
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	-15.236.249	-832.539	-16.068.787	
8. Drugi poslovni odhodki	0	-2.109.845	-2.109.845	
10. Finančni prihodki iz danih posojil	0	3.235.844	3.235.844	
b) Finančni prihodki iz posojil, danim drugim	0	3.235.844	3.235.844	
11. Finančni prihodki iz poslovnih terjatev	0	120.024	120.024	
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	0	120.024	120.024	
12. Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb	0	-2.784.937	-2.784.937	
13. Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	0	-73.885.817	-73.885.817	
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank	0	-66.550.438	-66.550.438	
c) Finančni odhodki iz izdanih obveznic	0	-7.335.379	-7.335.379	
14. Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	0	-18.935	-18.935	
b) Finančni odhodki iz obveznosti do dobaviteljev	0	-11.214	-11.214	
c) Finančni odhodki iz drugih poslovnih obveznosti	0	-7.721	-7.721	
15. Drugi prihodki	0	2.012.882	2.012.882	
16. Drugi odhodki	0	-134.233	-134.233	
17. Davek iz dobička	0	-9.388.592	-9.388.592	
18. Odloženi davki	3.047.250	143.105	3.190.354	
19. Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	-11.960.875	36.570.427	24.609.552	
23. Drugi vseobsegajoči donos	0	0	0	
24. Celotni vseobsegajoči donos	-11.960.875	36.570.427	24.609.552	

